

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady dňa 12.1.2022

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 308/2000 Z. z.

Sťažnosť č.: 127/SO/2022 (pôvodne 1530/SO/2021)

Programová služba: Dvojka

Vysielateľ: Rozhlas a televízia Slovenska, vysielateľ na základe zákona

Číslo licencie: TD/2

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre vysielanie a retransmisiu (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 4 ods. 1 až 3 a § 5 ods. 1 písm. n) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 308/2000 Z. z.“) postupom podľa § 14a zákona č. 308/2000 Z. z. preverila sťažnosť evidovanú pod č. 127/SO/2022 (pôvodne 1530/SO/2021) smerujúcu voči vysielaniu televíznej programovej služby Dvojka, vysielateľa Rozhlas a televízia Slovenska, vysielateľ na základe zákona a uznala sťažnosť podľa ustanovenia § 14a ods. 10 zákona č. 308/2000 Z. z. za **neopodstatnenú**.

Úloha:

Kancelária Rady oznámi sťažovateľovi výsledok prešetrenia sťažnosti.

T: 24.1.2022

Z: PgO

Kancelária Rady pre vysielanie a retransmisiu

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady pre vysielanie a retransmisiu
dňa 12. 1. 2022

Sťažnosť č. 127/SO/2022 (pôvodne 1530/SO/2021) zo dňa 3. 11. 2021
Sťažovateľ: fyzická osoba
Predmet sťažnosti: Problémy so spánkom
Deň a čas vysielania: 22. 9. 2021 o 21:04 h
Označenie podľa JSO: 12

Programová služba: Dvojka
Vysielateľ: Rozhlas a televízia Slovenska – vysielateľ na základe zákona
Číslo licencie: TD/2

Dátum: 5. 1. 2022

OBSAH SŤAŽNOSTI:

„Vec: Sťažnosť

Proti STV2, ktorá porušila povinnosť pod & 16 ods. 3 písm. B zákona 308/2002 odvysielaním dňa 22.9.2021 o 8 hod. večer dokument o škodlivosti svetlá na ľudský spánok, ktorý bol neobjektívny a tým zavádzany, lebo uvedená skutočnosť nie je pravdivá. Uvedený dokument je potrebný urýchlene vyžiadať, lebo o niekoľko dní sa končí 45 dňová lehota uchovávanía záznamu. O prešetrení sťažnosti žiadam upovedomiť.“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii:

§ 16 ods. 3 písm. a): „Vysielateľ je povinný zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby.“

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre vysielanie a retransmisiiu:

Namietaný program *Problémy so spánkom* bol odvysielaný na televíznej programovej službe RTVS Dvojka dňa 22. 9. 2021 o cca 21:04 h.

Na stránke vysielateľa je tento francúzsky program z roku 2020 označený ako vedecko-populárny dokument: *„Insomnia, narkolepsia, poruchy spánku, sú typickým prejavom zdravotných problémov súčasných ľudí. Ich nárast zaznamenávajú odborníci po celom svete. Tento film ponúka pohľad na vedeckú lekársku činnosť zaoberajúcu sa hľadaním spôsobov liečenia nespavosti. Dôsledky týchto porúch sú rozsiahle: pracovná neschopnosť, strata práce: straty pre pracujúcich i zamestnávateľov. Ale aj zdravotné konzekvencie sú závažné: obezita, diabetes, Alzheimerova choroba.“¹*

Keďže uvedený program autora Thierryho Roberta nenapĺňa definíciu politickej publicistiky podľa § 3 písm. l) zákona č. 308/2000 Z. z o vysielaní a retransmisii, nevzťahuje sa naň ustanovenie § 16 ods. 3 písm. b) o objektivite a nestrannosti, ale ust. **16 ods. 3 písm. a)** o všestrannosti informácií a názorovej pluralite.

Stručná charakteristika namietaného dokumentu

Nespavosť je bežná u najmenej 10 percent všetkých dospelých. Je definovaná prísnyimi kritériami založenými na frekvencii a dopade, ktorý má na osobu trpiacu nespavosťou. Tento typ nedostatku spánku postihuje ľudí všetkých vekových kategórií a na trhu existuje veľa liekov, ktoré ho riešia a poskytujú ľuďom potrebnú úľavu.

Schopnosť dobre sa vyspať je dôležitá, pretože môže ovplyvniť telesné funkcie a dokonca aj našu náladu. Zakaždým, keď ideme spať, mozog prechádza množstvom spánkových cyklov a fáz a každá fáza je pre organizmus dôležitá. Ak sú tieto fázy prerušené, pravdepodobne nás to ovplyvní negatívnym spôsobom. V tejto oblasti sa uskutočnil vedecký výskum. Napríklad

¹ <https://www.rtvv.sk/televizia/archiv/17924>

analýza hormonálnych údajov, ktorá odhaľuje, že spánok má obrovský vplyv na hormóny, ktoré regulujú našu chuť do jedla. To viedlo k ďalšiemu výskumu o tom, ako nedostatok spánku ovplyvňuje pravdepodobnosť obezity.

Vystavovanie svetlu reguluje naše denné biologické hodiny. V modernej dobe však slnko nie je jediným primárnym zdrojom svetla, takže spoliehanie sa na najzákladnejší reaktívny inštinkt už nie je pre naše telo efektívnym spôsobom, ako si poradiť samo so sebou. Neustále sme obklopení prirodzeným aj umelým svetlom a to hovorí našim biologickým hodinám, že ide vždy o denné svetlo. Dokonca aj malé množstvo svetla ako napr. sviečka môže negatívne ovplyvniť prirodzený proces spánku.

Existujú aj niektoré činnosti a životný štýl, ktoré ovplyvňujú našu schopnosť dobre sa vyspať. Jedným z najčastejších problémov je rozsiahla pracovná doba. Na druhej strane fyzická aktivita, akou je cvičenie, môže mať v skutočnosti pozitívny vplyv na spánok.

Zaujímavý je aj fakt, že nedostatok spánku súvisí s väčším príjmom potravy s vysokým obsahom cukrov a tukov. Životospráva má významný vplyv na kvalitu spánku.

Jedným z najbežnejších spôsobov, ako sa snažíme riešiť tento problém, je podávanie liekov. Zvyčajne lekári predpisujú lieky na spanie. Tabletky na spanie sa však pri dlhodobom užívaní stávajú toxickými a návykovými. Tieto negatívne účinky však boli zaznamenané až desaťročia po ich schválení na dlhodobé a neprerušované používanie. Významnou príčinou porúch spánku je depresia, ale aj spánková apnoe. Dokument sa zaoberá aj narkolepsiou. Zlý spánok môže byť tiež jedným z rizikových faktorov vzniku Alzheimerovej choroby.

Výskumníci a vedci diskutujú o inovatívnych spôsoboch riešenia nespavosti pomocou prirodzených metód. Odborníci hovoria o tom, ako môže človek využiť jednoduché prirodzené procesy, ako sú dýchanie a zdriemnutie (siesta), na riadenie spánkového cyklu. Zaujímavou pomôckou pri liečbe nespavosti je aj elektrická celolebečná stimulácia, ktorá tiež môže byť nápomocná ľuďom pri problémoch so spánkom.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal, že škodlivosť svetla voči spánku je nepravdivá.

V dokumente boli doslovne uvedené nasledujúce tvrdenia týkajúce sa vzťahu spánku a svetla:
21:05:33 „*Vystavenie sa aj veľmi miernemu zdroju svetla, napríklad dvom sviečkam na meter od tela, je pre náš spánok veľmi škodlivé.*“

21:05:43 „*Večer je nevyhnutné uvoľniť sa a najmä po 20. hodine už nepozerať do žiadnej obrazovky.*“

Problematike citlivosti človeka na umelé svetlo sa venovali aj vedecké výskumy profesora Clauda Gronfiera, prezentované v namietanom dokumente. V laboratóriu tento profesor uskutočňuje izolované pokusy prepojené s rytmom citlivosti na svetlo. Jeho výskum hľadá odpoveď na zásadnú otázku: „*Ak máme svetelnú intenzitu rovnakú, akú by sme v miestnosti dosiahli pri 150-200 luxoch, čo je intenzita v kuchyni v čase po západe slnka, za aký dlhý čas toto svetlo aktivuje mozog?*“ Cieľom je vypočítať veľkosť zreničky v čase, keď je človek vystavený svetlu. Každé dve hodiny budú testovaní ľudia vystavení svetlu, čo výskumnikom umožní určiť, či počas dňa existujú chvíle, keď sme na svetlo citlivejší. Mozog sa svetlom aktivuje po dvoch až piatich hodinách. Zrenička sa stiahne veľmi rýchlo a aj frekvencia tepu sa veľmi rýchlo zvýši, cca o 2 minúty neskôr. Zároveň sa zvýši telesná teplota. Je zrejmé, že svetlo v organizme aktivuje celý rad zmien. Na svetlo je veľmi citlivý hormón s názvom

melatonín, ktorý spôsobuje spánok. Tím profesora C. Gronfiera zistil, že organizmus už pri intenzite svetla 1-2 luxy, čo je ekvivalent dvoch sviečok umiestnených na vzdialenosť meter od seba, obmedzí vylučovanie melatonínu až o 10 percent.

Uvedené tvrdenia sme konfrontovali s knihou od Matthewa Walkera, PhD. pod názvom *Prečo spíme*. Matthew Walker je britský vedec, profesor neurovedy a psychológie na Kalifornskej univerzite v Berkeley a uznávaný expert na výskum spánku. Je autorom medzinárodného bestselleru „Why We Sleep“.

M. Walker v 13. kapitole s názvom *iPady, továrenské sirény a pohárik na dobrú noc (Čo vás okráda o spánok?)* uvádza: „Okrem dlhšieho času stráveného dochádzaním a „spánkovej prokrastinácie“, keď oddaľujeme spánok sledovaním televízie a digitálnou zábavou do neskorých večerných hodín - oba faktory nie sú nepodstatné, keďže oberajú nás i naše deti o spánok, o ten ranný i nočný - päť kľúčových faktorov výrazne ovplyvnilo to, koľko a ako dobre spávame: neustále elektrické osvetlenie a LED svetlá, regulovaná teplota, kofeín, alkohol a zdedená tradícia cvikacích kariet na pracovisku. Predstavujú súbor spoločensky zostrojených vplyvov zodpovedných za to, že sa mnohí ľudia mylne domnievajú, že trpia insomniou. (...) Umelé večerné osvetlenie, **aj tej miernej intenzity**, čiže luxov, oklame vaše suprachiazmatické jadrá a budú si myslieť, že slnko ešte nezapadlo. Brzda melatonínu v mozgu, ktorá by sa inak mala uvoľniť v súlade so súmrakom, zostáva i naďalej zašliapnutá nátlakom elektrického svetla.“²

Matthew Walker analyzoval aj konkrétne hodnoty intenzity osvetlenia, ktoré môžu škodiť organizmu, a teda aj spánku: „Aj pri tlmenom svetle, od 8 do 10 luxov, sa u ľudí preukázalo oneskorené uvoľňovanie melatonínu. Aj napohľad nepatrné svetlo z nočnej lampičky na nočnom stolíku je dvakrát intenzívnejšie: má od 20 do 80 luxov. Väčšina ľudí trávi čas v mierne osvetlenej obývacej izbe, svetlo však môže mať intenzitu až okolo 200 luxov. Predstavuje to síce len jedno až dve percentá intenzity denného svetla, žiarovkové osvetlenie domácnosti však môže mať až 50-percentný vplyv na potlačenie melatonínu v mozgu.“³

Výskum dokazuje negatívny vplyv umelého svetla na hladinu spánkového hormónu, melatonínu, v čase zaspávania. Vedci dokazujú aj to, že svetlo nízkej intenzity brzdí melatonín v mozgu, ktorý je zodpovedný za nástup spánku u ľudí.

Z toho, čo sme uviedli vyššie, konštatujeme, že program sa podrobne zameriaval na rozličné charakteristiky problémov s nespavosťou, pričom všetky prezentované tvrdenia boli podložené informáciami z vedeckých výskumov. Podľa nášho názoru namietaný dokument prezentoval všestranné vedecké informácie o význame a dôležitosti spánku.

Na základe vyššie uvedených skutočností sa domnievame, že informácie uvedené v dokumente s názvom *Problémy so spánkom nezakladajú rozpor s ust. § 16 ods. 3 písm. a)* zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii.

ZÁVER:

Vzhľadom na závery analýzy sme toho názoru, že v programe *Problémy so spánkom* odvysielanom dňa 22. 9. 2021 o cca 21:04 h na televíznej programovej službe RTVS Dvojka

² WALKER, M., PhD. *Prečo spíme*. Bratislava : Citadella, 2018, s. 298-299.

³ Tamže, s. 300.

nedošlo k porušení ust. § 16 ods. 3 písm. a) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysílání a retransmisii.

Sťažnosť navrhujeme posúdiť ako neopodstatnenú.

Popis/Prepis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 308/2000 Z. z. (sťažnosť č. 127/SO/2022, pôvodne 1530/SO/2021)

Monitorovaný program: Problémy so spánkom

Vysielané dňa: 22. 9. 2021

Čas vysielania: cca 21:04 h

Označenie JSO: 12

Časový kód záznamu RVR cca:

20:00:00 začiatok záznamu vysielania (logo RTVS)

zvukovo-obrazový predel

20:00:07 Správy RTVS v slovenskom posunkovom jazyku

20:06:10 koniec programu

zvukovo-obrazový predel

20:06:17 upútavkový blok: *Pečie celé Slovensko*, *Trochu inak* 12, *Zulejka otvára oči* 12, *Nula nula nula* 18, *Zlaté šesťdesiate - Eduard Grečner* 15, *Drak sa vracia* 12, *Radosť zo života - Juraj Slezáček* 12 (+ sponzorský odkaz Eset), *V sieti za školou* 12

zvukovo-obrazový predel

20:10:09 začiatok programu *Život s vlkami* 7

21:01:34 koniec programu

zvukovo-obrazový predel

21:01:47 upútavkový blok: *V sieti za školou* 12, *Zulejka otvára oči* 12, *Nula nula nula* 18

zvukovo-obrazový predel

21:03:38 - 21:04:37 Reklama: Opera SND, Slovenská filharmónia

zvukovo-obrazový predel

21:04:50 začiatok programu *Problémy so spánkom* 12

Spánok je podľa daného dokumentu stále veľkou záhadou. Určuje rytmus všetkých živých bytostí. Ak človek alebo zviera nespí, zomrie.

21:05:33 „*Vystavenie sa aj veľmi miernemu zdroju svetla, napríklad dvom sviečkam na meter od tela, je pre náš spánok veľmi škodlivé.*“

21:05:43 „*Večer je nevyhnutné uvoľniť sa a najmä po 20. hodine už nepozerať do žiadnej obrazovky.*“

Na svete okolo 10% dospelých ľudí trpí veľmi ťažkou nespavosťou. Za dve generácie sme prišli o približne hodinu a pol spánku za noc. Normálny čas nočného spánku sa dnes celosvetovo pohybuje medzi siedmimi a ôsmimi hodinami. V mnohých krajinách až tretina ľudí vo veku od 18 do 35 rokov spí menej ako 6 hodín.

Modré svetlo vykoľahuje naše normálne fungovanie počas dňa. Dospievajúce deti chodia spať čoraz neskôr a polovica z nich má veľký deficit spánku.

LED diódy, resp. lampy sú koreňmi moderného problému. Od príchodu modrých diód veľmi málo našich lúčov vyžaruje prirodzené biele svetlo.

Naše základné biologické hodiny sa nachádzajú v mozgu hneď za optickým nervom. So systémom organizmu ich synchronizuje denné slnečné svetlo, pričom riadia rytmus našich funkcií. Tieto biologické hodiny sa opierajú o 24 hodinový rytmus dňa, čo je čas rotácie Zeme.

Elektrického svetla máme nadbytok a to náš organizmus rozhádzalo. Nemyslíme na to, a tak si svietime, aby sme pracovali večer. Keď zapadne slnko, zapneme lampy a neuvedomíme si, že takto sme sa za posledných 200 rokov posunuli o 3 až 5 časových zón na západ.

Vedci v Bostone robili výskum. Dve osoby žijúce v jednom meste mali biologické hodiny s rozdielom 12 hodín. Jeden človek sa riadil havajským časom, druhý parížskym. Potom niet divu, že máme večer problém zaspať.

Profesor Claud Gronfier v laboratóriu uskutočňuje izolované pokusy prepojené s rytmom citlivosti na svetlo. Výskum hľadá odpoveď na zásadnú otázku: „*Ak máme svetelnú intenzitu rovnakú, akú by sme v miestnosti dosiahli pri 150-200 luxoch, čo je intenzita v kuchyni v čase po západe slnka, za aký dlhý čas toto svetlo aktivuje mozog?*“ Cieľom je vypočítať veľkosť zreničky v čase, keď je človek vystavený svetlu. Každé dve hodiny budú testovaní ľudia vystavení svetlu, čo výskumníkom umožní určiť, či počas dňa existujú chvíle, keď sme na svetlo citlivejší. Mozog sa svetlom aktivuje po 2-5 hodinách. Zrenička sa stiahne veľmi rýchlo a aj frekvencia tepu sa veľmi rýchlo zvýši, cca o 2 minúty neskôr. Zároveň sa zvýši telesná teplota. Je zrejmé, že svetlo v organizme aktivuje celý rad zmien. Na svetlo je veľmi citlivý hormón s názvom melatonín, ktorý spôsobuje spánok. Tím profesora C. Gronfiera zistil, že organizmus už pri intenzite svetla 1-2 luxy, čo je ekvivalent dvoch sviečok umiestnených na meter od seba, obmedzí vylučovanie melatonínu až o 10 percent.

V USA má časový posun cca 25 miliónov pracujúcich, čo má obrovské následky. Profesor Charles A. Czeisler uviedol, že pracovníci na zmeny alebo letecký personál trpí zvýšeným rizikom rakoviny. Ľudia, ktorí spia menej ako 5 hodín denne podstupujú až 300 percent vyššie riziko kôrnatenia ciev. Je preukázané, že keď lekári pracujú na viac predĺžených zmenách, dopúšťajú sa oveľa viac zásadných lekárskeho chýb. Častejšie sa zrania ihlou alebo skalpelom. Starší lekári riskujú vážnu chybu počas chirurgického zákroku. Nebezpečenstvo autonehody počas jazdy domov sa zvyšuje o 170 percent. Nedostatok spánku a nadčasy majú podľa neho mnohé neblahé následky.

Pomocou dobrej životosprávy človek môže zlepšiť svoj spánok. Profesorka Eve Van Cauterová skúma vplyv nedostatku spánku na obezitu. Existujú dva hormóny, ktoré regulujú chuť do jedla. Leptín zodpovedá za pocit sýtosti a plnosti. Grelín spravuje pocit hladu. Množstvo týchto hormónov v tele dokáže u jednotlivca predpovedať nedostatok spánku. Doktorka Erin Hanlonová z chicagskej univerzity uviedla, že na základe výskumov vieme, že nedostatok spánku súvisí s väčším príjmom potravy s vysokým obsahom cukrov a tukov. Zásadnou otázkou je, ktoré faktory spôsobujú zvýšenú chuť na výdatnú stravu. E. V. Cauterová povedala, že pri nedostatku spánku nič nefunguje dobre. Leptín a grelín pôsobia nesprávne a endokanabioidný systém je rozladený. Neexistuje systém, na ktorý by nedostatok

spánku nemal vplyv. Claudia s miernou nadváhou súhlasila s výskumom, ktorý bude prebiehať najprv týždeň u nej doma a potom týždeň v nemocnici. Cieľom bolo vytvoriť rytmus príjmu potravy tak, aby si mozog v noci oddýchol a mal kvalitnejší spánok. Ak človek je príliš často, telo je stále bdelé, čo bráni zásadnej fáze nočného pôstu. Tráviaci trakt na denné svetlo nereaguje, a tak je kalorický príjem to, čo reguluje rytmus trávenia. Keď pacient po výdatnejšej večeri už nič nejedol, mierne sa mu zlepšila kvalita spánku. Mozog spáli obrovské množstvá cukrov, sú totiž jeho motorom. Skonzumuje viac cukrov ako ktorýkoľvek iný orgán v tele. Keď zaspíme, mozog prestáva cukor potrebovať a tak sa výrazne spomalí metabolizmus a zaspíme. Ak počas dňa jeme neskoro, hladina cukru neklesne za 3 hodiny, ale až za 5 až 6 hodín. Tým sa hladina cukru udržiava aj počas noci. Mozog tak dostáva správu, že telo sa zobudilo. Zvýšená hladina cukru preto zásadne zhoršuje kvalitu spánku. Čím viac jeme, tým menej spíme a tým väčší je náš hlad.

Náš organizmus sa nevie prispôbiť správaniu, ktoré od nás vyžaduje moderný život a ani sedavému spôsobu života, ktorý čoraz negatívnejšie ovplyvňuje náš životný štýl. Profesor Damien Davenne pracuje na univerzite v Caen. Skúma biologické rytmy a chce určiť vplyv psychickej aktivity na kvalitu nočného spánku. Hovorí, že pre druh homo sapiens je prirodzený pohyb. Minúť denne 3-4000 kalórií nie je veľa, do 20. storočia to bolo úplne bežné. Denná spotreba energie stačila na to, aby sa človek udržal v dobrom zdraví. Tím profesora Davenna skúmal, či má každodenná pravidelná fyzická aktivita priamy a okamžitý vplyv na najbližšiu noc. Aktivitou sa začínajú vylučovať hormóny bdelosti. Čím je fyzická aktivita náročnejšia, tým bude ťažšie zaspáť. Aeróbná fyzická aktivita, ktorá zodpovedá trvalo udržateľnej námahe, je pre spánok najprospernejšia. Na rozdiel od silenej aktivity vtedy sval čerpá kyslík priamo v bunkách. Po konci fyzickej aktivity vedci skúmajú, či je spánok intenzívnejší. Najviac ich zaujíma, či ide o pomalý hlboký spánok. Ideálna fyzická aktivita je taká, ktorú vykonávame koncom poobedia. Má ideálny vplyv na podobu nočného spánku. Vytrvalostný šport, ktorý vykonávame neskôr poobede vyrovnáva biologické hodiny a vďaka tomu večer zaspíme oveľa ľahšie. Okrem toho sa zlepší kvalita dlhého hlbokého spánku. Pôvodom súčasnej nespavosti je obvykle kombinácia troch faktorov. Príliš veľa umelého svetla, zlá výživa a sedavý spôsob života. Ďalšími faktormi sú stres a úzkosť.

Vo Francúzsku trpí nespavosťou tretina obyvateľstva, čiže 6 miliónov ľudí. Rytmus života im spravidla určujú lieky na spanie. Jedna Francúzka hovorí, že nespavosťou začala trpieť vo veku 20 rokov, odkedy aj berie lieky na spanie. Keď príde domov, navečeria sa a hneď zapína televízor v spálni, kam si prenesie aj počítač a telefón. Keď zhasne svetlo a ide spať, proces zaspávania je pre ňu nočnou morou. S liekmi na spanie by chcela skončiť. Na svete trpí nespavosťou okolo 600 miliónov ľudí. Jeden zo siedmich Severoameričanov pripúšťa užívanie liekov na spanie. V Európe prvenstvo drží Španielsko a hneď za ním Francúzsko, kde sa ročne predá 30 miliónov balení uspávacích prostriedkov. Profesor Damien Léger uviedol, že diagnóza nespavosti má presne stanovené kritériá. Znamená to problémy so spánkom aspoň trikrát do týždňa po dobu minimálne troch mesiacov, ako aj výrazné problémy, ktoré sa prejavujú nasledujúci deň. Lekár sa snaží žene pomôcť, aby mohla zaspávať bez liekov. Dĺžka spánkového cyklu je rôzna, ale v priemere trvá 90 minút. Spánok delíme na tzv. non-REM fázu, ktorá má štyri štádiá - zaspávanie, plytký spánok, hlboký spánok a najhlbší spánok a REM (rapid eye movement) fázu, teda tzv. paradoxný spánok, počas ktorého snívame. Za normálnej noci sa tieto fázy vystriedajú až štyrikrát. Profesor Léger predpísal svojej pacientke liečbu luminoterapiou. Má jej to pomôcť zbaviť sa závislosti na liekoch. Sedenia sa obzvlášť zameriavajú na modré svetlo, pretože táto farba znásobuje pozitívne účinky prirodzeného svetla a spôsobuje lepšiu bdelosť počas dňa. Okrem toho, reguluje vnútorné biologické hodiny a má antidepresívne účinky. Princíp luminoterapie tkvie

v upravovaní rytmu bdelosť-spánok. Vystavovanie sa dennému svetlu spojenému s fyzickou aktivitou zlepšuje kvalitu našich nocí. Kvalitu spánku vo výraznej miere ovplyvňujeme už počas bdelosti.

Počas dňa sa však dá uplatniť aj ďalší známy princíp. Siesta. Pre dobrý spánok je to priam zásadný prvok. Siestu, tento princíp starý ako svet, skúmajú aj vedci v Laboratóriu spánku a kognitívnych vied na univerzite v Los Angeles. Sara Mednicková je profesorka psychológie. Chce dokázať zásadnú funkciu, ktorú v kvalite spánku zohráva siesta a preto sa opiera o viaceré neurologické štúdie. Zameriava sa na elementy spánku, ktoré sa odohrávajú počas poobedňajšieho odpočinku a v noci. Siesta znamená poobedňajší spánok od piatich minút po tri hodiny. Ideálny čas siesty je 6 hodín po rannom prebudení. Skoršia siesta znamená spánok s väčším pohybom očí, teda fázu REM paradoxného spánku. Ak si naopak človek dopraje siestu neskôr, bude to hlboký spánok. Sú to dva veľmi významné spánkové cykly a oba prispievajú rôznym spôsobom k zlepšeniu ľudskej činnosti. Siestu si teda môžeme naplánovať podľa toho, čo chceme potom robiť. Ak sa človek chce po sieste učiť, pomôže mu hlboký spánok. Pri tvorivosti a kreativite sa viac hodí paradoxný spánok. Ak potrebujeme iba malý stimul na obnovenie energie, stačí krátka polhodinová siesta kedykoľvek počas dňa.

Siesta je najčastejšie vhodná vtedy, keď človek pocíti miernu únavu alebo stratu koncentrácie. Zdrojom týchto symptómov však nie je len nespavosť. Našu pozornosť a formu môžu počas dňa ovplyvniť aj fyziologické spánkové patológie. Tam patrí napríklad syndróm spánkovej apnoe. Podceňovaný zdravotný problém, ktorý postihuje polovicu ľudí nad 40 rokov. Len do Univerzitnej nemocnice v Berlíne prichádza s týmto problémom za svetovo uznávaným profesorom Thomasom Penzelom okolo 8500 pacientov ročne. Spánková apnoe je z fyziologického hľadiska choroba nervového systému. Nervy v hlave nedokážu udržať horné dýchacie cesty a nastávajú komplikácie nervovej koordinácie. Ak vtedy človek silno chrápe a dýchacie cesty sa otvárajú, nemôže nimi prúdiť vzduch. To vedie k lapaniu po dychu a pocitu dusenia sa. Trvá to niekedy aj celé minúty počas spánku a človek si to vôbec nemusí uvedomovať. Nedostatok vzduchu je taký veľký, že si telo povie „zobuď sa!“, aby ste sa mohli znova nadýchnuť. To znamená, že telo ani nemá kedy dosiahnuť stav hlbokého spánku. Znamená to nielen zlý spánok. Nedostatok kyslíka v dôsledku zlého dýchania vážne postihuje všetky telesné orgány. Spánková apnoe je preto z dlhodobého hľadiska veľkým rizikovým faktorom kardiovaskulárnych ochorení, ale aj ochorení mozgu a neurogeneratívnych ochorení, rovnako ako aj celého radu iných chorôb, vrátane nádorových. Profesor T. Penzel a jeho tím začali s vedeckým výskumom pacientov postihnutých touto chorobou. Týmto ochorením trpia prevažne muži. Môže ho spôsobovať aj nadváha a krátka brada. Ženský hormón estrogén ženy pred apnoe chráni. Po menopauze sa však začne prejavovať aj u žien a dosahuje rovnakú mieru ako u mužov. Jedným z najlepších riešení býva nosenie masky, čo však nebýva vždy jednoduché. Je to ochorenie, ktoré sa dá liečiť, len človek musí vedieť, že je chorý. Má mimoriadne devastálny vplyv nielen na samotných pacientov, ale aj na zdravotný systém.

Nedostatok spánku má veľmi vážny vplyv na naše zdravie. Za očividnou únavou a ospalivosťou pôsobí v našom mozgu mnoho ďalších neviditeľných mechanizmov. Profesorka Chiara Zirelliová objavila jeden mimoriadne zákerný fenomén. Opakované prebdené noci zabraňujú obnovovaniu kyseliny deoxyribonukleovej v jadre našich buniek. V dvojitej špirále DNA viacerých buniek a neurónov u múch alebo myší sme objavili zlomy. Tento druh poškodenia môže byť nebezpečný, pretože ak sa DNA neobnovuje, bunky odumrú. Proces obnovovania a upravovania buniek je rýchlejší a účinnejší práve počas spánku. Profesorka sa vo svojom výskume zameriava na určovanie toxických odpadových látok množiacich sa v mozgových bunkách múch, ktoré nespia. Lyzozómy sú membránové

útvary, v ktorých sa degraduje odpad pochádzajúci z buniek. Pokiaľ sa tejto degradácii bráni, začne sa odpad zhromažďovať v neurónoch a ostáva tam navždy. V procese starnutia sa tento druh odpadu zhromažďuje prirodzene. Chiara Zirelliová však zaznamenala neúmerne vysoké množstvo odpadu u veľmi mladých ľudí, ktorí trpia nedostatkom spánku. Bola to prvá indikácia, že nedostatok spánku vytvára na bunky istý druh tlaku. Neurónový stres bráni aj správne fungovaniu jednej z neurologických funkcií spánku, ovládaniu našej pamäte počas noci a výberu nahromadených informácií. Synapsa je kontakt, pomocou ktorého mozgové bunky navzájom komunikujú. V stave bdlosti sa jedinec ustavične učí nové veci. Tieto bunkové vzťahy sa posilňujú a to je veľmi dobré. Problém však vzniká, keď je mozog preplnený. Nemôže ustavične rásť. V dospelom mozgu nie je nekonečný priestor. Preto potrebujeme proces, ktorý obnovuje synaptickú silu a na to je ideálny práve spánok. Vtedy človek nie je v kontakte so svojim okolím. Nie je teda „otrokom“ danej chvíle. Na obrazovke monitora vidieť v 3D rozlíšení, že synapsy po úseku bdlosti narástli a po úseku spánku sa zmenšili. Profesorka a jej vedecký tím si myslia, že týmto spôsobom medzi sebou komunikujú, ale zároveň tak uchováваме celok našich vedomostí, všetky naše spomienky. Keď začne obnova, logicky by mala prebiehať selektívnym, inteligentným spôsobom, aby sa po spánku upevnili spomienky, pamät'. Zároveň však aj umožňuje zabúdať na všetko, čo je bezvýznamné.

Spánok teda v noci umožňuje mozgu triediť získané poznatky, aby sa počas dňa mohli ukladať nové informácie. To znamená, že na nedostatok spánku je obzvlášť citlivá naša pamäť. Zlý spánok môže byť jedným z rizikových faktorov vzniku Alzheimerovej choroby. Na to prišla profesorka Maike Nedergaardová. Rovnako ako jej kolegyňa Chiara Zirelliová, aj ona začala výskumom degradácie bunkového odpadu. Mozog sa v stave bdlosti vystavuje takému veľkému stresu, že nedokáže sám ovládať svoje procesy. Podľa vedcov je v hre samotná biologická podstata spánku. Úlohou spánku je vyčistiť mozog a odstrániť z neho všetok odpad, ktorý sa v ňom nahromadí počas bdleho stavu. Vedci pod taktovkou M. Nedergaardovej skúmajú, či sa na odstraňovaní bunkového odpadu z mozgu podieľajú tzv. gliové bunky. Neuroglie, teda gliové bunky, sú podpornými bunkami neurónov. Privádzajú do nich kyslík a ďalšie živiny. Žily v mozgu sú obkolesené priestorom, v ktorom obieha mozgovo-miechová tekutina. Keď upadneme do hlbokého spánku, neuroglie otvoria kanáliky, ktorými začne táto tekutina prúdiť. Preniká do neurónov a odteká ňou všetok odpad, ktorý sa v mozgu nahromadil počas bdlosti. Gliové bunky sú teda hlavným čističom nášho mozgu. Keď sa odpad z mozgu odplaví, dostane sa do krvného obehu a začne ho spracúvať pečeň. Tá funguje ako továreň recyklovaného odpadu. Doug Kelly, inžinier mechaniky tekutín, po prvý raz zhotovil model očisty v mozgu ospalého cicavca. Stredovou mozgovou tepnou živej myši pulzuje krv, ale vedcov predovšetkým zaujíma mozgovo-miechová tekutina pretekajúca priestorom okolo. Toto sa deje keď spíme. Mililitre tekutiny pretekajú naším mozgom a čistia ho. Tento tok je oveľa intenzívnejší v štádiu hlbokého spánku. Vo fázach plytkého spánku alebo v bdlosti sa zastavuje. Preto, čím je spánok dlhší a hlbší, tým lepšie sa mozog vyčistí. M. Nedergaardová zistila, že odpad, ktorý mozog odplavuje, pozostáva z tzv. amyloidov beta, ktorých hromadenie vedie priamo k rozvoju Alzheimerovej choroby. Táto pohroma, ktorá je stále na vzostupe, sa na celom svete týka 35 miliónov ľudí. Ako starneme, spíme čoraz horšie. Časť tohto odpadu sa začne ukladať. Imunitný systém ho vyhodnocuje ako cudzorodý prvok, ktorý tam nemá čo robiť. Mozog preto zareaguje obranou imunity, aby sa ho zbavil. Z dlhodobého hľadiska je však takáto obrana imunity škodlivá pre nervové bunky. Nedostatok spánku preto výrazne zvyšuje riziko Alzheimerovej choroby. Lekársky výskum investoval celé miliardy do pokusov zablokať produkciu amyloidov beta, pretože si od toho sľubuje liečbu Alzheimerovej choroby. K ničomu to však neviedlo, pretože nejde o problém ich tvorby, ale o to, ako ich odvieť. Profesor C. A. Czeisler povedal, že objav M.

Nedergaardovej zásadne prispel k porozumeniu, prečo Alzheimerova choroba a ďalšie neurodegeneratívne choroby postihujú najmä ľudí trpiacich chronickým nedostatkom spánku, spánkovou apnoe a ďalšími poruchami spánku.

Tieto vedecké objavy by mohli viesť k novej a oveľa účinnejšej liečbe. Výskum nových molekúl súvisí aj s porozumením ďalších mechanizmov. Jeden z nich sa týka narkolepsie, čo je choroba, ktorá vyvoláva spánok kedykoľvek počas dňa. Ďalšou dôležitou otázkou je pre vedcov aj to, ako dokáže človek zaspať za krátky okamih. V spánkovom centre v Stanforde pôsobí už vyše 30 rokov francúzsky profesor Emmanuel Mignot. Skúma narkolepsiu, ktorá postihuje napríklad aj psy. Profesor má vo svojej kancelárii psa, Watsona, trpiaceho narkolepsiou. V jednej chvíli je spokojný a veselý, ale náhle ostane paralyzovaný, akoby sa v okamihu dostal do stavu paradoxného spánku. Každý, kto má psa, vie, že keď ho niečo zaujme, napr. jedlo, je veľmi rád a je spokojný. Watson však začal byť razom na zadných končatinách mierne paralyzovaný. Nedokáže zožrať cukor a v momente zaspáva. Je čiastočne paralyzovaný. Nedokáže sa hýbať. Nedokáže ani zožrať potravu. Je celkom ochabnutý. Hovorí sa tomu kataplexia. Watson úplne stratil svalový tonus. Načisto ochabol. Je to veľmi zriedkavé. V momente sa však zobudil a znovu bol čulý.

Vedcom sa dodnes nepodarilo objaviť podstatu narkolepsie u ľudí. Profesor Mignot však objavil mechanizmus, ktorý umožňuje mozgu niečo ako zapnúť sa a vypnúť. Podarilo sa mu určiť, že hormón, ktorý dostal meno hypokretín alebo tiež orexín, funguje ako regulátor bdelosti a pri spustení spôsobí prebudenie. Ak ho deaktivujeme, teda vypneme, zoslabne a naopak, umožní zaspať. Dnes poznáme lieky, ktoré umožňujú blokáciu receptorov hypokretínu. To znamená, že vyvolávajú ospalosť, spánok, narkolepsiu na jednu noc. Jeden z nich bol vyvinutý v USA a volá sa suvorexant. Lieky prvej generácie však majú podľa prof. Mignota jeden háčik. Účinkujú trochu prídlho. To znamená, že po ich užití sme mierne ospalí aj na druhý deň ráno, čo nie je dobré. Týka sa to však len prvej generácie liekov. V súčasnosti začínajú byť dostupné liečivá od iných spoločností, ktoré nebudú pôsobiť tak dlho, budú účinnejšie a pravdepodobne dokážu nespavosť aj liečiť.

Existujú však aj oveľa prirodzenejšie spôsoby, ako ovplyvniť mozog a uľahčiť kvalitný spánok. Laboratóriá Fisher Wallace takýto prístroj vyvinuli. Je to prilba na elektrickú celolebečnú stimuláciu. Jej princíp je nasledovný: do mozgu vysiela elektrické stimuly. Podnecuje aktivitu neurotransmiterov, po ktorej nasleduje doba odpočinku. Prístroj znižuje hladinu kortizolu, čo je hormón stresu. Stimuluje základné neurotransmitery, teda dopamín, serotonín a beta-endorfín. Zvýšenie miery týchto kľúčových neurotransmiterov je počas 20-minútovej kúry okolo 200 percent.

Nasledoval rozhovor s Američankou, ktorej pomohla elektrická celolebečná stimulácia. Mala depresie, silné bolesti a migrény. V tom období prakticky nespávala. Následne ukázala, ako funguje stimulácia. Používaním prístroja okamžite pocítila veľkú vlnu úľavy a večer si nelíha so strachom, že nezaspí.

21:56:20 Záver dokumentu: „Návrat k dobrému spánku predovšetkým znamená objaviť životnú hygienu. Pravidelne spať, pravidelne jesť, vykonávať telesnú aktivitu a samozrejme byť čo najďalej od rôznych obrazoviek a škodlivých zdrojov svetla. Rešpektovaním spánku a ďalších životných rytmov upevníme našu pamäť. Zbohom únava, zbohom stres. Tak teda dobrú noc a sladké sny.“

21:57:52 koniec programu *Problémy so spánkom* 12

zvukovo-obrazový predeľ

21:57:59 - 21:58:28 Reklama: SND

zvukovo-obrazové predely

21:58:41 upútavkový blok: *V sieti za školou* ¹², *Radosť zo života - Juraj Slezáček* ¹² (+ sponzorský odkaz Eset), *Zlaté šesťdesiate - Eduard Grečner* ¹⁵, *Drak sa vracia* ¹²

21:59:59 koniec záznamu vysielania

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady dňa 12. 1. 2022

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 308/2000 Z. z.

Sťažnosť č.: 138/SO/2022 (pôvodne 1560/SO/2021)

Programová služba: Jednotka

Vysielateľ: Rozhlas a televízia Slovenska, vysielateľ na základe zákona

Číslo licencie: TD/1

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenia:

Návrh uznesenia:

Rada pre vysielanie a retransmisiu (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 4 ods. 1 až 3 a § 5 ods. 1 písm. n) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 308/2000 Z. z.“) postupom podľa § 14a zákona č. 308/2000 Z. z. preverila sťažnosť evidovanú pod č. 138/SO/2022 (pôvodne 1560/SO/2021) smerujúcu voči programovej službe Jednotka vysielateľa Rozhlas a televízia Slovenska, vysielateľ na základe zákona a uznala uvedenú sťažnosť podľa ustanovenia § 14a ods. 10 zákona č. 308/2000 Z. z. za **neopodstatnenú**.

Úloha:

Kancelária Rady oznámi sťažovateľom výsledok prešetrenia sťažnosti.

T: 24. 1. 2022

Z: PgO

Kancelária Rady pre vysielanie a retransmisiu

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady pre vysielanie a retransmisiu
dňa 12. 01. 2022

Sťažnosť č. 138/SO/2022 (pôvodne 1560/SO/2021) zo dňa 17., 18. a 22. 11. 2021
Sťažovateľ: fyzická osoba (4)
Predmet sťažnosti: Správy RTVS
Deň a čas vysielania: 17. 11. 2021 o cca 19.00 hod.
Označenie podľa JSO: -

Programová služba: Jednotka
Vysielateľ: Rozhlas a televízia Slovenska
Číslo licencie: TD/1, na základe zákona

Dátum: 05. 01. 2022

OBSAH ŠŤAŽNOSTÍ:

1)

„Dobrý deň . V hlavných správach RTVS o 19,00 hod. boli reportáže a zostrihy z konaní protivládnych demonštrácií v Bratislave . Boli prezentované - zhromaždenia strany Smer , Kotlebovci , Hlas a spomenutá Republika.

Všetci bojujú proti vláde , proti očkovaniu , proti epidemiologickým opatreniam , svojim konaním ohrozujú zdravie ľudí, spôsobujú zbytočnú smrť mnoho ľudí na covid a kôli nim kolabujú nemocnice.

Naproti tomu , ani zmienka o stretnutí priaznivcov - Dokončíme to .

Priaznivcov , ktorí bojujú za slušné , právne Slovensko , dodržiavanie opatrení , očkovanie.

Ako je možné , že verejnoprávna televízia prezentuje iba opozičné ,nebezpečné aktivity a ani len nespomenie slušnú spomienku na 17,november s iným pohľadom na dianie ?

Zase správy RTVS potvrdili , že sú na strane zlodejov , mafiánov , podvodníkov.

Žiadam o vysvetlenie a zjednanie nápravy.“

2)

„V den vyročia Neznej revolúcie boli správy RTVS opat absolutne nevyvazene. Neprimerane vela priestoru bolo opakovane poskytnute Robertovi Ficovi, ktory podnecuje k nenavisti a k sireniu pandemie. Ako platitelka koncesionarskych poplatkov ziadam, aby sa RTVS stala verejno-pravnou ustanoviznou, ktora zabezpeci vyvazenosť hlavneho spravodajstva a nebude davat priestor zavadovym osobam. Je vskutku neveritelne, ze v kazdych spravach sa Fico a Pellegrini objavia vzdy aspon 3x. Televizne spravy by mali ludi informovat a sucasne aj obohacovat. Pracovnici RTVS sa mozu inspirovat tvorcami sprav v Cesku, Francuzsku ako aj v inych statoch EU, ktore pravidelne sledujem a teda mozem porovnavat.

Vcerajsie vecerne spravy boli tou kvapkou, ktora sposobila, ze uz nemozem mlcat a pevne dufam, ze vy, pracovnici Rady, zjednate napravu a zabezpecite vyvazenosť a vyssiu uroven obsahu sprav RTVS.

S pozdravom,“

3)

a) v Spravach dostal priestor neznamy komentár politológa Jozefa Lenča = komentare do relacie sprav nepatria. Ide o subjektivny vyber politologa so subjektivnym nazormi a to v spravach absolutne nema co hladat !!!

A to sa deje opakovane = takto sa v SPRAVACH cez nazory tzv. "politologov" da MANIPULOVAT verejna mienka podla svojvole tvorcov sprav. Treba neprofesionalneho cloveka, co pripravuje SPRAVY RTVS, preradit na Tvorbu komentarov a tam sa moze uplatnit. V spravach by mali byt SPRAVY a nie NAZORY.

b) z archivneho videa sprav RTVS som si urobil analyzu podla minut a sekund do excel tabulky, kto kolko dostal priestoru v spravach:

politicke strany na obrazovke a politici slovom (priama rec politika) i obrazom:

Ako vidno, najviac priestoru dostala strana SMER-u a to by sa v spravach verejnopravnej RTVS platenej z koncesionarskych poplatkov a z dani vsetkych obcanov nemalo diat.

Treba tvorcov sprav vymenit, aby tvorili vyvazene spravy a nepodliehali svojmu osobnemu politickemu vkusu.

Tabulku v excel subore Vam viem poskytnut (zahranicne prispevky v zavere sprav som uz nevyhodnocoval)

STRANA Cas

HLAS 0:00:45

Kotlebovci 0:01:04
OLANO 0:02:48
Prezidentka 0:00:36
REPUBLIKA 0:00:57
SMER 0:04:11

Politik Cas
Blanar 0:00:23
Butora 0:00:11
FICO 0:01:05
Heger 0:01:02
Jozef Lenč 0:04:44 ("politolog")
Matovic 0:00:41
Pelegriini 0:00:22
Peter Weis 0:00:26
Prezidentka 0:00:13“

4)

*„Dobrý deň, opakovane som zaregistrovala, že dávate neprimeraný priestor pánovi Ficovi. Na rozdiel od iných politikov ho mal v danom čase dvojnásobný! Vaše správy sú dlhodobo nevyvážené. Bolo by to na veľmi dlhý mail...
S pozdravom“*

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii:

§ 16 ods. 3 písm. b): *„Vysielateľ je povinný zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajských programov a politicko-publicistických programov; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“*

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre vysielanie a retransmisiiu:

Sťažovatelia namietali voči spravodajskej relácii *Správy RTVS* zo dňa 17. 11. 2021 vysielanej o 19:00 h, v ktorej malo dôjsť k odvysielaniu neobjektívnych príspevkov, ktoré nevyvážené informovali o protivládnych demonštráciách v Bratislave, respektíve v namietanom programe bolo neprimerane veľa priestoru venovanému R. Ficovi či P. Pellegrinimu.

Jeden zo sťažovateľov namietal aj voči komentáru politológa J. Lenča, ktorý mal prezentovať svoj vlastný subjektívny názor, ktorý do spravodajskej relácie nepatrí.

Program sme posudzovali na základe ustanovenia § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z., teda skúmali, či vysielateľ splnil povinnosť zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajského programu.

Medzi kritériá objektivity vo všeobecnosti zahŕňame: relevanciu, transparentnosť, presnosť, úplnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absenciu stránenia.

V monitorovanom programe *Správy RTVS* zo dňa 17. 11. 2021 sme zaznamenali štyri príspevky s názvom *Pripomíname si 32. výročie Nežnej revolúcie, Protesty v uliciach Bratislavy, Oslávili Nežnú revolúciu aj vlastné výročie a Smer-SD chce vyhrať najbližšie voľby*, ktorý sme identifikovali ako obsah, voči ktorému namietali sťažovatelia.

Pripomíname si 32. výročie Nežnej revolúcie

Úvodný príspevok informoval o tom, že Slovensko i Česko si 17. novembra sviatkom boja za slobodu a demokraciu pripomínajú 32. výročie Nežnej revolúcie. Moderátor na záver zahlásenia dodáva, že tento pamätný deň si pripomenuli aj politici, buď tichou spomienkou alebo protestmi.

Redaktorka informuje, že spomienku na Nežnú revolúciu si pri Bráne slobody na Devíne prišli uctiť prezidentka Z. Čaputová, ale i premiér E. Heger.

Podľa prezidentky samotná brána pripomína hroznú dobu, ktorá znamenala straty ľudských životov a stratu osobnej slobody. Redaktorka sprostredkovane dodáva slová premiéra, ktorý pripomenul, že sloboda, ktorú sme v roku 1989 dosiahli, neotvára dvere pre násilie, ale pre zodpovednosť. Podľa premiéra je dôležité, aby sa v súčasnosti investovalo do vzdelania, ktoré vychováva k pokore, úcte, láske a odvahe.

Redaktorka ďalej informuje, že pred bustou A. Dubčeka si 32. výročie Nežnej revolúcie pripomenul aj opozičný Smer-SD, pričom sa spomienkový akt premenil na protivládny protest, kde sa nedodržiavali pandemické opatrenia. Na to sa v odvysielanom zábere Fico kriticky vyjadruje, že ľudia za toto v roku 1989 neštrngali. Redaktorka dodáva, že revolučný rok 1989 si pripomenula aj strana Hlas, ktorý vyzval prezidentku, aby zvolala okrúhly stôl a snažila sa vyriešiť otázku referenda o predčasných voľbách. Na to je odvysielané stanovisko premiéra E. Hegera, ktorý tvrdí, že nemá problém diskutovať s kýmkoľvek, avšak motív týchto ľudí je známy, pretože keď sú vo vláde hovoria, že je to protiústavné, a keď sú v opozícii, tak chcú zvolávať referendum. Na záver príspevku redaktora avizuje, že prezidentka na výzvu P. Pellegriniho nereagovala.

Domnievame sa, že predmetný príspevok mal informačný charakter, pričom divákov informoval o 32. výročí Nežnej revolúcie. Redaktorka informuje, že spomienku na Nežnú revolúciu si uctila prezidentka SR, ale i koalíční a opoziční poslanci rôznym spôsobom, napr. pietnou spomienkou, protestmi či tlačovou konferenciou.

Sme toho názoru, že vysielateľ dokázal zabezpečiť nestrannosť a objektívnosť odvysielaného príspevku tým, že na predmetnú tému 32. výročia Nežnej revolúcie dal priestor všetkým relevantným stranám politického spektra, ktoré v súvislosti s Nežnou revolúciou prezentovali svoj rozdielny pohľad na aktuálnu politickú situáciu.

Protesty v uliciach Bratislavy

V odvysielanom príspevku vysielateľ informoval o tom, že v sviatočný deň 17. novembra sa v uliciach hlavného mesta konali viaceré demonštrácie, pričom najväčšie skupiny sa zhromaždili pred parlamentom a v okolí Šafárikovho námestia. Moderátor avizuje, že ľudia protestovali najmä proti vláde a protiepidemickým opatreniam.

Redaktor príspevku približuje, že v Bratislave bolo celkovo ohlásených desať demonštrácií, pričom niektoré politické strany uprednostnili pietnu spomienku Nežnej revolúcie, iné sa naopak rozhodli vyjadriť svoj nesúhlas s aktuálnou politickou a spoločenskou situáciou.

Za tým je odvysielaná časť vyjadrenia opozičných politikov P. Pellegriniho a R. Fica. Pellegrini vysvetľuje, že z dôvodu šírenia ochorenia Covid-19, sa tentokrát v strane rozhodli nezvolávať veľké skupiny ľudí. Na to je odvysielaná časť prejavu R. Fica, ktorý počas demonštrácie odkázal ministrovi vnútra R. Mikulcovi a dočasnému prezidentovi policajného zboru, že slušných ľudí nemusia sprevádzať obuškami, samopalmi či vodným delom.

Následne sú odvysielané názory účastníkov demonštrácií, ktorí kritizujú súčasnú vládu a prijaté protiepidemické opatrenia. Ďalej je prezentované stanovisko premiéra E. Hegera, ktorý sa domnieva, že sloboda končí tam, kde začína sloboda druhého, pričom násilie a agresivita nemajú v demokracii priestor.

Redaktor na záver príspevku dodáva, že situácia bola počas protestu na Šafárikovom námestí pokojná a polícia nemusela zasahovať.

Po odvysielaní príspevku moderátor informuje, že sa demonštrujúci občania stále nachádzajú v centre Bratislavy, a popritom sa spája s ďalším redaktorom. Ten v živom vstupe opisuje situáciu pred Úradom vlády SR, pričom informuje o incidente, v ktorom delobuch zranil jedného z policajtov. Redaktor ďalej dodáva, že na zhromaždení opozičnej strany ĽSNS vystúpil aj kňaz, ktorého konanie už viackrát odsúdila aj Konferencia biskupov Slovenska. Redaktor sprostredkovane priblížil výrok M. Kotlebu, ktorý si počas svojho prejavu strhol z tváre masku s tým, že tie sú určené pre otrokov. Na záver živého vysielania redaktor dodáva, že pred Úradom vlády je množstvo policajtov, ktorí nedovolia, aby dav narušil verejný poriadok.

Predmetný príspevok informoval o protestoch v uliciach Bratislavy voči súčasnej vláde a prijatým protiepidemickým opatreniam. V príspevku odzneli vyjadrenia predstaviteľa vlády (premiéra SR), opozičných politikov, ale i demonštrujúcich občanov. Domnievame sa, že na samotné protesty zaznievajú dva rozdielne pohľady: t. j. kritický pohľad na vládu a prijaté opatrenia, respektíve pohľad premiéra, ktorý je otvorený diskusií, avšak agresia a násilie nemajú v demokracii čo robiť. Myslíme si, že takto odvysielaný spravodajský príspevok dával divákovi možnosť vnímať ho v širších súvislostiach, aby si recipient mohol vytvoriť svoj vlastný názor.

V závere príspevku je naživo odvysielaný vstup redaktora, ktorý opisuje aktuálnu situáciu z pred Úradu vlády SR.

Oslávil Nežnú revolúciu aj vlastné výročie

Moderátor programu v zahlásení informoval o sneme strany OĽaNO, ktorým hnutie oslávilo svoju desaťročnú existenciu. Moderátor sprostredkovane informuje, že strana je odhodlaná pokračovať v boji proti korupcii a nevzdávať sa.

Redaktorka príspevku približuje, že tohtoročný snem, ktorý sa konal v deň výročia Nežnej revolúcie bol v poradí tretím snemom od založenia hnutia, pričom minulý rok sa konal per rollam a bez účasti médií. Pri príležitosti desiatych narodenín hnutie urobilo odpočet svojich úspechov, hoci v súčasnosti sa jeho preferencie prepadávajú.

V príspevku je odvysielané vyjadrenie I. Matoviča, ktorý svojim kolegom avizuje, aby sa spoločne pokúsili ľuďom dokázať, že si zaslúžia druhú šancu. Redaktorka dodáva, že hnutie OĽaNO verí, že vďaka plánu obnovy a boju proti korupcii môže zvíťaziť aj v nadchádzajúcich parlamentných voľbách. Na to je odvysielané ďalšie vyjadrenie premiéra E. Hegera či I. Matoviča.

Redaktorka informuje, že z úst I. Matoviča padol aj osobný odkaz expremiérovi R. Ficovi. Matovič sa vyjadril, že hnutie nesmie dovoliť, aby skorumpovaný bastard ukradol sviatok ľuďom, ktorí si slobodu vážia. Podľa slov Matoviča mu neuhne dovtedy, pokým bude nažive. Redaktorka dodáva, že hnutie OĽaNO pozvalo na svoj snem i predstaviteľov koalíčných strán.

Po odvysielaní predmetného príspevku moderátor priblížil, že na sviatok dňa boja za slobodu a demokraciu si snemy zvolali hnutie OĽaNO, ale i strana Smer-SD, pričom k obom snemom pripojí komentár politológa J. Lenča.

Moderátor v živom vysielaní položil politológovi otázku, ako si možno vysvetliť načasovanie snemu hnutia OĽaNO. Podľa politológa bola voľba dňa politická, pričom oba subjekty sa snažia využiť 17. november na to, aby sa zviditeľnili v očiach verejnosti či médií. Lenč dodáva, že hnutie OĽaNO sa snaží cez osobu J. Budaja prihlásiť k myšlienkam novembra a takýmto spôsobom sa momentálne pokúša rehabilitovať svoj obraz v očiach verejnosti, ktorý nie je taký, ako keď sa hnutie ujímalo moci. Podľa J. Lenča sa strana Smer-SD chce cez

ideál novembra 1989 zasa postaviť do pozície politickej sily, ktorá je v súčasnosti najsilnejšia v boji proti súčasnému establišmentu. Politológ dodal, že oba snemy tak považuje za účelové a politicky pragmatické.

Za tým sa moderátor politológa spýtal, prečo hnutie OĽaNO zdôraznilo plánované reformy či boj proti korupcii. Politológ Lenč vysvetlil, že boj proti korupcii je idea, ktorú hnutie malo pri svojom založení a je veľmi neuchopiteľná, nakoľko proti korupcii možno bojovať stále. Politológ poznamenal, že hoci hnutie bojuje proti korupcii a skorumpovaným politikom, tak žiadny skorumpovaný politik ešte nebol odhalený, avšak niektorí nominanti politických strán skončili pred orgánmi činnými v trestnom konaní. K otázke reforiem priblížil, že to je jedna z vecí, ktoré môžu voličom sľúbiť a čím môžu verejnosť presvedčiť, hoci mnohé z nich sú zatiaľ len na papieri a v rovine sľubov.

Smer-SD chce vyhrať najbližšie voľby

Príspevok informoval o tom, že opozičná strana Smer-SD je podľa svojho predsedu pripravená vyhrať nadchádzajúce parlamentné voľby. Redaktorka približuje, že strana chce dosiahnuť zmenu ústavy a na najbližšej schôdzi navrhne skrátenie volebného obdobia. Podľa redaktorky je strana taktiež pripravená začať s ďalšou petičnou akciou na vyhlásenie referenda.

Následne je v príspevku odvysielané skrátené vyjadrenie viacerých predstaviteľov zo snemu strany, v ktorom kritizujú súčasnú koalíciu. Redaktorka dodáva, že R. Fico v súvislosti s trestným stíhaním viacerých funkcionárov z obdobia bývalej vlády avizoval, že strana pripravuje odpoveď. Na to je odvysielané vyjadrenie R. Fica zo snemu, v ktorom sa opätovne kriticky vyjadruje na adresu súčasnej koalície. Redaktorka dodáva, že strana Smer-SD za svojho budúceho spojenca považuje stranu Hlas, pričom podľa Fica má byť táto spolupráca najprirodzenejšou alternatívou.

Po odvysielaní predmetného príspevku sa moderátor spojil s politológom Lenčom, ktorému adresoval otázku, čo prispelo k výrokom R. Fica, respektíve či sú jeho ambície reálne. Podľa politológa k tomu prispeli predovšetkým rastúce preferencie strany, ale i to, že Ficova politika, ktorá je spojená s rznymi vyjadreniami, šírením konšpirácií a podprahovej nenávisťi či útočením na vládnych politikov slávi úspech, čím Fico osobne dúfa, že takýmto spôsobom sa mu podarí vyhrať budúce parlamentné voľby.

Príspevky informovali o sneme dvoch politických strán OĽaNO a Smer-SD, ktoré sa konali v deň 32. výročia Nežnej revolúcie. V príspevkoch je odvysielaná vzájomná kritika na adresu opozičných politikov, respektíve voči súčasnej vláde a prezidentke. Myslíme si, že v príspevkoch zaznievajú dva rozdielne pohľady na súčasné vedenie štátu a plány spomínaných strán do nadchádzajúcich parlamentných volieb. Po oboch príspevkoch je odvysielaný krátky živý vstup s politológom Jozefom Lenčom. Ten z pohľadu odborníka prezentuje svoj pohľad na predmetné snemy, t. j. prečo si strany zvolili deň výročia Nežnej revolúcie, prečo OĽaNO zdôrazňuje boj proti korupcii a plánované reformy alebo aké sú ambície strany Smer-SD a R. Fica.

* * *

Sťažovatelia namietali voči programu *Správy RTVS*, v ktorom malo dôjsť k odvysielaniu neobjektívnych príspevkov, ktoré nevyvážené informovali o protivládnych demonštráciách v Bratislave, respektíve v namietanom programe bolo neprimerane veľa priestoru venovanému R. Ficovi či P. Pellegrinimu.

Ďalší zo sťažovateľov namietal voči komentáru politológa J. Lenča, ktorý mal prezentovať svoj vlastný subjektívne názor, ktorý do spravodajskej relácie nepatrí.

Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 308/2000 Z. z. vysielateľ vysiela programy slobodne a nezávisle a do ich obsahu z pohľadu RVR možno zasahovať iba na základe zákona a v jeho medziach. Týmto ustanovením sa zdôrazňuje najmä redakčná nezávislosť vo vzťahu k iným subjektom.

Domnievame sa, že výber tém, spôsob ich spracovania v rámci programu je v plnej kompetencii vysielateľa. Myslíme si, že predmetné témy odvysielaných príspevkov boli **aktuálne a relevantné**.

Myslíme si, že vysielateľ v odvysielaných príspevkoch primárne informuje o 32. výročí Nežnej revolúcie. Predmetné príspevky ďalej informujú, že Deň boja za slobodu a demokraciu si pripomenuli aj politici – niektorí tichou spomienkou, pracovným snemom či protestmi, ktoré boli zamerané proti súčasnej vláde a protiepidemickým opatreniam.

Jeden zo sťažovateľov namietal voči tomu, že vysielateľ prezentoval také politické strany, ktoré bojujú proti vláde, proti epidemiologickým opatreniam, a ktoré svojím konaním ohrozujú zdravie ľudí.

V tomto prípade nesúhlasíme s tvrdením sťažovateľa, pretože vysielateľ v príspevku *Protesty v uliciach Bratislavy* informoval, že aj niektoré opozičné politické strany uprednostnili pietnu spomienku pred organizovaním protivládnych protestov:

Peter Pellegrini, nezaradený poslanec NR SR, predseda strany (Hlas-SD): „Uvedomujúc si zložitú pandemickú situáciu sme sa tentokrát rozhodli nezvolávať nejaké veľké skupiny ľudí, pretože **pri týchto veľkých masových stretnutiach dnes naozaj reálne hrozí väčšie riziko šírenia infekcie.**“

Myslíme si, že vysielateľ v príspevku *Pripomíname si 32. výročie Nežnej revolúcie* kriticky poukázal aj na skutočnosť, že počas protivládneho protestu sa nedodržiavali pandemické opatrenia:

Barbora Bodáková: „Popoludní si tridsiate druhé výročie Nežnej revolúcie pripomenul aj opozičný Smer pred bustou Alexandra Dubčeka. Spomienkový akt sa však premenil na protivládny protest, na ktorom sa nedodržiavali pandemické opatrenia.“

Po analýze predmetných príspevkov sa taktiež nestotožňujeme s tvrdením sťažovateľov, že by jednotlivé odvysielané príspevky boli jednostranné v prospech opozičných strán (najmä v prospech R. Fica) bez vyváženej informácie druhej strany, respektíve že by vysielateľ venoval väčší rozsah vysielacieho času z daného programu strane Smer-SD, a to na úkor iných politických strán. Konštatujeme, že v predmetných spravodajských príspevkoch dostali na primeranej časovej ploche a pri rovnakých témach priestor na vyjadrenie všetky dotknuté strany, pričom odvysielané príspevky v rámci programu *Správy RTVS* obsahovali rozdielne pohľady na prezentované fakty: t. j. vyjadrenia koalíčných predstaviteľov premiéra SR E. Hegera, I. Matoviča či prezidentky SR Z. Čaputovej, ale i vyjadrenia opozičných politikov R. Fica, P. Pellegriniho, J. Blanára či sprostredkované vyjadrenie M. Kotlebu a pod).

V odvysielaných príspevkoch taktiež odzneli vyjadrenia občanov SR či názor politológa, ktorý zo svojej odbornej pozície zhodnotil pracovné snemy strán OĽaNO a Smer-SD. Uvedený komentár uviedol moderátor slovami: „...Pripojíme preto aj komentár politológa Jozefa Lenča...“, čím bol jasne oddelený od informácií spravodajského charakteru.

Vysielateľ podľa nášho názoru zabezpečil nestrannosť príspevkov a korektne informoval o aktuálnych skutočnostiach v deň 32. výročia Nežnej revolúcie. Počas trvania príspevkov moderátor a redaktori nevkladali do prezentovaných informácií vlastný komentár alebo hodnotenie, a tak spravodajské príspevky dávali divákovi možnosť vnímať ich v širších súvislostiach, aby si recipient mohol vytvoriť vlastný názor.

Na základe vyššie uvedeného konštatujeme, že vysielateľ dokázal zabezpečiť objektivnosť a neustrannosť spravodajského programu

ZÁVER:

Na základe uvedeného sme toho názoru, že vysielateľ programovej služby Jednotka odvysielaním relácie *Správy RTVS* dňa 17. 11. 2021 **neporušil ustanovenie § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii.**
Sťažnosti navrhujeme posúdiť ako neopodstatnené.

Prepis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 308/2000 Z. z. (sťažnosť č. 138/SO/2022, pôvodne 1560/SO/2021)

Monitorované vysielanie: Správy RTVS
Deň vysielania: 17. 11. 2021
Čas vysielania: 19:00 h
Označenie podľa JSO: -

Vysielanie bolo zmonitorované zo záznamu RVR

časový kód cca:

18:59:00 začiatok záznamu
18:59:00 pokračovanie reklamného bloku
18:59:53 obrazovo-zvukový predel
18:59:59 začiatok programu *Správy RTVS*
Krátky prehľad správ
32. výročie Nežnej revolúcie
Snemy OĽaNO a Smeru-SD
Pribudlo vyše 8300 infikovaných

Správy:

1. Pripomíname si 32. výročie Nežnej revolúcie (začiatok príspevku 19:00:43)

Lubomír Bajaník, moderátor: „Slovensko i Česko si pripomínajú udalosti sedemnásteho novembra 1989, sviatok boja za slobodu a demokraciu. Brutálny zásah bezpečnostných zložiek vyvolal zmeny, proti pokojnému zhromaždeniu študentov zasiahla polícia, no a potom všetky tieto udalosti posunuli našu krajinu k slobode a demokratickým zmenám. Nežnú revolúciu si dnes pripomenuli aj politici – niektorí tichou spomienkou, iní protestmi.“

Barbora Bodáková, redaktorka: „Pád železnej opony a štyristo ľudí, ktorí pri pokuse o útek za jej hranicu zahynuli, pripomína Brána slobody na Devíne. Spomienku na Nežnú revolúciu si na toto miesto prišla uctiť prezidentka. Podľa Zuzany Čaputovej práve Devín pripomína zverstvá totalitného režimu.“

Zuzana Čaputová, prezidentka SR: „Pripomína nám hroznú dobu, ktorá znamenala straty ľudských životov, stratu osobnej slobody, či už len za prejavovaný názor, alebo za zhromažďovanie, vyjadrenie politického presvedčenia, alebo náboženského vierovyznania.“

Barbora Bodáková: „Premiér Eduard Heger na rovnakom mieste pripomenul, že sloboda, ktorú sme v roku 1989 dosiahli, neotvára dvere pre násilie, ale pre zodpovednosť.“

Eduard Heger, predseda vlády SR (OĽaNO): „A ak chceme, aby sloboda a demokracia žila pevne na Slovensku, potrebujeme investovať do vzdelania, ktoré vychováva k pokore, úcte, láske, odvahe.“

Barbora Bodáková: „Popoludní si tridsiate druhé výročie Nežnej revolúcie pripomenul aj opozičný Smer pred bustou Alexandra Dubčeka. Spomienkový akt sa však premenil na protivládny protest, na ktorom sa nedodržiavali pandemické opatrenia.“

Robert Fico, poslanec NR SR, predseda strany (Smer-SD): „A ja odmietam, aby v roku 2021 ľudia vypínali radiátory, lebo nebudú schopní zaplatiť si za kúrenie vo vlastných domoch. To za toto sme štrngali v roku 1989? Asi nie.“

Barbora Bodáková: „Revolučný rok 1989 si uctila aj opozičná strana Hlas. Rovnako ako Robert Fico, ani Peter Pellegrini nezostal len pri spomienke na Nežnú revolúciu. Prezidentku vyzval, aby zvolala okrúhly stôl s opozíciou aj koalíciou a snažila sa tak vyriešiť otázku referenda o predčasných voľbách.“

Peter Pellegrini, nezaradený poslanec NR SR, predseda strany (Hlas-SD): „Vyzvite ich na tomto stretnutí, aby urýchlene konali a naplnili kľúčový odkaz novembra 1989, že demokracia znamená vládu ľudu.“

Eduard Heger: „Ja nemám problém diskutovať s kýmkoľvek, lebo myslím si, že to je základ úcty, ale treba poznať motívy ľudí. Motívy týchto ľudí sú úplne jasné. Tak, ako som povedal – keď sú vo vláde, hovoria, že je to protiústavné, keď sú v opozícii, chcú zvolávať referendum.“

Barbora Bodáková: „Hlava štátu zatiaľ na výzvy Petra Pellegriniho nereagovala.“

2. Na november 1989 spomínajú vtedajší oponenti

Ľubomír Bajaník, moderátor: „Demontáž komunistického totalitného režimu bola súčasťou vlny slobody vo východnom bloku. Nežná revolúcia patrí k najvýznamnejším udalostiam v našej modernej histórii. Ako vnímali novembrové udalosti ľudia, ktorí v tom čase stáli na opačných stranách pomyslenej barikády, vysvetlia Martin Bútora a Peter Weiss.“

Miroslav Řádek, redaktor: „Podľa bývalého člena KSS a teoretika marxizmu-leninizmu sa atmosféra vo vládnucej strane prudko zhoršovala už na prelome rokov 1988-89.“

Peter Weiss, bývalý predseda KSS – Strany demokratickej ľavice: „Už tá situácia v tom septembri 1988 vyzerala veľmi zle, dôvera vo vedenie strany a tak ďalej.“

Miroslav Řádek: „Komunistická strana navonok zmeny odmietala, spoločnosť si preto začala hľadať vlastnú cestu ku slobode.“

Martin Bútora, zakladajúci člen VPN: „... dať dokopy rozmanité prúdy a rozmanité skupiny ľudí, ktorí takým alebo onakým spôsobom sa stavali proti režimu, ale netvorili politickú pozíciu.“

Miroslav Řádek: „Potreba politickej zmeny bola citelná, jej rýchlosť a rozsah však boli ťažko predvídateľné.“

Peter Weiss: „Ja osobne, keď som bol na tom, na Bratislavskej lýre v športovej hale na Pasienkoch a bola tam Joan Baez a vypli Václavovi Havlovi mikrofón, tak som vtedy manželke hovoril, že no, padne to na deň ľudských práv desiateho decembra. Zomlelo sa to skoro.“

Miroslav Řádek: „Náborová opozícia bola zaskočená viac.“

Martin Bútora: „Sme nečakali, že dôjde k úplnému totálnemu pádu režimu a že sa to zmení, teda že to bude antifebruár.“

Miroslav Řádek: „Zrušenie vedúcej úlohy komunistického režimu neznamenal jej koniec. Časť jej členov akceptovala nové pluralitné podmienky a vytvorila novú politickú stranu.“

Peter Weiss: „Strana demokratickej ľavice bola pri zakladaní samostatnej slovenskej štátnosti, dala Slovenskej republike tradíciu Slovenského národného povstania.“

Miroslav Řádek: „November 89 sa ako historická udalosť zmenil na tradíciu.“

Martin Bútora: „A tá tradícia hovorí o tom, že ak ľudia budú myslieť ponad svoj osobný obzor, ak sa rozhliaďnu okolo seba a vložia sa do toho, tak tie pomery stále môže meniť.“

Miroslav Řádek: „Atmosféru doby približuje výstava N89 – Cesta ku slobode v priestoroch Bratislavského hradu. Ukazuje každodennú realitu socializmu a jeho represie. Komunistická totalita by nemohla existovať bez štátnej bezpečnosti. Za štyridsať rokov svojej existencie mala tisíce agentov a desaťtisíce dôverníkov.“

3. Ako nám bolo pred rokom 1989 a po ňom

Ľubomír Bajaník, moderátor: „Udalostiam sedemnásteho novembra predchádzali niektoré slobodné vystúpenia verejnosti – Sviečková manifestácia, Palachov týždeň, spomienky na

dvadsiaty prvý august 1968 a ďalšie. Mimoriadny význam mali práve študenti, ktorým bol sedemnásť november venovaný, ktorí boli bití a stali sa oporou demokratizácie. Bezprostredne po udalostiach v Prahe vznikli hnutia Verejnosc' proti násiliu a Občianske fórum. Dôležitú úlohu pri šírení revolúcie zohrali čoraz slobodnejšie médiá, vrátane Slovenskej televízie. No a čo bolo kľúčové? Po prvých demonštráciách bol rozhodujúci generálny štrajk dvadsiateho siedmeho novembra, do ktorého sa zapojili aj robotníci. Ďalším míľnikom sa stal vznik vlády národného porozumenia a koncom roka voľba Alexandra Dubčeka za predsedu Federálneho zhromaždenia a disidenta Václava Havla za prezidenta Československej socialistickej republiky. Revolučné zmeny vrcholia v slobodných voľbách v júni 1990. Komunistický režim v bývalom Česko-Slovensku padol za niekoľko týždňov. Vznikla spoločenská zhoda na prechode k demokracii a na sociálno-trhové hospodárstvo. Opäť začali platiť ľudské práva, sloboda vierovyznania a demokratická súťaž politických strán. Napriek tomu na Slovensku stále existujú dohady, kedy bolo lepšie. “

Miroslav Řádek, redaktor: „V životnej úrovni sme pred rokom 1989 zaostávali za štátmi západnej Európy, a to napriek tomu, že sme po druhej svetovej vojne boli na rovnakej úrovni. “

Martin Vlachynský, analytik, Inštitút ekonomických a spoločenských analýz: „Česko-Slovensko malo HDP na úrovni niekde okolo šestnásťtisíc dolárov na obyvateľa, kdežto Rakúsko bolo na úrovni dvadsaťosemtisíc, Fínsko na úrovni dvadsaťsedemtisíc, Írsko na úrovni dvadsaťdvatisíc. “

Miroslav Řádek: „Nostalgické spomienky na dobu pred rokom 89 hovoria, že česko-slovenská ekonomika bola sebestačná, skutočnosť však bola iná. “

Martin Vlachynský: „Keď sa pozrieme na veľmi zložité veci, ako elektrotechniku alebo lieky, tak tam tá závislosť na dovozoch zo Západu – ani nie že z RVHP, ale zo Západu – bola veľmi významná. “

Miroslav Řádek: „Sporná privatizácia štátneho majetku a nízka konkurencieschopnosť hospodárstva vplývali na nízke platy ľudí. “

Zuzana Kusá, sociologička, Slovenská akadémia vied: „Deväťdesiate roky a takmer polovica prvej dekády dvadsiateho prvého storočia, keď reálna mzda, ak ju zoberieme ako indikátor, bola nižšia ako reálna mzda pred rokom 89. “

Miroslav Řádek: „Najväčší problém po roku 1989 predstavovala nezamestnanosť. Výraznejšie začala klesať až v roku 2001. “

Zuzana Kusá: „Každý piaty človek na Slovensku bol bez práce. Patrične k tomu aj súvisela ochota zamestnávateľov odmeňovať ľudí, ktorí pracovali, pretože si mohli vyberať zo zástupu ľudí, ktorí veľmi čakali na akúkoľvek prácu. “

Miroslav Řádek: „Celkovo sme vyššiu životnú úroveň v porovnaní s rokom 1989 dosiahli po viac ako pätnástich rokoch. “

Martin Vlachynský: „Všetky ostatné štáty tú transformáciu spravili podobne, alebo ešte dokonca oveľa oveľa horšie. Čiže z tohto pohľadu si myslím, že v rámci možností sme tú transformáciu zvládli vcelku so cťou. “

Zuzana Kusá: „Dnes z hľadiska týchto hrubých ako ukazovateľov, ako je mzda, reálna mzda, kúpyschopnosť, zamestnanosť, sme na tom ako neporovnateľne lepšie napriek ťažkým pandemickým časom. “

Miroslav Řádek: „Podľa nedávnych prieskumov Slovenskej akadémie vied napriek overiteľným štatistikám viac ako tretina našej spoločnosti verí, že život pred rokom 1989 bol lepší. “

4. Protesty v uliciach Bratislavy (začiatok príspevku 19:09:31)

Lubomír Bajaník, moderátor: „Sviatočný deň v uliciach hlavného mesta sprevádzali demonštrácie. Najväčšie skupiny sa zhromaždili pred parlamentom a v okolí Šafárikovho

námestia. Pred Prezidentským palácom a Úradom vlády bola situácia pokojná. Ľudia protestovali najmä proti vláde a protiepidemickým opatreniam.“

Timotej Pisch, redaktor: „Počas dneška bolo v uliciach hlavného mesta ohlásených celkovo desať zhromaždení. Kým niektoré politické strany uprednostnili pietnu spomienku Nežnej revolúcie, iné sa naopak rozhodli vyjadriť nesúhlas s aktuálnou politickou a spoločenskou situáciou.“

Peter Pellegrini, nezaradený poslanec NR SR, predseda strany (Hlas-SD): „Uvedomujúc si zložitú pandemickú situáciu sme sa tentokrát rozhodli nezvolávať nejaké veľké skupiny ľudí, pretože pri týchto veľkých masových stretnutiach dnes naozaj reálne hrozí väčšie riziko šírenia infekcie.“

Robert Fico, poslanec NR SR, predseda strany (Smer-SD): „Odkazujeme pánovi Hamranovi, odkazujeme pánovi ušatému ministrovi Mikulcovi, že my sme slušní a demokratickí ľudia a nemusia nás sprevádzať s obuškami, so samopalmi a s vodnými delami.“

Neuvedený: „Sme prišli povedať stop tejto vláde, priatelia.“

Timotej Pisch: „V okolí Šafárikovho námestia sa zišlo niekoľko tisíc ľudí, zväčša išlo o sympatizantov opozičnej strany Republika.“

Účastník protestu: „Dostali sme sa presne tam, kde nechceme byť. To znamená, že znovu tu vládne nejaká skupina ľudí, ktorá diktuje tým druhým naprosté nezmysly, klame tých ľudí.“

Účastník protestu: „Však tá fašistická vláda nám nič nedovolí, normálnym ľuďom teda.“

Timotej Pisch: „Protestné zhromaždenia sa dnes očakávali aj pred Úradom vlády či Prezidentským palácom, situácia popoludní tu však bola pokojná.“

Účastník protestu: „No prišiel som preto, lebo nesúhlasím s touto vládou, v žiadnom prípade. Je to vláda neodborníkov, neskúsených. Všetci to vidia. My sme voľačo prežili. Vláda nám ubližuje. Nechcem teraz rozvádzať mená. Keď nejaká pani ministerka nevie DPH, druhý nám nadáva do opíc.“

Eduard Heger, predseda vlády SR (OĽaNO): „Ak chcem povedať svoj názor, tak si musím uvedomovať, že moja sloboda končí tam, kde začína sloboda druhého. Ak je to v úcte a v rešpekte, áno, komunikujme. Ale ak je v tom násilie a agresia, tak toto v demokracii nemá priestor.“

Timotej Pisch: „Situácia počas protestu na Šafárikovom námestí bola pokojná, polícia proti prejavom násilia zasahovať nemusela.“

Ľubomír Bajaník: „Skupiny demonštrantov sa naďalej nachádzajú v centre Bratislavy. Kde sú momentálne, čo sa deje a ako reaguje polícia, povie Peter Žatko. Dobrý večer, Peter.“

Peter Žatko, redaktor (naživo): „Dobrý večer. Tak ja sa nachádzam teraz pred Úradom vlády. Vrátim sa len pár minút dozadu, asi tak pätnásť minút späť tu bol taký vážnejší incident. Ten dav, ktorý už možno za mnou nevidíte, bol tesne pred Úradom vlády, no boli tu ťažkoodenci nastúpení a začali hádzať delobuchy. Jeden z delobuchov, vyzerá to tak, že zranil alebo popálil aj policajta z antikonfliktného tímu, no policajti si zrejme s týmto útočníkom, ktorý tieto delobuchy hádzal, poradili, vytiahli ho z davu, spacificovali a predpokladá sa, že ho čaká aj výsluch na policajnej stanici. Tá situácia pred Úradom vlády, vyzerá to tak, že sa nezopakuje tak, ako to bolo pred rokom, že to tu bolo doslova nezvládnuté, čo sa týka bezpečnostných opatrení. Opäť pripomeniem, ako vidíte za mnou, ťažkoodenci, taktiež aj policajti na koňoch vytlačili protestujúcich smerom na Námestie slobody. Vyzerá to tak, že teda situáciu majú pod kontrolou. O tom sa dá povedať, dá sa hovoriť, že aj počas celého dňa tá situácia až taká dramatická nebola. To protestné zhromaždenie, ktoré zvolali Kotlebovci, bolo pred Národnou radou popoludní. Na pódiu sa vystriedalo niekoľko rečníkov. Dá sa povedať, že to boli viac-menej politici z tejto strany. Na pódiu vystúpil aj kňaz. Tento kňaz už má minulosť spájanú so stranou Mariana Kotlebu, nie raz vystúpil na ich akciách, čo dá sa povedať odsúdila aj Konferencia biskupov Slovenska. Vystúpil aj dnes. Nevieme, aká bude

reakcia jeho nadriadených. Potom vlastne na záver sa na pódium postavil aj samotný líder Marian Kotleba. Na pódium prišiel v maske, mal krátky prejav a potom takým dá sa nazvať pompéznym gestom si tú masku dal dole a hodil ju do davu s tým, teda že masky sú pre otrokov, nie pre ľudí. Marian Kotleba v závere svojho prejavu povedal, aby sa dav presunul do mesta. Nastala taká zaujímavá situácia, pretože tu na Námestí slobody už bol dav ľudí, ktorí boli, bol to vlastne tábor od Mariana Uhríka zo strany Republika, ktorí sa presunuli na Námestie slobody, a tí sa rozhodli, že pôjdu hore k parlamentu. Nastala taká zaujímavá situácia, stretli sa na ulici Palisády a vyzeralo to dosť nekoordinovane. Nakoniec sa celý dav presunul sem pred Úrad vlády. A nevieme, ako to tu dopadne, ale vyzerá to tak, že je tu veľké množstvo policajtov, ktorí nedovolia, aby bol narušený akokoľvek verejný poriadok.“

Lubomír Bajaník: „Peter, vďaka. Omnoho pesterjšie – pietami, koncertmi, zhromaždeniami, satirickým sprievodom – si pripomínali udalosti sedemnásteho novembra v Česku, pozrieme sa tam o chvíľu.“

5. Aktuálne čísla koronavírusu
6. Sviatok oslávili očkovaním
7. V Nitre pribúdajú covidoví pacienti
8. Pfizer požiadala o schválenie lieku na covid

9. Oslávili Nežnú revolúciu aj vlastné výročie (začiatok príspevku 19:20:04)

Lubomír Bajaník, moderátor: „Pokračovať v boji proti korupcii a nevzdávať sa – s takýmto odkazom oslávilo výročie Nežnej revolúcie aj svoje narodeniny hnutie OĽaNO. Desaťročnú existenciu zakladateľa a členovia hodnotili na sneme vo vládnom hoteli Bôrik, prvýkrát aj za prítomnosti médií.“

Katarína Wildová, redaktorka: „Dnes sa konal tretí snem od založenia hnutia. Minulý rok bol pre pandémiu per rollam a bez účasti médií. Pri príležitosti desiatych narodenín urobilo hnutie odpočet svojich úspechov. Od parlamentných volieb, keď hnutie získalo viac ako dvadsaťpäť percent, sa jeho preferencie prepadávajú. Podľa posledných prieskumov dosahuje osem až deväť percent. Igor Matovič uznal, že je čas na sebareflexiu.“

Igor Matovič, minister financií SR, líder hnutia (OĽaNO): „Skúsme ľuďom dokázať, že si zaslúžime druhú šancu. Druhú šancu myslíme tak, že, áno, tie dva roky COVIDu, ktorý nás tu morí skoro dva roky, samozrejme, že vo veľkom nabúrali dôveru ľudí v nás, dôveru ľudí vo mňa.“

Katarína Wildová: „Eduard Heger aj Igor Matovič veria, že hnutie OĽaNO môže vyhrať aj ďalšie voľby. Pomôcť mu k tomu má plán obnovy a boj proti korupcii.“

Eduard Heger, predseda vlády SR (OĽaNO): „Slovensko potrebujeme dať do formy. Stavajme na skúsenostiach. Po druhé, spájajme sily. Nežná revolúcia by nebola úspešná, ak by nespájala sily. My úspešní budeme, pretože to tretie Nežnej revolúcie nikdy sa nevzdávajme.“

Igor Matovič: „Je to naša úloha a musíme si ju dokončiť. Dovtedy, dokedy Slovensko naozaj nebude právnym štátom, kde pred spravodlivosťou si budeme všetci rovní.“

Katarína Wildová: „Padol aj osobný odkaz expremiérovi Robertovi Ficovi.“

Igor Matovič: „Nesmieme dovoliť, aby takýto skorumpovaný bastard ukradol sviatok, ktorý patrí všetkým ľuďom, ktorí si slobodu vážia. A ja z tohto miesta sa mu staviam čelom. Neuhol som mu na začiatku a neuhnem mu dovtedy, dokedy budem žiť.“

Katarína Wildová: „Hnutie OĽaNO pozvalo na svoj snem aj predstaviteľov koalíčných strán. Tí veria, že vláda spoločnými silami naplní sľuby, ktoré dala svojim voličom. Katarína Wildová, RTVS.“

Lubomír Bajaník: „Áno, na sviatok dňa boja za slobodu a demokraciu si snemy zvolali OĽaNO i Smer-SD, k tomu sa dostaneme. Pripojíme preto aj komentár politológa Jozefa Lenča. Najprv možno načasovanie. Ako čítate voľbu tohto dňa?“

Jozef Lenč, politológ, Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave (naživo): „Dobrý večer. Tá voľba dňa je v podstate politická, dalo by sa povedať. Oba subjekty sa snažia využiť práve sedemnásty november na to, aby sa zviditeľnili aj v očiach verejnosti, aj v očiach médií, a samozrejme aby využili ten odkaz novembra samozrejme svojím spôsobom. Kým OĽaNO sa snaží cez osobu Jána Budaja prihlásiť k myšlienkam novembra a takýmto spôsobom možno rehabilitovať svoj obraz v očiach verejnosti, ktorý momentálne nie je taký, aký bol v čase, keď sa moci ujímali, na druhej strane Smer-SD chce cez ideál novembra 89, ktorý bol práve revolúciou proti vládnemu establišmentu, postaviť sa do pozície tej politickej sily, ktorá je najsilnejšia a najaktívnejšia v boji proti súčasnému establišmentu, ktorý, ako vieme, má v očiach verejnosti veľmi negatívny obraz. Takže oba snemy hodnotím a to načasovanie ako účelové a politicky pragmatické.“

Lubomír Bajaník: „A teraz k prejavom na sneme OĽaNO, k forme, ale aj k obsahu. Prečo zdôrazňovali boj proti korupcii a práve reformy?“

Jozef Lenč: „Boj proti korupcii preto, pretože to je jediná v podstate idea, ktorú OĽaNO malo ako svoju zakladajúcu, jediná, ktorej sa stále drží, a jediná, ktorá je veľmi neuchopiteľná, a tým pádom ťažko možno robiť odpočet, respektíve stále možno bojovať proti korupcii. Hoc spomínali, že bojujú proti skorumpovaným politikom, tak napriek tomu, že vo vláde sú už niekoľko mesiacov, tak žiadny skorumpovaný politik ešte nebol odhalený, hoc niektorí nominanti politických strán už takto sú pred orgánmi činnými v trestnom konaní. Na druhej strane, tie reformy sú spomínané preto, pretože je to niečo, čo ešte môžu sľúbiť, čo ešte môžu urobiť a čím môžu opäť verejnosť presvedčiť o tom, že ich vláda má zmysel a že to, prečo sa k moci dostali a prečo oslovili voličov pred skoro dvoma rokmi, je tým, čo dokážu aj urobiť a čo dokážu presadiť. Ale zatiaľ, ako sme mohli vidieť a vidíme, reformy sú zatiaľ len na papieri, a teda stále je to len v rovine sľubov.“

Lubomír Bajaník: „Zatiaľ ďakujem.“

10. Smer-SD chce vyhrať najbližšie voľby (začiatok príspevku 19:24:59)

Lubomír Bajaník, moderátor: „Vyhrať najbližšie parlamentné voľby je podľa Roberta Fica reálny cieľ, a nie zbožné želanie. Povedal to v príhovore na pracovnom sneme Smeru-SD. Podľa neho obdobie, keď strana zaplatila za politické chyby, je už za nimi.“

Rita Fleischmanová, redaktorka: „Opozičný Smer-SD chce dosiahnuť zmenu ústavy. Na najbližšej schôdzi parlamentu preto opäť navrhne skrátenie volebného obdobia. Ak to vládna koalícia znemožní, strana začne s ďalšou petičnou akciou na vyhlásenie referenda. Robert Fico kritizoval nedávny postup prezidentky, ktorá podľa neho zmarila referendum.“

Robert Fico, poslanec NR SR, predseda strany (Smer-SD): „Prezidentka dosiahla v podstate absurdný ústavnoprávny stav. Predčasné voľby nevieme dosiahnuť ani prijatím ústavného zákona, ani referendum. Takáto situácia tu nikdy nebola. V praxi to znamená, že pokiaľ vládna koalícia nepristúpi k novelizácii ústavy, má zaručené plné štyri roky pri moci.“

Rita Fleischmanová: „Podpredseda strany Juraj Blanár kritizoval vládu, že ju nezaujíma sociálny dialóg, ignoruje odborárov, zamestnávateľov, aj samosprávy.“

Juraj Blanár, podpredseda NR SR, podpredseda strany (Smer-SD): „Treba povedať priamo, že to predstavitelia súčasnej vlády nemajú vo svojej DNA. Pre nich je v DNA autoritársky prístup ako držiteľov jediného pravicovo liberálneho vedenia, riadenia štátu. Toto je pre nás neprijateľné.“

Rita Fleischmanová: „Podpredseda strany Ladislav Kamenický pripomenul medializované kauzy niektorých ministrov súčasnej vlády. Podľa neho väčší klientelizmus na Slovensku ešte nebol.“

Ladislav Kamenický, poslanec NR SR, podpredseda strany (Smer-SD): „Ak teda takto má vyzerať to slušné Slovensko, tak Pánbohu ochraňuj Slovenskú republiku.“

Rita Fleischmanová: „V súvislosti s trestným stíhaním viacerých funkcionárov z obdobia bývalej vlády predsedu Smeru avizoval, že na to pripravujú odpoveď.“

Robert Fico: „S nespravodlivosťami a špinou, ktorú do slovenského právneho systému navozili títo ľudia, sa treba vysporiadať, ale ústavne, právne a demokraticky.“

Rita Fleischmanová: „Smer za svojho budúceho spojenca považuje stranu Hlas aj napriek tomu, že jej členovia opustili rady Smeru. Podľa Roberta Fica je budúca volebná spolupráca s Hlasom najprirodzenejšou alternatívou. Rita Fleischmanová, RTVS.“

Lubomír Bajanič: „Jozef Lenč opäť v našom vysielaní. Čo prispelo k dnešným výrokom Roberta Fica? A sú jeho ambície reálne?“

Jozef Lenč, politológ, Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave (naživo): „Prispeli k tomu predovšetkým rastúce preferencie. Ak sa pozrieme na to, v akej kondícii bol Smer pred rokom, tak dnes posilnil v podstate už o raz taký počet preferencií, z ôsmich na dnešných už skoro pätnásť. Takže vidiac, že im rastú preferencie, rastie aj chuť Roberta Fica opäť sa chopiť moci, dúfajúc, že ten rast bude pokračovať. Pretože tá jeho politika, ktorá je spojená s veľmi ráznymi vyjadreniami, so šírením, častokrát šírením konšpirácií a podprahovej nenávisti, rozoštvávaním spoločnosti a útočením na vládnych politikov, slávi úspech. A práve na tejto vlně sa snaží Robert Fico pokračovať v politike a práve dúfa, že týmto spôsobom sa mu podarí vyhrať budúce voľby.“

11. Zamatové oslavy v Prahe
12. Česko hlási rekordný počet nových prípadov
13. Situácia sa zhoršuje aj v ďalších štátoch
14. Biele vrany, príbehy občianskej odvahy
15. Arrive stále chýbajú vodiči
16. Výhercovia mestskej vakcinačnej lotérie
17. Situácia na hraniciach je stále napätá
18. Intenzívne prestrelky v Náhornom Karabachu
19. Kvôli migrantom prestali predávať člny
20. Časti Berlínskeho múru pripomenú neslobodu
21. Svetový deň predčasne narodených detí

19:44:20 koniec programu *Správy RTVS*

19:44:21 začiatok programu *Správy a komentáre*

19:49:59 koniec záznamu

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady dňa 12.1.2022

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 308/2000 Z. z.

Sťažnosť č.: 155/SO/2022 (pôvodne 1599/SO/2021)

Programová služba: Rádio Slovensko

Vysielateľ: Rozhlas a televízia Slovenska, vysielateľ na základe zákona

Číslo licencie: RD/1

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre vysielanie a retransmisiu (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 4 ods. 1 až 3 a § 5 ods. 1 písm. n) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 308/2000 Z. z.“) postupom podľa § 14a zákona č. 308/2000 Z. z. preverila sťažnosť evidovanú pod č. 155/SO/2022 (pôvodne 1599/SO/2021) smerujúcu voči vysielaniu rozhlasovej programovej služby Rádio Slovensko, vysielateľa Rozhlas a televízia Slovenska, vysielateľ na základe zákona a uznala sťažnosť podľa ustanovenia § 14a ods. 10 zákona č. 308/2000 Z. z. za **neopodstatnenú**.

Úloha:

Kancelária Rady oznámi sťažovateľovi výsledok prešetrenia sťažnosti.

T: 24.1.2022

Z: PgO

Kancelária Rady pre vysielanie a retransmisiu

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady pre vysielanie a retransmisiu
dňa 12. 01. 2022

Sťažnosť č. 155/SO/2022 (pôvodne 1599/SO/2021) zo dňa 30.11.2021
Sťažovateľ: fyzická osoba
Predmet sťažnosti: Kontakty
Deň a čas vysielania: 29. 11. 2021 20:05 hod.
Označenie podľa JSO: bez označenia

Programová služba: Rádio Slovensko
Vysielateľ: RTVS, vysielateľ na základe zákona
Číslo licencie: RD/1

Dátum: 5. 1. 2022

OBSAH SŤAŽNOSTI:

„V relácii *Kontakty* vysielanej na Radio Slovensko 1 bolo porusene pravo na objektívne a vyvazene informacie. Priestor bol poskytnuty len jedinemu oponentovi, aj to len kratky casovy usek a bola poskytnuta vyrazna prevaha ludom, ktory su nekriticky za zavedenie sexualnej výchovy do skol. Taktiez nebol prizvany odbornik z opacnej strany spektra, ktorych je na Slovensku velky pocet. Tym bol vytvoreny dojem, ze vsetci odbornici su za sexualnu výchovu na skolach. Dane silno zavadzajuce tendencie su pekne vyjadrene aj v suhrne/opise relacie na stránke RTVS: <https://www.rtvsk/radio/archiv/11380/1693443>. Konkrétne silno zavadzajuce tvrdenie: „Časť spoločnosti to vytrvalo odmieta, napriek tomu, že odborníci sú za.“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii

§ 3 písm. l)

politická publicistika je program tematicky zvyčajne spätý so spravodajstvom, ktorý obsahuje najmä komentáre k správam a udalostiam, analýzy vývoja, politické stanoviská k udalostiam a názory politikov na jednotlivé témy,

§ 16 ods. 3

Vysielateľ je povinný

- a) zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby,
- b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a politikopublicistických programov; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru,

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre vysielanie a retransmisiiu:

Monitoringom záznamu vysielania Rádia Slovensko zo dňa 29.11.2021 sme zistili, že v čase o cca 20:05 bola odvysielaná publicistická relácia ***Kontakty***.

Reláciu uviedla webstránka RTVS nasledovne:

Ministerstvo školstva aktuálne pracuje na príprave nových vzdelávacích štandardov, a tak sa opäť objavuje požiadavka - zaviesť do škôl sexuálnu výchovu. Časť spoločnosti to vytrvalo odmieta, napriek tomu, že odborníci sú za. Vzťahová a sexuálna výchova na školách chýba, a tak informácie hľadajú deti predovšetkým na sociálnych sieťach... Aké sú teda za a proti? Ako by malo vyzerat' správne vzdelávanie v tejto oblasti? Moderuje: Eva Sládková. Kontakty pripravuje RTVS - Slovenský rozhlas, Rádio Slovensko, SRo1.

Kontakty sú publicistickým formátom, ktorý vysielateľ RTVS charakterizuje nasledovne:

Kontakty

Rádio Slovensko v publicistickej relácii sa zameriava na témy, súvisiace s každodenným životom. Témy sa dotýkajú najmä oblastí ako sú zdravotníctvo, školstvo, financie, moderné technológie, sociálna problematika, trvalo udržateľný životný štýl, problémy súčasnej rodiny, marginalizované komunity, životné prostredie atď. Vysiela sa: pondelok až štvrtok o 20:05.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol výhrady voči porušeniu práva na objektívne a vyvážené informácie politicko-publicistických programov. Nakoľko však monitorovaná relácia nebola politickou publicistikou v zmysle § 3 písm. l) ZVR, keďže diskutovanou témou bola odborná téma školstva a vzdelávania a pozvanými hosťami relácie neboli politici, ale odborníci dlhodobo sa venujúci danej problematike, namietaný obsah sme analyzovali z hľadiska dodržiavania **§ 16 ods. 3 písm. a)**: „*Vysielať je povinný zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby.*“

Ako informovala moderátorka v úvode, relácia reagovala na avizovanú prípravu nových vzdelávacích štandardov týkajúcich sa zavádzania vzťahovej sexuálnej výchovy do škôl, ktoré aktuálne pripravuje ministerstvo školstva. K téme, ktorú ako poznamenala moderátorka relácie, časť spoločnosti stále odmieta, si pozvala odborníkov z danej oblasti školstva a vzdelávania - Gabriela Bianchiho z Ústavu výskumu sociálnej komunikácie SAV, Petronelu Markovicsovú, zástupkyňu riaditeľky ZŠ Dr. Ivana Dérera a Zuzanu Bendíkovú, výkonnú riaditeľku Spoločnosti pre plánované rodičovstvo.

Debata rozoberala aktuálnu situáciu v školstve, dotkla sa najmä absencie odbornej sexuálnej výchovy na školách. Poukázala na zastaraný systém metodiky sexuálnej výchovy pochádzajúci z 90. rokov, realizovaných pod názvom Výchova k manželstvu a rodičovstvu, nezohľadňujúci súčasné trendy a možnosti digitalizácie, opomínajúce aktuálne témy ako bodyshaming, telesná pozitivita, násilie v rodinách a mnohé ďalšie. Poslucháč sa dozvedel, že súčasťou navrhovaného inovovaného obsahu má byť napríklad posilnenie aspektu ochrany detí a mladých ľudí pred rizikom násillia či zneužívania, ochrany v on-line priestore, ľudsko-právnych aspektov, a iné. Bol informovaný, že témy spadajúce pod oblasť sexuálnej výchovy sú aj v súčasnosti súčasťou vzdelávania na základných a stredných školách. Realizujú sa najmä prostredníctvom prierezovej témy výchova k manželstvu a rodičovstvu, a aj ako súčasť konkrétnych predmetov od 1. stupňa, napríklad v predmete prírodoveda, kde sa učí vývin človeka, až po druhý stupeň a na strednej škole v predmetoch ako biológia, etická výchova, náboženská výchova, občianska náuka. V rámci pripravovanej reformy základných škôl sa plánuje začlenenie prierezovej témy výchova k manželstvu a rodičovstvu a vzťahovej a sexuálnej výchovy do povinného obsahu vzdelávania na základných školách v rámci jednotlivých vzdelávacích oblastí. Súčasťou bude aj inovovanie jej obsahu, v súlade s odporúčaniami a medzinárodnými štandardami WHO a Unesco. Poslucháč sa súčasne mal možnosť dozvedieť, že vo väčšine členských krajín EÚ je sexuálna výchova ako predmet povinnou súčasťou vzdelávania, a iba v ôsmich krajinách, vrátane Slovenska, je voliteľnou súčasťou vzdelávania. Podľa vyjadrenia ministerstva školstva, aj vzhľadom na aktuálne problémy, ktorým mnohí mladí ľudia čelia, napríklad riziko tehotenstva mladistvých, riziko zneužívania detí a mladých ľudí vrátane zneužívania v on-line priestore, je potrebné, aby sa tieto témy stali veku primeranou formou súčasťou povinného obsahu vzdelávania na Slovensku. O aktuálnej situácii zavádzania predmetu v relácii diskutovali pozvaní hostia, vedec a pedagogičky, ktorí poukazovali na potrebu jeho prijatia, ako aj na úskalia, ktoré s jeho zavedením súvisia. Názor prezentovalo aj ministerstvo školstva prostredníctvom Veroniky Valáškovéj z jeho tlačového oddelenia. V relácii súčasne odzneli aj reakcie Patrika Daniška z Inštitútu pre ľudské práva a rodinnú politiku a názory poslucháčov, ktorí sa mali možnosť do diskusie reálne zapájať.

S výhradami sťažovateľa o porušení práva na objektívne a vyvážené informácie a s tvrdením, že priestor na iný názor bol poskytnutý len jedinému oponentovi, sa nestotožňujeme.

Ako sme spomenuli, v relácii odzneli aj názory oponujúce navrhovaným opatreniam. Moderátorka poukázala na časť spoločnosti, ktorá povinnú sexuálnu výchovu odmieta a ich výhrady prezentovala počas debaty. Nesúhlasné stanovisko s prijatím navrhovaných opatrení tlmočil aj redakciou oslovený hosť Patrik Daniška z Inštitútu pre ľudské práva a rodinnú politiku. Podľa neho v súčasnosti platný predmet Výchova k manželstvu a rodičovstvu je

postačujúci, vhodný, a treba ho zachovať. Odmietol povinné zavádzanie sexuálnej výchovy a spochybnil i koncepciu navrhovaného predmetu v podobe voliteľného predmetu. Uviedol, že si myslí, že tento voliteľný predmet, tak ako je navrhovaný, je nevhodný aj iba ako doplnok vzdelávania, že škola by sa mala vyvarovať takémuto typu sexuálnej výchovy a rodičia by mali vedieť, že majú právo na to, aby výchova bola v súlade s ich presvedčením. Poukázal na možnosť rodiča požiadať vedenie školy, aby sa ich deti nezúčastnili takejto výchovy.

Prostredníctvom telefonickkej linky či možnosti zasielania sms správ, mohli do debaty vstupovať a prezentovať svoje názory a postrehy aj samotní poslucháči. Aj medzi nimi odznali niektoré nesúhlasné názory, vyhráňujúce sa voči zavedeniu pripravovanej reformy. Podľa jedného z poslucháčov, časy, keď sa všetkým nariad'ovalo, čo majú robiť, sú preč, pričom ako rodič si nepraje, aby do intimity jeho detí, za ktorú má zodpovednosť on a ony samé, vstupoval niekto iný, bez akejkoľvek zodpovednosti. Poukázal na zlú úroveň súčasného školstva i na slabú odbornú vzdelanosť samotných učiteľov a ich nedostatočnú odbornú kvalifikáciu pre vyučovanie predmetu sexuálna výchova. Moderátorka priebežne počas debaty vyzývala hostí relácie, aby reagovali a zaujímali stanoviská ku všetkým vzneseným výhradám, ktoré v relácii odznali. Podľa nášho názoru uvedené príklady poukazujú na skutočnosť, že v relácii bol vytvorený priestor pre zachovanie plurality názorov a názorovej vyváženosti. Poslucháč mal možnosť názory prikláňajúce sa k zavedeniu povinnej sexuálnej výchovy na školách konfrontovať s protinázormi, ktoré dané snahy argumentačne spochybňovali a vytvoriť si na danú problematiku svoj vlastný názor.

Na základe vyššie uvedeného sa domnievame, že odvysielanie programu nebolo v rozpore s § 16 ods. 3 písm. a) ZVR.

ZÁVER:

Na základe uvedeného sa domnievame, že Rádio Slovensko odvysielaním relácie *Kontakty* neporušila ustanovenie § 16 ods. 3 písm. a) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii.

Sťažnosť navrhujeme posúdiť ako **neopodstatnenú**.

Prepis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 308/2000 Z. z. (sťažnosť č. 155/SO/2022, pôvodne 1599/SO/2021)

Monitorované vysielanie: Kontakty

Deň vysielania: 29. 11. 2021

Čas vysielania: 20:05 hod.

Označenie podľa JSO: bez označenia

Kontakty

Hostia: Gabriel Bianchi (zástupca riaditeľky Ústavu výskumu sociálnej komunikácie SAV),
Petronela Markovicsová (zástupkyňa riaditeľky ZŠ Dr. Ivana Déreera),
Zuzana Bendíková (Spoločnosť pre plánované rodičovstvo).

20:05:55 Jingel – Rádio Slovensko, Kontakty

20:05:58 Moderátorka: „*Vzťahová sexuálne výchova na školách podľa viacerých odborníkov chýba. Ministerstvo školstva aktuálne pracuje na príprave nových vzdelávacích štandardov, a tak sa opäť objavuje požiadavka jej zavedenia do vzdelávania. Časť spoločnosti to však stále odmieta. Prečo? A ako by mala vyzerat' kvalitná sexuálna výchova na školách? Spýtam sa Gabriela Bianchiho z Ústavu výskumu sociálnej komunikácie SAV, vitajte!*“

Gabriel Bianchi: „*Dobrý večer!*“

Moderátorka: „*Nely Markovicsovej zo základnej školy Dr. Ivana Déreera, vzhľadom na pandémiu nám trochu situáciu skomplikovala, tak nás spájajú telefónne linky, dobrý večer!*“

Petronela Markovicsová: „*Dobrý večer, ďakujem veľmi pekne za pozvanie!*“

Moderátorka: „*A tiež Zuzany Bendíkovej zo spoločnosti pre plánované rodičovstvo, ktorá sa k nám pripojí neskôr. V relácii však odznejú aj ďalšie názory, a tiež vyjadrenie ministerstva školstva. Nerušené počúvanie vám žela od techniky Štefan Bihúň a od mikrofónu Eva Sládková.*“ (hudobná produkcia)

.

Moderátorka: „*Deťom chýba odborná sexuálna výchova, aj preto hľadajú informácie na internete a majú často skreslené predstavy o sexualite – upozorňujú už roky viacerí vedci. Prečo sa teda stále nedarí zaviesť ju ako predmet do vyučovania a zmení sa to v blízkej budúcnosti? Budem sa pýtať v dnešných Kontaktoch. V štúdiu je so mnou psychológ Gabriel Bianchi a pre pandémiu je na telefónnej linke zástupkyňa riaditeľky pre 2. stupeň ZŠ I. Déreera Nela Markovicsová. Začnime teda tým, aká je v tejto oblasti aktuálne situácia. Pani Markovicsová, skúste odpovedať vy, najskôr, na túto otázku. Pokiaľ ja si dobre pamätám, tak ja som pred tými rokmi mala niečo ako sexuálnu výchovu na gymnáziu a už pred tým na základnej škole sme sa čosi učili v rámci prírodovedy. Dnes je to inak?*“

Petronela Markovicsová: „*Tak máte rovnaké spomienky na školské časy ako ja, moje spomienky ešte sa spájajú aj s nemeckým časopisom Bravo, z ktorého som ja získavala svoje informácie k tejto téme. Dnes je tomu tak, že existuje prierezová téma v rámci školského vzdelávacieho programu Výchova k manželstvu a rodičovstvu, je to predmet, ktorý nie je povinný, je voliteľný a vlastne sexuálna výchova je jeho súčasťou, a ako prierezové témy sa táto výchova dotýka etiky, biológie, občianskej výchovy, čiže deti diskutujú o týchto témach súvisiacich so sexualitou na týchto predmetoch. Do našej školy chodia aj odborníci z Centra pedagogicko – psychologického poradenstva, s ktorými máme úzku spoluprácu. Takisto naša*“

školská psychologička sa venuje témam, ktoré zahŕňajú sexuálnu výchovu, ako sú vzťahy s rovesníkmi, vzťahy s rodičmi. Napríklad, týka sa to aj rozvodových a porozvodových tém, ktorých sa deti veľmi úzko dotýkajú, ale myslím si, že táto výchova nie je dostačujúca, vzhľadom na to, čo by teda deti potrebovali vedieť.“

Moderátorka: „Podrobnejšie to budeme rozoberať o chvíľočku, ale toto, čo ste spomínali, je súčasťou vzdelávania na 2. stupni, alebo aj na prvom?“

Petronela Markovicsová: „Výchova k manželstvu a rodičovstvu vlastne táto prierezová téma sa týka aj 1. aj 2. stupňa ZŠ, a takisto sa týka aj stredných škôl.“

Moderátorka: „Ak si správne pamätám, tak od roku 1996 je tento predmet – Výchova k manželstvu a rodičovstvu. Pán Bianchi, podľa vás to nestačí? Podľa vás treba zmeniť tieto osnovy?“

Gabriel Bianchi: „Ja mám na to trošku iný pohľad. Ďakujem pani zástupkyňi riaditeľa, že to tak jako metodicky celú predstavila, ale my sme sa bavili aj o tom, že vlastne na tých školách či to funguje, alebo nefunguje. A podľa mojich informácií to vlastne na školách, že to je len sen, to je tá možnosť teoretická, ako by to mohlo byť, ako ste to presne popísali, ale aj ten prieskum, ktorý robí teraz možnosť voľby na Slovensku, a moje skúsenosti čo sú, tak sú vlastne také, že sa to na väčšine škôl zakopáva pod koberec, lebo sa to nemusí a nikto to nepríde skontrolovať na tú školu, že či naozaj sa to aplikuje, a je to také citlivé, lebo niekedy to narazí na odpor rodičov, alebo rodičia chcú vedieť, čo sa tam deje, a tak, a pre ten management školy je zrejme najjednoduchšie proste jako to nechať tak, vyvetrať. Vyhniť, ako sa hovorí.“

Moderátorka: „Máte aj vy také skúsenosti, pani Markovicsová, že na iných školách to nefunguje, resp. na vašej?“

Petronela Markovicsová: „Ja to som chcela povedať, ja s pánom Bianchom súhlasím, a myslím si, že aj tá spolupráca aj s odborníkmi by mala byť na mnohých školách oveľa intenzívnejšia, a malo by sa o týchto témach rozprávať.“

Moderátorka: „A u vás, na vašej škole to funguje?“

Petronela Markovicsová: „Ja si myslím, ono je to veľmi taká akože otázka toho, že keď sa spýtame, že čo vlastne tá sexuálna výchova je, pretože mnohí majú teda tú predstavu toho, že sa rozprávame o sexe a tele, tak sexuálna výchova to sú témy ako je body shaming, telesná pozitivita, tie témy, ktoré dnes otriasajú vlastne celou spoločnosťou, o ktorých sa verejne začalo rozprávať, násilie v rodinách a ja si myslím, že snažíme sa toto uchopiť aj vďaka našim pani psychologičkám, ktoré teda sa aj aktuálne v nových témach vzdelávajú a snažíme sa trošku zaviesť takú zmenu do toho, aby sme teda s deťmi o týchto témach bavili, aby nemali strach o nich rozprávať.“

Moderátorka: „Pán Bianchi.“

Gabriel Bianchi: „Áno, z odborného hľadiska tá frustrácia moja je práve v tom, že my zo všetkých výskumoch vieme, že deti chcú dostať toto poznanie seba v tej telesnosti a nehovorím teraz len o sexe. To presne ako ste povedali vy, že to nejde tam len o ten pohlavný akt, ale tam ide o celý ten komplex toho, až do toho občianskeho priestoru. Tak tie deti vždy vo všetkých výskumoch povedali, že to chcú dostať buď od rodičov, alebo od učiteľov. Čiže oni to chcú, oni chcú, aby tí učitelia boli aktívni, a aby to neboli práve len tí psychológovia, ktorí, alebo lekári alebo gynekológovia, ktorí prídu zvonka ako experti a dajú pár kvapiek, hej, aby sa to ako zachránilo, ale tá autenticita toho učiteľa, ktorý je často druhým rodičom pre to dieťa, lebo to dieťa s ním trávi väčšinou viac času ako s vlastnými rodičmi v dnešnej dobe. Tak to tam, podľa mňa, krívame strašne, a to je o tej príprave učiteľa na to, aby sa nebál o tom hovoriť a aby mal ten slovník, aby mal tú pohotovosť, aby vedel povedať – toto neviem, to si naštudujem, alebo – poďme sa o tom baviť za týždeň, alebo – proste, aby bol ochotný aj sám rásť pri tom a ísť do tém, ktoré sú preňho náročné, alebo pre ňu, pre tú učiteľku náročné, ale mal by to ten učiteľ robiť, autenticky.“

Moderátorka: „Časť spoločnosti, najmä tá konzervatívnejšia však sexuálnu výchovu odmieta. Prečo? Zistíme po pesničke.“ (hudobná produkcia)

Moderátorka: „V Kontaktoch dnes hovoríme o tom, či sa majú deti učiť na školách o sexe inak, ako je to v súčasnosti. Ako som spomínala pred pesničkou, najmä konzervatívnejšia časť spoločnosti má problém s tým, aby sa zaviedol predmet sexuálna výchova, ako to navrhujú niektorí odborníci. Prečo? Argumenty zhrnul Patrik Daniška z Inštitútu pre ľudské práva a rodinnú politiku.“

Patrik Daniška: „No, viete, nie je výchova, ako výchova. Sex je vo svojej podstate rodičovská aktivita, pri ktorej sa z chlapca a dievčaťa, resp. muža a ženy stáva otec a mama, to znamená, že by táto pohlavná aktivita mala prísť na rad až vtedy, keď sú tí ľudia pripravení stať sa rodičmi a nieť tú zodpovednosť, ktorá s tým súvisí. Jeden prístup je taký, že práve vedie mladých ľudí k tomu, aby sa vedeli ovládnuť, vedeli byť zdržanliví pred manželstvom a verní v manželstve, a naopak je tu iný koncept, ktorý ako keby mávne rukou nad tým ideálom a povie, že mladí tak či tak budú žiť rizikovo, tak ich naučme napríklad používať antikoncepciu.“

Moderátorka: „Znamená to, že podľa vás v súčasnosti platný predmet Výchova k manželstvu a rodičovstvu je postačujúci, taký, aký je?“

Patrik Daniška: „Tento koncept výchovy k manželstvu a rodičovstvu vychádza z takého komplexného pohľadu na človeka a osobu, kde tú sexualitu vníma v takom celom kontexte osoby, a vedie teda k zodpovedným vzťahom, k manželstvu, k rodičovstvu, čo sú hodnoty, ktoré sú dobré nielen pre tých manželov a ich deti, ale pre celú spoločnosť. Takže určite tento koncept je vhodný a treba ho zachovať.“

Moderátorka: „Dokázali by ste akceptovať, ak by bola sexuálna výchova voliteľný predmet a tí rodičia, ktorí uznajú za vhodné, že by ich deti tento predmet mali mať, by dovolili, aby deti takýto predmet v škole mali?“

Patrik Daniška: „Ja som absolvoval ešte ako gymnazista ten program, ktorý ponúka Slovenská spoločnosť pre plánované rodičovstvo a možno, aby si to vedeli ľudia lepšie predstaviť, to funguje tak, že na začiatku nám dali cvičenia, kde chlapci mali čo najviac slovami opísať ženský pohlavný orgán a dievčatá, naopak, mali čo najviac slovami opísať mužský pohlavný orgán, vrátane vulgarizmov, takže tam došlo k takému výraznému naštrbeniu takého toho ostychu, ktoré deti majú, prirodzene, a ktorý ich chráni. A potom už prišli tie ďalšie veci ako propagácia antikoncepcie a podobne. Čiže, ja si myslím, že tento voliteľný predmet, tak ako ho oni ponúkajú, je nevhodný aj ako doplnok, hoci by trebárs aj s tým rodičia súhlasili, myslím si, že škola by sa určite mala vyvarovať takémuto typu sexuálnej výchovy a rodičia by mali vedieť, že majú právo na to, aby tá výchova bola v súlade s ich presvedčením. Čiže, oni môžu požiadať školu, riaditeľa, o to, aby ich deti sa nezúčastnili takejto výchovy a požiadať riaditeľa, aby zástupcu takejto organizácie nepúšťal k ich dieťaťu.“

Moderátorka: „V štúdiu je so mnou psychológ Gabriel Bianchi a pedagogička Nella Markovicsová je na telefóne. Pán Bianchi, zareagujme teda na to, čo zaznelo, je v poriadku, ak sa o sexuálnej výchove učiť tak, ako to spomínal pán Daniška?“

Gabriel Bianchi: „Tak v prvom rade je to politická otázka, že či sa niekto bude pýtať rodičov, že či súhlasia, alebo nesúhlasia. My sme v takom prostredí, v ktorom máme pripravenosť na to, že sa chceme pýtať rodičov. Máme krajiny, v ktorých sa nikto nepýta rodičov, hej? Ale k tomu, čo hovoril pán Daniška, chcem povedať len toľko, že on hovorí o takmer dávnoveku, o začiatku 90. rokov. Spoločnosť pre plánované rodičovstvo, ktorej ja som bol 4 roky prezidentom európskej asociácie od Londýna až po Tadžikistan, má veľmi prísne kritériá. My máme na Slovensku od roku 2008 zverejnený manuál metodiky, ktorá je

úplne iná, ktorá je komplexná, je moderná a obsahuje všetky veci, vzťahovú výchovu, emočnú výchovu, prevenciu násilia. Vôbec nie je orientovaná iba na pohlavný styk, alebo na prevenciu tehotenstva, hej? A to je jedna vec, teda k tej histórii, ktorú spomína pán Daniška. Ale ďalšia vec, ktorú hovoril, tá je veľmi dôležitá a ja sa jej teda chytím, lebo povedal slovo ostych. A ostych je veľmi blízko hanby. To sú také veľmi blízke emócie a hanba a strach sú tie najhoršie emócie, ktoré sa spájajú s traumatickými sexuálnymi zážitkami od ranného detstva malých detí. Keď na deti prídu prvé polúcie, alebo na pubertiakov, keď deti začnú spontánne masturbovať, pretože to je úplne prirodzené, že človek spoznáva svoje telo a dostane na to karhavé reakcie svojho okolia, teda rodičov v prvom rade, alebo vychovávateľov, tak to traumatizuje to dieťa a nesie si so sebou túto veľmi nepríjemnú skúsenosť a veľmi ťažko sa potom socializuje intímne s nejakým ďalším človekom, lebo nevie vlastne, čo si má sám o sebe myslieť, ako sa s tým vyrovnáť. Čiže strach, hanba, bolesť a riziko sú tie najhoršie veci, ktoré človeku bránia na ceste k zdravému sexu a zdravej reprodukcii v živote.“

Moderátorka: „Pani Markovicsová, podľa vás, ako by sa malo učiť o sexe? Vedeli by ste to nejako rámcovo povedať čo áno, a čo už nie je ten správny spôsob?“

Petronela Markovicsová: „Viete, ja by som hlavne chcela povedať, že to, že chceme, aby deti mali prístup k odborným informáciám, aby im boli veci vysvetlené a veku primerané, neznamená, že my niekoho budeme nabádať na promiskuitné správanie, tak ako to zaznelo, ako keby teda od pána Danišku, a aj to, čo spomínal, tú vernosť vo vzťahu a sexuálna výchova, veď to sa vôbec nevylučuje, a preto témy, ktoré by sa mali deťom otvárať, samozrejme, to čo vraví aj pán Bianchi, by mali byť veku primerané. Len to som chcela povedať, že vlastne na to my by sme, ako učitelia teda, uvítali pomoc od odborníkov, ktorí by nás naučili a zaškolili, aby sme vedeli, ako s týmito témami pracovať, ako sa otvorene rozprávať o sexualite. Pretože, naozaj, musíme si priznať, že aj my mnohí ako dospelí máme s týmto ako problém.“

Moderátorka: „Vy milé poslucháčky a poslucháči máte aký názor? Boli by ste za to, aby vaše dieťa malo sexuálnu výchovu na škole? V akej podobe? Napíšte nám na slovensko@rtvs.sk, sms-ky posielajte na číslo 7773 alebo sa vyjadrite na facebooku Rádia Slovensko. (hudobná produkcia)

.

Moderátorka: „Ministerstvo školstva aktuálne pracuje na príprave nových vzdelávacích štandardov, a tak sa opäť objavuje požiadavka zavedenia sexuálnej výchovy do škôl. Aj preto o tejto téme diskutujem s doc. Gabrielom Bianchim a pedagogičkou Nelou Markovicsovou. No a teraz sa k nám pridala aj výkonná riaditeľka Spoločnosti pre plánované rodičovstvo, Zuzana Bendíková. Vitajte!“

Zuzana Bendíková: „Dobrý večer, prajem!“

Moderátorka: „Pani Bendíková, kde vy cítite najväčšie nedostatky toho, že v súčasnosti nemáme sexuálnu výchovu ako súčasť vzdelávacieho systému?“

Zuzana Bendíková: „No, tak tie nedostatky sa ukazujú hlavne na dostupných dátach, ktoré máme na Slovensku. Máme tu tisíce teenegerských matiek, neexistuje tu primárna prevencia násilia, obťažovania a šikanovania, hoci tu máme vysokú akceptáciu násilia, čo sa ukazuje z toho, že každá tretia žena si zažila domáce násilie, a až 76% študentov a študentiek si zažilo sexuálne obťažovanie. No a z pohľadu zdravia je najčastejšie vyskytujúca sa rakovina prsníka, krčka maternice a semenníkov sa dajú zpreventívniť. Samovyšetrením, očkovaním a pravidelnými prehliadkami u špecialistov. No, a takou najväčšou, takým najväčším nedostatkom, považujem asi tie súčasné osnovy, ktoré sú z roku 1996, a hlavne tam veľmi chýbajú témy digitálnych technológií, ktoré vplyvajú na dnešnú mládež, takže vlastne vplyvajú na ich predstavy o ich vlastnom tele, o vzťahoch, vystavujú mládež aj nebezpečnému obsahu či obťažovaniu, a vlastne absentuje hlavne téma súhlasu a mnoho ďalších.“

Moderátorka: „Už idem teda čítať nejaké názory našich poslucháčov, tak Miro napísal – My sme sa toto učili ešte na základnej škole, v podstate to patrí tam, formy boli rôzne a bolo to v pravom čase. Na strednej škole to bude mladým ľuďom už len na smiech – a k tomu Viola – My sme mali už v 8. ročníku sexuálnu výchovu, bola to príručka s intímnymi otázkami, pričom odpovede sa dali prečítať iba s priložením červeného plexiskla. Sexuálna výchova má byť na škole povinná, sme v 21. storočí. Obaja títo naši poslucháči sú starší, viac ako 40 rokov, na prahu 50-tky, možno aj viac, takže – čo sa zmenilo od týchto čias, resp. podľa vás, kedy sa má začať učiť, pani Bendíková, tá sexuálna výchova? V ZŠ alebo už od MŠ, odkedy by ste to videli?“

Zuzana Bendíková: „Ja si myslím, že súčasné rozdelenie od ZŠ je úplne dostačujúce, ale hlavne akože ono by to malo reálne fungovať, a už aj moji už bolo spomenuté, že vlastne tá výchova k manželstvu a rodičovstvu reálne nie je vyučovaná. Takže, mohli by sme sa najprv sústrediť na túto skupinu detí.“

Moderátorka: „A pani Markovicsová, môžete zareagovať na to, čo zaznelo, ale ešte to teraz doplním, že nestačí teda takýto model, aký v súčasnosti máme, výchova k manželstvu a rodičovstvu, ak by sa to, povedzme, dalo ako povinný predmet, ale nevymýšľali by sa tam nejaké iné štandardy?“

Petronela Markovicsová: „Ja, napríklad, v tomto súhlasím s pani Bendíkovou, že tie učebné osnovy sú zastarané, nezodpovedajú vôbec moderným poznatkom ani z medicínskeho hľadiska, ani psychológie. Čiže, ja si myslím, že by bolo potrebné ich prepracovať, a tak isto si myslím, že vzhľadom keď si uvedomíme, že deti posledné 2 roky naozaj strávili za počítačmi, dostávajú sa k informáciám, ktoré nie sú veku primerané, nevedia ich spracovať, naozaj toto je veľmi dôležitá téma, ktorá by sa teda z môjho pohľadu mala presadiť. Malo by sa o nej veľa rozprávať a hlavne s deťmi.“

Moderátorka: „Peter píše – Každé dieťa je individuálne a individuálne dospieva. Časy, keď sa všetkým nariaďovalo, čo majú naraz robiť, sú preč. Ako rodič si neprajem, aby do takejto intimity mojich detí, za ktorú mám zodpovednosť ja a ony samé, vstupoval niekto iný, bez akejkoľvek zodpovednosti. Povedzme si pravdu, aká je kvalita výuky matematiky či iných predmetov na Slovensku? A títo ľudia majú učiť tak citlivú tému naše deti? Aké majú oprávnenie, akú majú kvalifikáciu? - Ako by to teda bolo podľa vás, pán Bianchi?“

Gabriel Bianchi: „Majú pedagogickú kvalifikáciu. Každý učiteľ okrem toho, že má svoje odborové vzdelanie, tak má pedagogickú kvalifikáciu. Vie sa vcítiť do potrieb dieťaťa v každom veku, ktorému sa venuje, a vie s tým dieťaťom pracovať empaticky. To je tá jeho kvalifikácia, tá prvá a základná kvalifikácia. Tá druhá je tá, ktorú si môže osvojiť v špecializovanom nejakom doplnkovom štúdiu, alebo v nejakých kurzoch, ktoré sme my robili, asi 10 rokov sme ich v 90-tych rokoch robili. Poučili sme učiteľov rozprávať tie slová na ktorých stojí náuka o sexuálnom zdraví. Lebo oni ani tie slová nevedeli. Cez pery dať von, hej?“

Moderátorka: „Ale dobre, tak zareagujte na to, že každé dieťa je individuálne, čo je pravda, niektoré deti naozaj už v 14. rokoch začnú mať záujem o takéto témy a niektoré vôbec nie. Ja napríklad v 14. rokoch som si nevedela ešte všeličo predstaviť.“

Gabriel Bianchi: „No, je veľa dievčat, ktoré dneska v 11. rokoch sú vlastne biologicky už dospelé, hej, a potom sú dievčatá, ktoré v 16. rokoch ešte len biologicky dospievajú. Takže už len od prírody je ten rozdiel zásadný. Potom je, samozrejme, rozdiel v tom prostredí...“

Moderátorka: „Ako by to vedel ten pedagóg potom nejak rozlíšiť?“

Gabriel Bianchi: „No, pedagóg musí poznať svoje deti. Môže s nimi pracovať v skupinách. A môže na tých spoločných sedeniach preberať témy, ktoré sa týkajú prevencie, priblíženia, súhlasu, o tom, o čom hovorila Zuzana Bendíková. Hej, tie všeobecné veci, ktoré sú o vzťahoch a o tom približovaní sa v tom verejnom priestore, tie platia pre každého, bez ohľadu na to, či som pohlavne dospelý, alebo či nie som pohlavne dospelý. A to som chcel ešte

prípadne doplniť, že keď Zuzana Bendíková povedala, že od ZŠ, áno, samozrejme, ale sú aj určité témy, ktoré aj v materskej škole sú veľmi relevantné pre prevenciu ďalšieho sexuálnej spokojnosti a prevenciu násilia. To je ten súhlas, to približovanie sa, dotýkanie sa, to, aby si dieťa uvedomilo, že ono si musí určiť to, že čo je mu príjemné a kto sa ho smie a nesmie dotýkať. A to je prevencia zneužívania, hej?“

Moderátorka: „Na toto zareagujem a pani Bendíková, skúste odpovedať vy, pamätáte si, že pred pár rokmi, keď som tu hovorila teda o tom, že nejaká forma sexuálnej výchovy mala byť už v materských školách prítomná, zdvihla sa naozaj veľká vlna nevôle. Nejak vás to ovplyvnilo, alebo si myslíte, že istú formu by mohli mať aj na tých materských školách deti?“

Zuzana Bendíková: „No, ja úplne súhlasím s pánom Bianchim, a hlavne, napríklad, niektoré montesory škôlky už majú presne tieto ako keby základy čo sa týka dotykov blízkosti, definícia nejakých intímnych partii a rešpektovanie nesúhlasu úplne akože bežne zavedené. Do vzdelávania.“

Moderátorka: „Ešte raz pripomínam naše kontakty. slovensko@rtvs.sk, sms-ky posielajte na číslo 7773 alebo sa vyjadrite na facebooku Rádia Slovensko. Dnes hovoríme o tom, či je alebo nie je potrebné zaviesť viac sexuálnej výchovy do škôl.“ (hudobná produkcia)

.

Moderátorka: „V dnešných Kontaktoch Rádia Slovensko hovoríme o možnej sexuálnej výchove na školách. Ako sme už viackrát spomínali, ministerstvo školstva aktuálne pripravuje nové vzdelávacie štandardy. Bude ich súčasťou aj sexuálna výchova? Toto je odpoveď z ministerstva, ktorú nám tlmočí Veronika Valášková z tlačového oddelenia.“

Veronika Valášková: „Témy spadajúce pod oblasť sexuálnej výchovy sú aj v súčasnosti súčasťou vzdelávania v základných a SŠ. Realizujú sa najmä prostredníctvom prierezovej témy výchova k manželstvu a rodičovstvu, a aj ako súčasť konkrétnych predmetov od 1. stupňa, napríklad prírodoveda, kde sa učí vývin človeka, až po druhý stupeň a strednú školu. Biológia, etická výchova, náboženská výchova, občianska náuka. V rámci pripravovanej reformy curricula základných škôl sa plánuje začlenenie prierezovej témy výchova k manželstvu a rodičovstvu a teda aj vzťahovej a sexuálnej výchovy do povinného obsahu vzdelávania na základných školách. V rámci jednotlivých vzdelávacích oblastí. Súčasťou bude aj inovovanie jej obsahu v súlade s odporúčaniami a medzinárodnými štandardami WHO a Unesco. Napríklad posilnenie aspektu ochrany detí a mladých ľudí pred rizikom násilia či zneužívania, ochrany v on-line priestore, ľudskoprávných aspektov a pod.“

Moderátorka: „Ako dodáva V. Valášková, povinnosť zaviesť vzťahovú výchovu a vzdelávanie zamerané na predchádzanie zneužívania detí Slovensku vyplýva z viacerých medzinárodných dohovorov a smerníc EÚ.“

Veronika Valášková: „Vo väčšine členských krajín EÚ je sexuálna výchova ako predmet povinnou súčasťou vzdelávania. Iba v ôsmich krajinách, vrátane Slovenska, je voliteľnou súčasťou vzdelávania. Aj vzhľadom na aktuálne problémy, ktorým mnohí mladí ľudia čelia, napríklad riziko tehotenstva mladistvých, riziko zneužívania detí a mladých ľudí vrátane zneužívania v on-line priestore, je potrebné, aby sa tieto témy stali veku primeranou formou súčasťou povinného obsahu vzdelávania na Slovensku.“

Moderátorka: „V debate pokračujeme s pedagogičkou Nelou Markovicsovou, výkonnou riaditeľkou Spoločnosti pre plánované rodičovstvo Zuzanou Bendíkovou a vedcom Gabrielom Bianchim. No a pán Bianchi, moja otázka teraz smeruje na vás. Čo vravíte na postoj ministerstva, súhlasíte s tým, čo zaznelo?“

Gabriel Bianchi: „Tie slová sú veľmi povzbudivé. Ja len verím, že to dobre dopadne, lebo ja by som teraz povedal to, že načo tú sexuálnu výchovu teda ten obsah tej sexuálnej výchovy potrebujeme. Lebo sú v zásade 2 veci, prečo toto potrebujeme. Prvá vec je, aby sme umožnili tým dospelým mladým ľuďom, tým deťom budúcim dospelým, aby naplnili svoju kapacitu

pre zdravý sex. A teraz sa nezláknite, tým sexom nemyslím len súloženie. Tým sexom je vzťah k vlastnému telu, tá intimita vlastného tela. To, aby sa nehanbili za to, že majú také alebo onaké telo, aby z toho nemali traumy. Tým to začína, hej? To je o tej hanbe a o tom strachu v tom rannom vývine. Cez, samozrejme, to sexuálne dospievanie, cez sexualitu, ktorú robí človek sám so sebou, potom s niekým druhým, až po úspešné reprodukovanie sa. Vieme, že dneska najväčší problém v sexualite nie je súloženie, nie je orgazmus, ale je fertilita. Ved' máme asi tretinu mladých párov, teda tretinu párov, ktorí chcú mať dieťa a nevedia otehotnieť, hej? My sa pozeráme do nejakej, do vlastne slepej ulice, keď sa tu vzrušujeme nad tým, že ako im pomôcť v tom dospievaní, ale ten hlavný problém civilizácie aj kultúry je v tom, že sa ľudia nevedia reprodukovať. A druhý cieľ sexuálnej výchovy je intímne občianstvo. To, aby sme umožnili tým deťom v škole porozumieť tú rôznorodosť postojov, prístupov, hodnotového pozadia každého žiaka, každý je z nejakého iného pozadia. Pluralita hodnotová je dôležitá, a aj na tej hodine sexuálnej výchovy, na ktorej oni môžu generovať argumenty, že prečo mať sex pred svadbou alebo nemať sex pred svadbou, napríklad, hej? Tam si môžu veľmi dobre cibriť svoj vlastný názor, postoj, a vyargumentovať sa do nejakej, nejakého profilu a posilniť sa v tom.“

Moderátorka: „Podme sa pozrieť na to, čo nám píše poslucháči. Peter – Podľa môjho názoru je dôležité pedagogicky a didakticky vhodným spôsobom žiakom primerane vysvetliť témy týkajúce sa ľudskej telesnosti, sexuality, vrátane zodpovednosti. Potrebné je vysvetliť vhodné a primerané sexuálne správanie primerane veku so zohľadnením hodnotového rámca spoločnosti. Nie je však podľa hostí niekedy náročné zladať názory rôznych rodičov? Každá rodina môže mať predsa inú predstavu o vhodnej sexuálnej výchove - Čo vlastne sme aj videli z niektorých tých názorov našich poslucháčov. Tak, pani Markovicsová, ako to vy vo vašej škole riešite? Máte také skúsenosti, že rodičia majú rôzne predstavy a potom vám trebárs nesúhlasia s niektorými vecami, ktoré učíte v rámci tých prierezových predmetov, čo ste spomínali?“

Petronela Markovicsová: „S týmto takú nejakú konkrétnu skúsenosť nemám, ale by som skôr ešte keby som mohla doplniť k pánovi Bianchimu, že my si naozaj neuvedomujeme, že v mnohých tých rodinách, čo sa týka aj toho postoja k vlastnému telu, že aj tie dievčatá sú častokrát vychovávané k tomu, že má byť pekná, má nejak vyzeráť, niekedy je príliš chudá, niekedy je príliš tučná, a naozaj aj toto, že my tú sexuálnu výchovu, keď počujeme ten výraz, tak pre mnohých rodičov to je strašiac. Ale naozaj, cieľom aj tej sexuálnej výchovy je to, že naučiť deti akceptovať seba samých takých, akí sú. Mať pozitívny postoj k svojmu telu a podľa mňa toto je veľmi dôležité.“

Moderátorka: „Martin píše – Aj ja som sa učil počas štúdia na SŠ, ale nie v škole. Horšie bolo, keď sme sa báli, že je priateľka tehotná a nikomu z dospelých som to nemohol povedať. To by bolo... A tie rady od múdrych? Aby vypila 2 litre vína a skákala zo skrine! Tak, pani Bendíková, možno otázka na vás, čo na toto vravíte, resp. s akými problémami sa v súčasnosti deti stretávajú, ak nedostanú odborné informácie podané úmerne ich veku, aké sú vaše skúsenosti?“

Zuzana Bendíková: „Tak ako som už spomínala, tak dnešná mládež je veľmi veľmi ovplyvnená tým digitálnym svetom a aké informácie odtiaľ dostávajú, pretože priemerný napríklad vek, kedy dieťa vidí prvýkrát porno, je 11 rokov. A to už automaticky deformuje nejaký obraz o sexualite, definuje to nereálne očakávania o tom, ako vôbec v intímnej živote vyzerá, dokonca sa tam objavuje mnoho násilia, potom sociálne siete spôsobujú, to už vieme tiež, že spôsobujú psychické problémy, keď na nich deti trávajú veľa času a zase to vytvára negatívny sebaobraz teenagerom a teenegerkám, pretože tam vidia len samé dokonalé telá, dokonalé vzťahy, dokonalé životy a to akože v najhorších prípadoch môže viesť až k poruchám príjmu potravy.“

Moderátorka: „Opäť hudba, po nej ďalšie poslucháčske otázky, a potom tému uzavrieme.“

Moderátorka: „ V Rádiu Slovensko sú dnes večer mojimi hosťami pedagogička Nela Markovicsová, Zuzana Bendíková zo Spoločnosti pre plánované rodičovstvo a vedec Gabriel Bianchi, no a pozrieme sa na to, čo nám napísal Jozef - V prvom rade vám ide o propagáciu homosexuality.- Pán Bianchi.“

Gabriel Bianchi: „Tak tu dnes ešte nepadlo slovo homosexualita. Tak neviem, odkiaľ to náš poslucháč má, to ma mrzí, ale keď už to povedal, tak ja by som dodal ešte, že keď som hovoril o tom intímnom občianstve, o tej potrebe, aby tie deti medzi sebou, tí mladí diskutovali, aby porozumeli rôznorodosti, tak aby si porozumeli aj tej inakosti, keď sme v tej extrémne homofóbnej kultúre, ktorá je teda u nás, pretože ľudia majú najmenšiu toleranciu na sociálnu vzdelanosť práve na ľudí homosexuálov teda, hej? Tí sú vlastne, tak ľudovo povedané, že ešte viac fuj, ako povedzme ľudia sú po výkone trestu. My sme robili také merania, hej, sociologické. A to proste homosexualita je niečo, čo je najneznesiteľnejšie v našich opinion prehladoch. Takže táto výchova práve by mohla obsahovať aj v rámci tej občianskej výchovy a etickej výchovy tú diskusiu o tom, že ako byť tolerantný voči iným, keď nakoniec už aj Sv. Otec povedali, že treba prijať aj ľudí, ktorí nie sú heterosexuálni.“

Moderátorka: „Peter napísal - Prečo sexuálnu výchovu nenazývate vzťahovou výchovou, prečo sexuálnu výchovu redukuje len na prežívanie sexuality, kde je pre deti kontext vzťahov.- Tak neviem, či počúval našu reláciu, pretože od začiatku hovoríme o sexuálnej a vzťahovej výchove, ale čo by ste mu napríklad vy, pani Bendíková, povedali? Učilo by sa v rámci tých nových učebných osnov aj o vzťahoch, v rámci sexuálnej výchovy? Tak to vy navrhujete?“

Zuzana Bendíková: „No, tak aj tie samotné Unesco a WHO štandardy vychádzajú hlavne zo vzťahov, a to začíname teda popisom vzťahov prejavom náklonnosti či v rodine, medzi kamarátmi, medzi rovesníkmi, a potom sa vlastne rozpráva aj o dlhodobých vzťahoch, aký je vlastne ako keby rozdiel medzi krátkodobými a dlhodobými vzťahmi a aké vlastne iné výzvy prinášajú do života, a taktiež sa tam riešia hlavne v období puberty témy ako komunikovať s rodičmi, ako riešiť konflikty, a ako možno aj komunikovať svoje potreby, očakávania atď., hej? Takže my to od začiatku voláme vzťahová a sexuálna výchova, pretože to spolu veľmi súvisí.“

Moderátorka: „Skúsme to teda celé nejako uzavrieť. Čo treba podľa vás urobiť, a čo budete v rámci svojich možností robiť, aby sex nebol pre súčasné deti tabu a aby mali vedomosti, ktoré im v živote pomôžu? Pani Markovicsová.“

Petronela Markovicsová: „Rozprávať sa s deťmi. Nerobiť z tém, ktoré nás obklopujú a ktoré sú našou každodennou súčasťou, tabu. Pretože to vytvárame z mnohých tém my dospelí. Pretože o nich nechceme rozprávať, nevieme na ne reagovať, zametáme ich pod koberec.“

Moderátorka: „Pani Bendíková, skúste aj vy takto stručne.“

Zuzana Bendíková: „No, ja by som na toto reagovala, že vzdelávať sa. V našich workshopoch my ponúkame vzdelávania aj pre rodičov, aj pre dospelých ľudí, aj pre školy a pre učiteľov, takže... a pomôžeme teda tomu, čo hovorila pani zástupkyňa.“

Moderátorka: „A na záver teda pán Bianchi.“

Gabriel Bianchi: „Ja by som navrhol nahradiť jedno déčko druhým déčkom. Dogmu dialógom.“

Moderátorka: „Sme v závere Kontaktov, mojimi hosťami boli zástupca riaditeľky Ústavu výskumu sociálnej komunikácie SAV Gabriel Bianchi, ďakujem, pekne.“

Gabriel Bianchi: „Ďakujem za pozvanie.“

Moderátorka: „Zástupkyňa riaditeľky pre 2. stupeň ZŠ Dr. I. Dérera Petronela Markovicsová.“

Petronela Markovicsová: „Aj ja ďakujem veľmi pekne.“

Moderátorka: „A výkonná riaditeľka Spoločnosti pre plánované rodičovstvo Zuzana Bendíková, pekný deň aj vám.“

Zuzana Bendíková: „Ďakujem veľmi pekne.“

Moderátorka: „Ak ste nestihli celú reláciu, zajtra ju nájdete v archíve RTVS a bude z nej aj podcast bez pesničiek. Prijemný večer vám želajú od techniky Štefan Bihún a od mikrofónu Eva Sládková.“

20:53:23 – koniec relácie

Poznámka

Monitoring bol uskutočnený z nahrávacieho zariadenia RVR.

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady dňa 12. 1. 2022

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 308/2000 Z. z.

Sťažnosť č.: 143/SO/2022 (pôvodne 1569/SO/2021)

Programová služba: Jednotka

Vysielateľ: Rozhlas a televízia Slovenska, vysielateľ na základe zákona

Číslo licencie: TD/1

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenia:

Návrh uznesenia:

Rada pre vysielanie a retransmisiu (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 4 ods. 1 až 3 a § 5 ods. 1 písm. n) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 308/2000 Z. z.“) postupom podľa § 14a zákona č. 308/2000 Z. z. preverila sťažnosť evidovanú pod č. 143/SO/2022 (pôvodne 1569/SO/2021) smerujúcu voči programovej službe Jednotka vysielateľa Rozhlas a televízia Slovenska, vysielateľ na základe zákona a uznala uvedenú sťažnosť podľa ustanovenia § 14a ods. 10 zákona č. 308/2000 Z. z. za **neopodstatnenú**.

Úloha:

Kancelária Rady oznámi sťažovateľovi výsledok prešetrovania sťažnosti.

T: 24. 1. 2022

Z: PgO

Kancelária Rady pre vysielanie a retransmisiu

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady pre vysielanie a retransmisiu
dňa 12. 1. 2022

Sťažnosť č. 143/SO/2022 (pôvodne 1569/SO/2021) zo dňa 23. 11. 2021
Sťažovateľ: fyzická osoba
Predmet sťažnosti: Správy RTVS
Deň a čas vysielania: 22. 11. 2021 o cca 19.00 hod.

Programová služba: Jednotka
Vysielateľ: Rozhlas a televízia Slovenska
Číslo licencie: TD/1

Dátum: 5. 1. 2022

OBSAH SŤAŽNOSTI:

„Vážení členovia Rady pre vysielanie a retransmisiiu, predkladám sťažnosť k spravodajskému príspevku s názvom „Nový zákon odtajní identitu vlastníkov médií“, odvysielanému vo večerných správach RTVS. (Link: <https://www.rtvs.sk/televizia/archiv/13986/297154#1717>) Moderátorka hlavných správ, v ktorých sa spravodajstvo dlhodobo prezentuje ako naj dôveryhodnejšie na Slovensku, uviedla tento príspevok otázkou: „Koho skutočne platí George Soros?“. Mám za to, že touto otázkou mohlo byť porušené niekoľko ustanovení zákona 308/2000 Z. z....“

Sťažovateľ ďalej cituje ustanovenia § 19 ods. 1 písm. a) a b) a ustanovenia § 16 ods. 3 písm. a) a b) zákona č. 308/2000 Z. z.

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii:

§ 16 ods. 3 písm. b): „Vysielateľ je povinný zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajských programov a politicko-publicistických programov; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“

§ 19 ods. 1 písm. b): „Audiovizuálna mediálna služba na požiadanie, programová služba a ich zložky nesmú propagovať násilie a otvorenou alebo skrytou formou podnecovať nenávisť, znevažovať alebo hanobiť na základe pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického či iného zmysľania, národného alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo k etnickej skupine.“

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre vysielanie a retransmisiiu:

Sťažovateľ namietal odvysielanie vyjadrenia moderátorky v úvode k príspevku „Koho skutočne platí George Soros?“, čím podľa neho malo dôjsť k porušeniu ustanovení § 16 ods. 3 písm. a) a b) a § 19 ods. 1 písm. a) a b) zákona č. 308/2000 Z. z. Bližšie svoju námietku nekonkretizoval.

Pretože ide o spravodajský program, posudzovali sme ho podľa § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z., teda skúmali, či vysielateľ splnil povinnosť zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajského programu.

Medzi kritériá objektivity vo všeobecnosti zahŕňame: relevanciu, transparentnosť, presnosť, úplnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absenciu stránenia.

Program sme tiež posudzovali na základe ustanovenia § 19 ods. 1 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z., teda skúmali, či nedošlo k podnecovaniu nenávisťi na základe príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, prípadne na základe viery a náboženstva.

Namietaný príspevok *Nový zákon odtajní identitu vlastníkov médií* informoval o nových mediálnych zákonoch z dielne ministerstva kultúry, ktoré upravujú otázky transparentnosti vlastníckych vzťahov médií, ochrany zdroja a zrovnoprávnenia povinností televízií, rozhlasov a online médií. Príspevok sa zaoberal najmä opatrením na zvýšenia transparentnosti vlastníckych vzťahov. Redaktorka informovala, že po novom si divák, poslucháč alebo čitateľ bude môcť overiť vlastnícku štruktúru média a vzniknúť by mal register vlastníkov. Média by mali po novom zverejňovať aj zoznamy svojich darcov, pokiaľ dostanú ročný príspevok, ktorý bude vyšší ako tisíc dvesto eur. Redaktorka dodala, že predmetné zákony už prešli vládou a bude sa o nich rokovať v parlamente.

V príspevku dostali priestor ministerka kultúry Natália Milanová (OLANO) a štátny tajomník ministerstva Radoslav Kutaš. Ten vyjadril očakávanie, že do novovzniknutého registra vlastníkov médií sa podarí dostať aj údaje o konečných užívateľoch výhod.

Priestor bol poskytnutý riaditeľke Nadácie Zastavme korupciu Zuzane Petkovej, ktorá ocenila, že bude možné získať informácie o koncových užívateľoch výhod v súvislosti s vlastníctvom médií a informácie o sponzoringu.

Odvysielané bolo vyjadrenie Petra Pellegriniho (Hlas-SD), ktorý ocenil, že bude možné sa dozvedieť, kto média v konečnom dôsledku vlastní.

Odvysielané tiež bolo vyjadrenie Roberta Fica (Smer-SD), ktorý podľa redaktorky nepovažuje avizované mediálne zákony momentálne za dôležité. Jeho vyjadrenie sa týkalo zámeru ministerky kultúry, ktorá chce presadiť ústavný zákon na ochranu novinárov. R. Fico reagoval, že skôr je potrebné pripraviť novelizáciu ústavy na ochranu ľudí pred novinármi a pred nepravdivými informáciami.

16 ods. 3 písm. b)

Sťažovateľ namietal vyjadrenie moderátorky, v ktorom odznela zmienka o finančníkovi Georgeovi Sorosovi.

V úvode pri zahlasovaní príspevku moderátorkou J. Štefánkovou sme zaznamenali vyjadrenie: *„Koho skutočne platí George Soros? Aj na túto otázku by sme mohli už čoskoro poznať odpoveď. V rámci nových mediálnych zákonov, ktoré pripravili na ministerstve kultúry, budú mať vydavatelia a vysielatelia nové povinnosti, napríklad zverejniť svoju vlastnícku štruktúru či zoznam darcov, ktorých finančne podporujú.“*

*

George Soros je americký finančník a filantrop maďarsko-židovského pôvodu. Je predsedom Nadácie otvorenej spoločnosti (Open Society Foundation), prostredníctvom ktorej podporuje zmeny a demokratizáciu v krajinách strednej a východnej Európy. Okrem filantropie sa však s jeho menom spájajú aj finančné menové špekulácie.¹

Osoba G. Sorosa sa v posledných rokoch stala bohatým zdrojom konšpiračných teórií a viacerí nacionalistickí a autokratickí vládcovia a politici, prípadne iní aktéri, ktorých cieľom je ovplyvniť verejnú mienku, ho používajú na mobilizáciu alebo polarizáciu spoločnosti, prípadne na zakrytie vlastných zlyhaní. Britský novinár Gideon Rachman v článku *Nenávisť voči Sorosovi je celosvetová choroba* uverejnenom na portáli Denníka N v októbri 2017 vysvetľuje, prečo sa zo Sorosa stal terč nacionalistov a konšpirátorov: *„Pre novú generáciu nacionalistov od USA cez Rusko po Maďarsko sa pán Soros stal dokonalým zloduchom. Je to internacionalista, ktorý žije vo veku nacionalizmu. Je podporovateľom individuálnych, nie skupinových práv. Podľa magazínu Forbes je 29. najbohatším človekom na svete. A je tiež Žid, takže je ho možné ľahko obsadiť do úlohy tajomného a manipulatívneho medzinárodného finančníka, ktorá bola kedysi vyhradená pre Rothschildovcov.“*²

Novinár Vladimír Šnidl z Denníka N vo svojom článku *Prečo ľudia veria, že George Soros je najväčší zlosyn* uverejnenom v marci 2018 na adresu Sorosa uviedol: *„Pochádza z Maďarska, zbohatol na špekuláciách, žije v USA, komentuje svetové udalosti, zastáva sa migrantov, financuje neziskovky a stretáva sa s politikmi. A čo je možno najpodstatnejšie: je to Žid.“* Etnologička Zuzana Panczová zo Slovenskej akadémie vied ďalej v článku dopĺňa: *„George*

¹ https://sk.wikipedia.org/wiki/George_Soros

² <https://dennikn.sk/915474/nenavist-voci-sorosovi-je-celosvetova-choroba/>

Soros je vďačným objektom konšpiračných teórií. Zosobňuje osvedčené antisemitské predstavy bohatého Žida, ktorý zákulisne ovplyvňuje medzinárodné dianie.“³

Čo sa týka slovenských politických reálií, meno G. Sorosa sa do širšieho povedomia dostalo v súvislosti s vyjadreniami bývalého premiéra Roberta Fica, ktorý naznačil, že za tlakom na svoju vládu po vražde novinára Jána Kuciaka a jeho priateľky zo strany prezidenta Kisku a protestov, ktoré sa v tejto súvislosti konali v marci 2018, je George Soros: „*Chcem dnes na tejto tlačovej konferencii pánovi prezidentovi postaviť jednoduchú otázku – 20. septembra 2017, New York, Piata avenue. Pýtam sa, prečo hlava štátu Slovenskej republiky išla na súkromnú pôdu k človeku, ktorý má veľmi pochybné meno a ten človek sa volá pán Soros.*“ Fico ďalej uviedol: „*To, čo sa stalo po vražde novinára a jeho partnerky, naznačuje, že je tu pokus o totálnu destabilizáciu.*“⁴

R. Fico od udalostí z jari 2018 používa osobu G. Sorosa opakovane najmä v súvislosti s médiami, ktoré sú voči nemu a jeho politickým aktivitám kritické. V apríli 2021 usporiadal tlačovú konferenciu s názvom *Welcome to Slovakia, Mr. Soros*, na ktorej poukázal, že novým akcionárom vydavateľstva Petit Press, pod ktoré patrí denník SME, sa po odchode finančnej skupiny Penta stala investičná spoločnosť Media Development Investment Fund (MDIF), ktorá je „bez akýchkoľvek pochybností pod plnou kontrolou jedného z najväčších podvodníkov na svete pána Sorosa“. Podľa Fica peniaze amerického podnikateľa ovplyvňovali a ovplyvňujú dianie na Slovensku a spolupracujú pri tom aj niektoré média, ktoré sami seba označujú za transparentné či objektívne. Uviedol, že peniaze Sorosa sa nemôžu využívať proti alebo pre vybraných politikov.⁵

Je dôležité poznamenať, že Fico na zmienenej tlačovej konferencii neobjasnil prepojenie medzi G. Sorosom a spoločnosťou MDIF, ktorá je novým akcionárom vydavateľstva Petit Press. Z nám dostupných informácií vyplýva, že George Soros bol prvotným investorom spoločnosti (spočiatku nazývanej ako MDLF) a daroval 500 tisíc dolárov ako počiatočnú investíciu na jej rozbeh (spoločnosť založil srbský žurnalista Saša Vučinič spolu s reportérom denníka Washington Post Stuartom Auerbachom). Táto informácia pochádza priamo z web-stránky spoločnosti. Z web-stránky tiež vyplýva, že jedným z 22 investorov a akcionárov MDIF je aj Open Society Foundations, ktorej zakladateľom a predsedom je George Soros.⁶

Nám dostupné informácie z web-stránky spoločnosti, ani informácie, ktoré sme našli inde na internete nepreukazujú, že „MDIF je pod plnou kontrolou G. Sorosa“, ako to prezentoval R. Fico.

Naratív o G. Sorosovi ako o zákulisnom hráčovi, tajomnom hýbateľovi, zloduchovi a skrytom donorovi niektorých médií, novinárov, ale aj politických aktérov (spravidla liberálnych) je v slovenských podmienkach šírený aj krajnou pravícou a konšpiračnou scénou.

*

Vyjadrenie moderátorky J. Štefánkovej v úvode k príspevku o tom, že v súvislosti s novými mediálnymi zákonmi by sme mohli už čoskoro poznať odpoveď na otázku, koho skutočne platí G. Soros, pôsobí sugestívne a zapadá do naratívu šíreného R. Ficom, krajnou pravícou a konšpiračnou scénou. Použitá formulácia „byť platený Sorosom“ má vzhľadom na všeobecne známy kontext týkajúci sa G. Sorosa negatívnu konotáciu. Predmetné vyjadrenie

³ <https://dennikn.sk/1052630/preco-ludia-veria-ze-george-soros-je-najvacsi-zlosyn/>

⁴ <https://dennikn.sk/1050737/fico-vidi-za-tlakom-na-kalinaka-pokus-o-prevrat-a-sorosa/>

⁵ <https://www.ta3.com/clanok/199074/soros-plati-za-likvidaci-u-ci-podporu-slovenskych-politikov-tvrdi-fico>;
<https://strategie.hnonline.sk/media/2335011-fico-privital-sorosa-na-slovensku-opat-vytiahol-stretnutie-kisku-a-zautocil-na-media>

⁶ <https://www.mdif.org/the-big-bang-theory-of-mdlf-2/>; <https://www.mdif.org/about/funders-and-investors/>

moderátorky možno podľa našej mienky hodnotiť ako komentatívne, podľa nášho názoru však neovplyvnilo výpovednú hodnotu v príspevku prezentovaných informácií. Téma týkajúca sa G. Sorosa nebola v samotnom príspevku ďalej rozvíjaná a príspevok sa už výlučne zaoberal obsahom pripravovaných mediálnych zákonov a opatreniami, ktoré prinášajú. Príspevok bol podľa nás spracovaný vecne a nezaznamenali sme v ňom už iné komentatívne vyjadrenia zo strany jeho tvorcov, príp. iné nedostatky.

Domnievame sa, že príspevok ako celok nezadáva dôvod na začatie správneho konania vo veci možného porušenia § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z.

§ 19 ods. 1 písm. b)

Program sme tiež posudzovali na základe ustanovenia § 19 ods. 1 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z., teda skúmali, či v súvislosti s odvysielaným vyjadrením týkajúcim sa G. Sorosa nedošlo k podnecovaniu nenávisťi na základe príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, prípadne na základe viery a náboženstva.

Ako je zrejmé z vyjadrení vyššie citovaných žurnalistov a etnologičky zo SAV, židovský pôvod je jedným z podstatných dôvodov, prečo sa práve G. Soros stal ideálnym terčom pre konšpirátorov a antisemitizmus je jednou z dôležitých zložiek konšpiračných teórií o ňom. Ide však o antisemitizmus, ktorý je (aspoň čo sa týka konšpirácií šírených vo verejnom priestore) latentný, nevyslovený.

V posudzovanom príspevku nebol pôvod a ani vierovyznanie G. Sorosa zmienené a divák, ktorý nepozná kontext týkajúci sa jeho osoby sa z neho nezozvedel, že Soros je židovského pôvodu. Príspevok zároveň nijako nesmeroval voči židovskej národnosti alebo vierovyznaniu.

Domnievame sa, že odvysielaním namietaného príspevku nedošlo k podnecovaniu nenávisťi na základe príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, prípadne na základe viery a náboženstva.

ZÁVER:

Na základe uvedených skutočností si myslíme, že vysielateľ Rozhlas a televízia Slovenska odvysielaním programu *Správy RTVS* zo dňa 22. 11. 2021 **neporušil ustanovenie § 16 ods. 3 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z.**

Domnievame sa, že odvysielaním uvedeného programu **nedošlo ani k porušeniu § 19 ods. 1 písm. b) toho istého zákona.**

Sťažnosť navrhujeme posúdiť v oboch bodoch ako **neopodstatnenú.**

Prepis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 308/2000 Z. z. (sťažnosť č. 143/SO/2022, pôvodne 1569/SO/2021)

Monitorované vysielanie: Správy RTVS

Deň vysielania: 22. 11. 2021

Čas vysielania: cca 19.00 hod.

Vysielací čas:

- cca 19.00 hod. – začiatok programu *Správy RTVS*

Príspevky:

- Lockdown pre nezaočkovaných v praxi
 - Deti od 2 do 12 rokov potrebujú byť testované
 - Aktuálne čísla nakazených / V nemocnici chýbajú lôžka pre pacientov s covidom
 - V hre je tvrdý lockdown pre všetkých
 - Zaočkovaných výrazne pribúda
 - Smer-SD sa opäť obracia na Ústavný súd
 - Sudcovia Ústavného súdu majú koronavírus
 - I. Matovič predstavil ďalšiu časť daňovej reformy
 - Šafárenie vo vojenských lesoch?
 - Lockdown a ďalšie obmedzenia u susedov
 - Vakcíny pre deti by mali prísť do Vianoc
 - Šéfovia diplomácií rokujú o Bielorusku
 - Prepravca situáciu naďalej nezvláda
 - Nový zákon odtajní identitu vlastníkov médií
 - Výsledky prepoisťovacej kampane
 - Opatrenia postihli aj umelcov a hudobné bary
 - Na internete ponúkajú ivermektín
 - Za výstavbu R7 chcú bojovať petíciou
 - Vianočný sprievod sa zmenil na tragédiu
 - Island zaznamenal rekordnú pôrodnosť
 - Británia preverí presnosť oxymetrov
 - Povinné nabíjacie stanice pre elektromobily
 - Slovenský vírnik zaujal na expe v Dubaji
- cca 19.45 hod. - koniec programu *Správy RTVS*

Príspevok: *Nový zákon odtajní identitu vlastníkov médií* (názov príspevku uvedený vo forme titulu umiestneného v dolnej časti obrazovky v úvode príspevku)

Prepis:

Janette Štefánková, moderátorka: „Koho skutočne platí George Soros? Aj na túto otázku by sme mohli už čoskoro poznať odpoveď. V rámci nových mediálnych zákonov, ktoré pripravili na ministerstve kultúry, budú mať vydavatelia a vysielatelia nové povinnosti, napríklad zverejniť svoju vlastnícku štruktúru či zoznam darcov, ktorých finančne podporujú.“

Silvia Horváthová, redaktorka: „Mediálne zákony, ktorými sa riadia vysielatelia a vydavatelia, sú z deväťdesiatych rokov, teda z čias, keď sme za internetom chodili do kaviarní, používali tlačidlové telefóny a sociálne siete neexistovali.“

Natália Milanová, ministerka kultúry SR (OĽaNO): „Pripravili sme zákony pre dvadsiate prvé storočie a nájdeme v nich kľúčové témy, ako sú transparentné vlastnícke vzťahy médií, ochrana zdroja a zrovnoprávnenie povinností televízií, rozhlasov, online médií.“

Silvia Horváthová, redaktorka: „Po novom si bude môcť divák, poslucháč, aj čitateľ jednoducho overiť vlastnícku štruktúru média. Vzniknúť by mal register vlastníkov.“

Radoslav Kutaš, štátny tajomník Ministerstva kultúry SR: „Očakávame, že do tohto registra sa nám podarí dostať aj údaje o konečných užívateľoch výhod. Sú pre nás zaujímavé aj osoby, ktoré za týmito vlastníkami stoja.“

Zuzana Petková, riaditeľka Nadácie Zastavme korupciu: „Sme malý trh. Rôzne podnikateľské skupiny alebo oligarchovia si môžu kúpiť vydavateľské domy a cez nich uplatňovať svoj vplyv. Takže je dobre vedieť, kto za tým médiom stojí.“

Silvia Horváthová, redaktorka: „Vplyv sa však dá získať aj inak, napríklad sponzoringom. Médiá by mali po novom zverejňovať aj zoznamy svojich darcov, pokiaľ dostanú ročný príspevok, ktorý bude vyšší ako tisíc dvesto eur.“

Zuzana Petková, riaditeľka Nadácie Zastavme korupciu: „Aj čo sa týka predchádzaniu nejakých hybridných vojen je fajn, že budeme vedieť, kto sponzoruje aké médiá.“

Silvia Horváthová, redaktorka: „Zákony už prešli vládou aj pripomienkovým konaním. V parlamente o nich budú rokovať.“

Peter Pellegrini, nezaradený poslanec NR SR, predseda strany (Hlas-SD): „Je podľa mňa veľmi fajn, aby sme aj pri médiách, ktoré majú relatívne značný vplyv aj na náladu spoločnosti, na ovplyvňovanie verejnej mienky, aby sme vedeli, kto tieto médiá v konečnom dôsledku vlastní.“

Silvia Horváthová, redaktorka: „Robert Fico mediálne zákony v tejto chvíli nepovažuje za dôležité. Reagoval však na zámer ministerky kultúry o návrhu ústavného zákona na ochranu novinárov.“

Robert Fico, poslanec NR SR, predseda strany (Smer-SD): „Ja si skôr myslím, že treba pripraviť novelizáciu ústavy na ochranu ľudí pred novinármi a pred nepravdivými informáciami.“

Silvia Horváthová, redaktorka: „O návrhu, ktorý má riešiť ochranu novinárov a slobodu médií, sa ešte rokuje v koalícii. Silvia Horváthová, RTVS.“

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady dňa 12. 1. 2022

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 308/2000 Z. z.

Sťažnosť č.: 147/SO/2022 (pôvodne č. 1576/SO/2021)

Programová služba: Rádio Slovensko

Vysielateľ: RTVS – vysielateľ na základe zákona

Číslo licencie: RD/1

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre vysielanie a retransmisiu (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 4 ods. 1 až 3 a § 5 ods. 1 písm. n) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 308/2000 Z. z.“) postupom podľa § 14a zákona č. 308/2000 Z. z. preverila sťažnosť evidovanú pod č. 147/SO/2022 (pôvodne č. 1576/SO/2021) smerujúcu voči vysielaniu rozhlasovej programovej služby Rádio Slovensko, vysielateľa Rozhlas a televízia Slovenska, vysielateľ na základe zákona a uznala sťažnosť podľa ustanovenia § 14a ods. 10 zákona č. 308/2000 Z. z. za **neopodstatnenú**.

Úloha:

Kancelária Rady oznámi sťažovateľovi výsledok prešetrenia sťažnosti.

T: 24. 1. 2022

Z: PgO

Kancelária Rady pre vysielanie a retransmisiu

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady pre vysielanie a retransmisiu
dňa 12. 1. 2022

Sťažnosť č. 147/SO/2022 (pôvodne 1576/SO/2021) zo dňa 24. 11. 2021

Sťažovateľ: fyzická osoba

Predmet sťažnosti: Dobré ráno, Slovensko

Deň a čas vysielania: 24. 11. 2021 o cca 06:00 h

Označenie podľa JSO: bez označenia

Programová služba: Rádio Slovensko

Vysielateľ: Rozhlas a televízia Slovenska

Číslo licencie: RD/1

Dátum: 05. 01. 2022

OBSAH SŤAŽNOSTI:

„24.11. v ranných hodinách moderátorka Rádia Slovensko komentovala podvodné emaily a telefonáty týmto spôsobom: *„Volajúci často hovoria s prízvukom, napríklad rusínskym.“* Bol to nemiestny komentár, očierňujúci našich rusínskych spoluobčanov. Rádio Slovensko by sa malo ospravedlniť Rusínom.“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii

§ 19 ods. 1 písm. b): *„Audiovizuálna mediálna služba na požiadanie, programová služba a ich zložky nesmú propagovať násilie a otvorenou alebo skrytou formou podnecovať nenávisť, znevažovať alebo hanobiť na základe pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického či iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo k etnickej skupine.“*

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre vysielenie a retransmisii:

Sťažovateľ namietal voči odvysielaniu informácií, ktoré podľa jeho názoru znevažovali rusínsku národnosť v rámci vysielenia programu *Dobré ráno, Slovensko* na programovej službe Rádio Slovensko dňa 24. 11. 2021.

Vysielenie sme posudzovali na základe ustanovenia **§ 19 ods. 1 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z.:** *„Audiovizuálna mediálna služba na požiadanie, programová služba a ich zložky nesmú propagovať násilie a otvorenou alebo skrytou formou podnecovať nenávisť, znevažovať alebo hanobiť na základe pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického či iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo k etnickej skupine.“*

Program *Dobré ráno, Slovensko* je formátom publicistickej relácie, konkrétne ranný moderovaný magazín, ktorý prináša poslucháčom rôznorodé zaujímavé informácie z domova i zo sveta, rozhovory s pozvanými hosťami na dané témy.

S ohľadom na predmet sťažnosti sme sa v rámci predmetného vydania relácie zamerali na blok *Ranná téma*, ktorý sa venoval podvodným praktikám v oblasti informačných technológií. V rámci bloku vystupovali **moderátorka, redaktorka a Sylvia Ďatelinková, Inštitút alternatívneho riešenia sporov Slovenskej bankovej asociácie**. Blok bo rozdelený do troch častí, pričom v úvode každej z nich moderátorka a redaktorka stručne predstavili tému danej časti (*„phishing“* - ako podvodníci získavajú údaje o bankových účtoch a kartách obetí tým, že predstierajú výhodnú ponuku, resp. informujú o tom, že fiktívny tovar, ktorý si obeť neobjednala je potrebné zaplatiť, *„wishing“* - ako podvodníci získavajú údaje o bankových účtoch svojich obetí tým, že presvedčia obeť, aby povolila útočníkovi na diaľku spravovať údajne zavírený počítač obeť a *„spoofing“* – ako podvodníci na základe telefonátov z falošných čísiel získavajú údaje o bankových účtoch svojich obetí), pričom Sylvia Ďatelinková následne vysvetľovala, ako tieto pokusy o získavanie bankových informácií fungujú a ako sa dajú rozlíšiť a identifikovať znaky takéhoto pokusu o podvod.

S ohľadom na predmet sťažnosti sme sa zamerali na časť, ktorá sa venovala tzv. *„spoofingu“*. **Redaktorka a moderátorka** uvádzajú, že podvodníci často používajú telefónne čísla a mailové adresy, ktoré imitujú oficiálne bankové inštitúcie alebo známe súkromné

spoločnosti a e-shopy, treba však byť obozretný, ak od takýchto inštitúcií príde navonok lákavá ponuka, najmä ak si takto oslovený človek nič neobjednával a ani neočakáva kontakt od takejto inštitúcie. Následne **Sylvia Ďatelinková** vysvetľuje, že metóda tzv. *spoofingu* spočíva v telefonáte z podvrhnutých čísel, kedy volajúci predstiera, že je pracovník klientskeho centra banky alebo inej inštitúcie a informuje volaného napríklad o údajnej podozrivej aktivite, ktorú chce prešetriť a za týmto účelom získa od volaného jeho osobné bankové údaje, pričom častokrát volajúci nalieha na urýchlené rozhodnutia a bezodkladné riešenie danej situácie. Je uvedené, že volajúci pritom môžu komunikovať nespisovným jazykom, v nárečí alebo s prízvukom. Moderátorka a redaktorka v tomto kontexte dopĺňajú, že je potrebné nepodľahnúť nátlaku volajúceho na aktuálne riešenie/objednanie ponúkaného tovaru/službu a vždy zvážiť akúkoľvek ponuku a prípadne overiť si daný ponúkaný tovar/službu na oficiálnej infolinke a oficiálnych stránkach údajného poskytovateľa. **Sylvia Ďatelinková** ďalej uvádza, ako postupovať ak sa občan stal obeťou podvodu (kontaktovanie PZ SR a podanie trestného oznámenia, kontaktovať banku a zablokovať účet, kartu, ošetrovanie prístupu do počítača – preinštalovanie systému a zmena hesiel a bezpečnostných prvkov). V závere redaktorka uvádza výsledky facebookovej ankety poslucháčov, podľa ktorej sa vyše 73% už stretlo s podobnou SMS správou, telefonátom, e-mailom, ako boli popisované.

Na základe výsledku monitoringu konštatujeme, že v príspevku zaznelo sťažovateľom namietané vyjadrenie **Sylvia Ďatelinková**: „...volajúci obvykle komunikuje v slovenskom jazyku alebo cudzím prízvukom, napríklad rusínskym. Predstaví sa ako pracovník banky a pod falošnou zámienukou...“

Predmetné tvrdenie uviedla odborníčka v danej oblasti v rámci možných charakteristík podvodného telefonátu, pričom uviedla aj ako **jednu z možností**, rusínsky prízvuk. Domnievame sa, že **z daného tvrdenia nevyplýva** automatická implikácia o nezákonnom konaní **všetkých občanov** s rusínskym prízvukom, resp. **iba občanov** s rusínskym prízvukom, predmetné tvrdenie slúžilo len ako **príklad jedného z možných cudzích prízvukov** v prípade daných typov telefonátov.

S ohľadom na celkový kontext predmetného vstupu, ktorý informoval o formách podvodných telefonátov, sa domnievame, že dané tvrdenia nie je možné považovať za znevažujúce alebo dehonestujúce voči občanom rusínskej národnosti.

Na základe uvedeného sa domnievame, že **predmetné vysielanie programu nebolo v rozpore s ustanovením § 19 ods. 1 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z.**, podľa ktorého programová služba nesmie propagovať násilie a otvorenou alebo skrytou formou podnecovať nenávisť, znevažovať alebo hanobiť na základe pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického či iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo k etnickej skupine.

ZÁVER:

Na základe uvedených skutočností si myslíme, že vysielateľ RTVS odvysielaním programu *Dobré ráno, Slovensko* zo dňa 24. 11. 2021 **neporušil ustanovenie § 19 ods. 1 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z.**

Sťažnosť navrhujeme posúdiť ako **neopodstatnenú**.

Prepis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 308/2000 Z. z. (sťažnosť č. 147/SO/2022, pôvodne 1576/SO/2021)

Monitorované vysielanie: Dobré ráno, Slovensko

Deň vysielania: 24. 11. 2021

Čas vysielania: 06:00 h

Označenie podľa JSO: bez označenia

(časový kód cca)

Vysielací čas:

06:00:00 *Správy RTVS / Zelená vlna / Dobré ráno Slovensko*, pokračovanie programu (hudobné bloky, rôzne reportážne príspevky o zaujímavostiach z domova i zo sveta)

06:18:16 – 06:18:23 Moderátorka: „A v Rannej téme sa dnes pozrieme na rôzne podvodné emaily, počúvajte nás aj po pesničke, poradíme aj v tomto smere...“

Hudobný blok

06:21:21 *Ranná téma*, začiatok bloku

Moderátorka, redaktorka a Sylvia Ďatelinková z Inštitútu alternatívneho riešenia sporov Slovenskej bankovej asociácie informujú o tzv. „phishingu“, ktorým podvodníci získavajú údaje o bankových účtoch a kartách obetí.

Hudobný blok / Reklamný blok / Krátke správy / Zelená vlna / Hudobný blok / Predpoveď počasia / Hudobný blok / Prehľad vlastného programu / Reklamný blok /

06:59:59 koniec záznamu

07:00:00 *Rádiožurnál / Zelená vlna / Dobré ráno Slovensko*, pokračovanie programu (hudobné bloky, rôzne reportážne príspevky o zaujímavostiach z domova i zo sveta)

07:22:17 *Ranná téma*, pokračovanie bloku

Moderátorka, redaktorka a Sylvia Ďatelinková z Inštitútu alternatívneho riešenia sporov Slovenskej bankovej asociácie informujú o tzv. „wishingu“, ktorým podvodníci získavajú údaje o bankových účtoch svojich obetí tým, že presvedčia obeť aby povolila útočníkovi na diaľku spravovať údajne zavírený počítač obete.

Hudobný blok / Reklamný blok / Krátke správy / Zelená vlna / Hudobný blok / Predpoveď počasia / Hudobný blok / Prehľad vlastného programu / Reklamný blok /

07:59:59 koniec záznamu

08:00:00 *Správy RTVS / Zelená vlna / Dobré ráno Slovensko*, pokračovanie programu (hudobné bloky, rôzne reportážne príspevky o zaujímavostiach z domova i zo sveta)

08:51:16 *Ranná téma*, pokračovanie bloku

Moderátorka: „Falošná komunikácia pôsobí mnohokrát na prvý pocit veľmi výhodne a dôveryhodne. Dostanete email, SMS-ku alebo telefonát, ktoré sa vám zdajú na prvý pohľad byť úplne normálne.“

Redaktorka: „Táto komunikácia môže byť pod logom akejkoľvek známej firmy, či už kuriérskych spoločností, telefonických operátorov, banky, známeho e-shopu, ktoré my, ľudia, bežne využívame, preto nemáme dôvod pochybovať, s jedinou výnimkou, túto SMS-ku, e-mail alebo telefonát nečakáme. Nič sme si neobjednali a ani nič nechceme kupovať. Aj napriek tomu, že ponuka na druhej strane znie lákavo, presne v tomto bode by sme mali zbystriť svoju pozornosť.“

Moderátorka: „A to zvlášť vtedy, ak v komunikácii zaznieva naliehavosť a tlak, aby ste požiadavke čím skôr vyhovel.“

Redaktorka: „Jednou z ďalších praktík, ktorú útočníci využívajú na získanie citlivých informácií je aj takzvaný spoofing. Silvia Ďatelinková z Inštitútu alternatívneho riešenia sporov Slovenskej bankovej asociácie.“

Sylvia Ďatelinková, Inštitút alternatívneho riešenia sporov: „V prípade podvodov, takzvaných spoofingov, ide o prípady telefonických hovorov z podvrhnutých telefónnych čísiel, ktoré zdanlivo vyzierajú ako čísla klientskeho centra vašej banky. Volajúci obvykle komunikuje v slovenskom jazyku alebo cudzím prízvukom, napríklad rusínskym. Predstaví sa ako pracovník banky a pod falošnou zámienkou vás informuje napríklad o podozrivej platbe, či poskytnutí úveru alebo inej skutočnosti. Snaží sa a pri tom od vás vylákať údaje o platobnej karte alebo prihlasovacie údaje do elektronického bankovníctva, či kódy z SMS správ.“

Moderátorka: „Ak spoznáte, že ide podvodnú komunikáciu, tak určite nereagujte na maily, správy ani telefonáty.“

Redaktorka: „Nikomu taktiež neprehrádzajte svoje identifikačné údaje, dajte si čas, ponuku si poriadne premyslieť a nikdy nepodľahnite naliehaniu. Overte si podozrivú ponuku na webe danej spoločnosti, či naozaj nejde o podvod. V prípade pochybností kontaktujte infolinky spoločností s cieľom overenia pravdivosti informácií a kontakty na infolinky si vždy hľadajte na oficiálnych stránkach spoločností. Ako však postupovať, keď ste sa stali obeťou podvodu?“

Sylvia Ďatelinková: „Je potrebné bezodkladne o tom upovedomiť vašu banku a požiadať o blokáciu účtu alebo platobnej karty. Súčasne je nevyhnutné podať trestné oznámenie na políciu. Rovnako tak je nevyhnutné znemožniť akýkoľvek ďalší prístup podvodníkom do vášho počítača. Tým najúčinnnejším spôsobom je reінštalizácia celého systému a nastavenia jeho zabezpečenia nanovo.“

Redaktorka: „No a my sme sa pýtali, či chodia aj vám takéto podvodné e-maily, alebo vás otravujú čudné telefonáty. Hlasovali ste o tom v našej ankete na facebooku a väčšina, až 73% Z vás sa s takýmito mailami alebo telefonátmi stretla.“

08:54:00 Ranná téma, koniec bloku / Hudobný blok / Prehľad vlastného programu / Reklamný blok

08:59:59 koniec záznamu

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady dňa 12. 1. 2022

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 308/2000 Z. z.
Sťažnosti č.: 128/SO/2022 (pôvodne 1533/SO/2021), 144/SO/2022 (pôvodne 1572/SO/2021)
Programová služba: TV MARKÍZA, TV DOMA, DAJTO
Vysielateľ: MARKÍZA – SLOVAKIA, spol. s r.o.
Číslo licencie: TD/7, TD/17, TD/147

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre vysielanie a retransmisiu (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 4 ods. 1 až 3 a § 5 ods. 1 písm. n) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 308/2000 Z. z.“) postupom podľa § 14a zákona č. 308/2000 Z. z. preverila sťažnosti evidované pod č. 128/SO/2022 (pôvodne 1533/SO/2021), 144/SO/2022 (pôvodne 1572/SO/2021) smerujúce voči vysielaniu televíznych programových služieb TV MARKÍZA, TV DOMA a DAJTO, vysielateľa MARKÍZA – SLOVAKIA, spol. s r.o. a uznala sťažnosti podľa ustanovenia § 14a ods. 10 zákona č. 308/2000 Z. z. za **neopodstatnené**.

Úloha:

Kancelária Rady oznámi sťažovateľom výsledok prešetrenia sťažností.

T: 24. 1. 2022

Z: PgO

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 308/2000 Z. z.
Sťažnosť č.: 145/SO/2022 (pôvodne 1573/SO/2021)
Programová služba: JOJ, WAU
Vysielateľ: MAC TV s.r.o.
Číslo licencie: TD/15, TD/109

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre vysielanie a retransmisiu (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 4 ods. 1 až 3 a § 5 ods. 1 písm. n) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 308/2000 Z. z.“) postupom podľa § 14a zákona č. 308/2000 Z. z. preverila sťažnosť evidovanú pod č. 145/SO/2022 (pôvodne 1573/SO/2021) smerujúcu voči vysielaniu televíznych programových služieb JOJ a WAU, vysielateľa MAC TV s. r.o. a uznala sťažnosť podľa ustanovenia § 14a ods. 10 zákona č. 308/2000 Z. z. za **neopodstatnenú**.

Úloha:

Kancelária Rady oznámi sťažovateľovi výsledok prešetrenia sťažností.

T: 24. 1. 2022

Z: PgO

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 308/2000 Z. z.
Sťažnosti č.: 146/SO/2022 (pôvodne 1574/SO/2021)
Programová služba: Jednotka
Vysielateľ: RTVS – vysielateľ na základe zákona
Číslo licencie: TD/1

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre vysielanie a retransmisiu (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 4 ods. 1 až 3 a § 5 ods. 1 písm. n) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 308/2000 Z. z.“) postupom podľa § 14a zákona č. 308/2000 Z. z. preverila sťažnosť evidovanú pod č. 146/SO/2022 (pôvodne 1574/SO/2021) smerujúcu voči vysielaniu televíznej programovej služby Jednotka, vysielateľa Rozhlas a televízia Slovenska, vysielateľ na základe zákona a uznala sťažnosť podľa ustanovenia § 14a ods. 10 zákona č. 308/2000 Z. z. za **neopodstatnenú**.

Úloha:

Kancelária Rady oznámi sťažovateľovi výsledok prešetrenia sťažnosti.

T: 24. 1. 2022

Z: PgO

Kancelária Rady pre vysielanie a retransmisiu

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady pre vysielanie a retransmisiu
dňa 12. 1. 2022

Sťažnosť č. 128/SO/2022 (pôvodne 1533/SO/2021) zo dňa 5. 11. 2021
144/SO/2022 (pôvodne 1572/SO/2021), 145/SO/2022 (pôvodne
1573/SO/2021), 146/SO/2022 (pôvodne 1574/SO/2021) zo dňa 22. 11.
2021

Sťažovateľ: fyzická osoba (2)

Predmet sťažnosti: reklamný šot Slovenskej sporiteľne - Budúcnosť je vaša

Deň a čas vysielania: **5. 11. 2021** o cca 21:40:30 h (TV DOMA); ▪ **22. 11. 2021** o cca
18:40:29 h (TV MARKÍZA); 18:13:09 h (JOJ); 17:11:59 h (WAU);
17:00 – 19:10 h (DAJTO); 17:00 – 19:10 h (Jednotka)

Označenie podľa JSO: -

Programová služba: TV DOMA, TV MARKÍZA, DAJTO

Vysielateľ: MARKÍZA – SLOVAKIA, spol. s r.o.

Číslo licencie: TD/7; TD/17; TD/47

Programová služba: JOJ; WAU

Vysielateľ: MAC TV s.r.o.

Číslo licencie: TD/15; TD/109

Programová služba: Jednotka

Vysielateľ: RTVS

Číslo licencie: TD/1

Dátum: 5. 1. 2022

OBSAH SŤAŽNOSTÍ:

1) „Deň vysielania: 5.11.2021

Čas vysielania: 21.40 a väčšina reklamných prestávok (od cca zač. novembra)

Názov televízie/rádia: Doma, predpoklad aj iných staníc

Predmet sťažnosti: V reklame Slovenskej sporiteľne sa úplne zreteľne po celý čas trvania spotu ozýva melódia vianočnej náboženskej piesne Tichá noc, svätá noc. Som si vedomá skutočnosti, že z hľadiska autorského zákona nedochádza k žiadnemu porušeniu.

Považujem však tento krok za nevhodný ako prejavenie neúcty k náboženskému vyznaniu časti obyvateľov Slovenska. Navyše, ak si uvedomíme, že reklama sa bude vysielat' najbližšie dva mesiace denne iks krát na mnohých kanáloch elektronických SK médií, ide aj o devalváciu hodnôt náboženskej piesne, ktorá patrí k svetovému kultúrnemu dedičstvu. Domnievam sa, že v inej krajine by sa takéto zneužitie na komerčné účely netolerovalo.“

2) „Deň vysielania: každý deň

Čas vysielania: v priebehu dňa aj večera

Názov televízie/rádia: Väčšina slovenských TV - Markíza, JOJ, Waw, Dajto, Jednotka....

Predmet sťažnosti: Dobrý deň, podávam sťažnosť na vysielanie reklamy "BUDÚCNOSŤ JE VAŠA" od Slovenskej sporiteľne počas dňa, kedy ju majú možnosť vidieť aj maloleté deti, tak ako aj moje. Považujem túto reklamu za nevhodnú pre deti, nemorálnu, vzbudzujúcu odpor a pohoršenie. Keď ju moje deti videli, pýtali sa čo to je, čo sa tam deje, prečo je to také hnusné a dieťa nepekné a od čoho je také. Aj mne ako dospelaj osobe mi táto reklama pripadá absolútne nevhodná celkovo pre spoločnosť. Vzbudzuje zlé pocity a matkám, ktoré prežili ťažký pôrod môže privolať aj traumy a opätovné prežitie krušných chvíľ.

Prosím a žiadam o urgentné prešetrenie vhodnosti vysielania takéhoto druhu reklamy najmä pre maloleté deti v čase, kedy majú prístup na jej sledovanie.“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

- zákon č. 308/2000 Z. z. (ďalej aj „ZVR“):

§ 19 - Ochrana ľudskej dôstojnosti a ľudskosti

1) Audiovizuálna mediálna služba na požiadanie, programová služba a ich zložky nesmú

b) propagovať násilie a otvorenou alebo skrytou formou podnecovať nenávisť, znevažovať alebo hanobiť na základe pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického či iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo k etnickej skupine,

§ 20 - Ochrana maloletých

3) Na základe klasifikácie programov podľa vekovej vhodnosti sú vysielateľ televíznej programovej služby a poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie povinní na ochranu maloletých zaviesť a uplatňovať jednotný systém označovania ustanovený podľa osobitného predpisu 28a)(ďalej len "jednotný systém označovania").

4) Vysielateľ programovej služby je povinný zohľadniť vekovú vhodnosť programov a iných zložiek programovej služby pre maloletých a zabezpečiť ich časové zaradenie v súlade s podmienkami ustanovenými osobitným predpisom. 28a)

- vyhláška č. 589/2007 Z. z. (ďalej aj „JSO“):

§ 1

1) Audiovizuálne diela, multimedialne diela, programy poskytované prostredníctvom audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie a programy alebo iné zložky televíznej programovej služby sa klasifikujú ako nevhodné a neprístupné pre vekovú skupinu maloletých do 18 rokov, ak obsahujú

- a) zobrazenie násilia na živých bytostiach, najmä zobrazenie krutého ubližovania alebo krutej násilnej smrti človeka bez pocitov ľútosti, zobrazenie týraných osôb alebo zobrazenie prejavov osôb a skupín s patologickými normami správania,
- b) vulgárne vyjadrovanie, vulgárne gestá, obscénne vyjadrovanie alebo obscénne gestá,
- c) zobrazenie prejavov neznášanlivosti alebo nenávisť, xenofóbie, rasizmu, náboženskej diskriminácie a neznášanlivosti, násilia voči etnickým alebo iným menšinám, zobrazenie šikanovania,
- d) zobrazenie alebo prezentovanie závislosti, akou je alkoholizmus, fajčenie, drogová alebo hráčska závislosť formou zábavy alebo zobrazenie používania zbrane ako útočného prostriedku formou zábavy,
- e) zobrazenie erotických pomôcok alebo erotických scén, ktoré sú vyrobené výlučne na prezentáciu erotiky a erotických tém,
- f) sexuálne scény alebo sexuálne správanie vrátane promiskuitného správania, ktoré sú prezentované ako forma zábavy, scény spojené s prejavmi sexuálneho násilia alebo sexuálnymi deviáciami, alebo
- g) zobrazenie zámerne vyvolávajúce pocity strachu alebo úzkosti v žánri horor.

2) Audiovizuálne diela, multimedialne diela, programy poskytované prostredníctvom audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie a programy alebo iné zložky televíznej programovej služby sa klasifikujú ako nevhodné pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov, ak obsahujú

- a) detailné a naturalistické zobrazenie násilných aktov,
- b) týranie zvierat,
- c) sexuálne scény, ktoré sú súčasťou dejovej línie,
- d) zobrazenie alebo prezentovanie formy závislosti, akou je alkoholizmus, fajčenie, drogová alebo hráčska závislosť alebo používanie zbrane ako útočného prostriedku, v ktorom sa spôsobom spracovania niektorá forma závislosti alebo používanie zbrane ako útočného prostriedku schvaľuje, zľahčuje alebo sa vyzdvihuje do popredia,
- e) zobrazenie správania s vysokým rizikom ublíženia na zdraví, pričom toto riziko sa prezentuje ako atraktívne alebo zábavné a správanie je prezentované bez upozornenia na nebezpečenstvo a možné následky tohto správania,
- f) slovnú agresivitu alebo expresívne vyjadrovanie, alebo
- g) vulgárne vyjadrovanie, vulgárne gestá, obscénne vyjadrovanie alebo obscénne gestá, ktoré vzhľadom na ich kontextuálny výskyt, frekvenciu výskytu, spôsob a formu ich spracovania alebo zobrazenia a vzhľadom na charakter, druh, umelecké a morálne poslanstvo diela alebo programu možno považovať za primerané vekovej skupine maloletých od 15 rokov.

3) Audiovizuálne diela, multimedialne diela, programy poskytované prostredníctvom audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie a programy alebo iné zložky televíznej programovej služby sa klasifikujú ako nevhodné pre vekovú skupinu maloletých do 12 rokov, ak obsahujú

- a) zobrazenie prezentujúce ohrozenie rodiny alebo rodičovských vzťahov, ak je vzhľadom na vek maloletých a povahu prezentovaného ohrozenia odôvodnený predpoklad neadekvátnej interpretácie zobrazeného obsahu,
- b) zobrazenie reálneho násilia alebo zobrazenie následkov reálneho násilia na živých bytostiach, zobrazenie následkov živelných pohrôm alebo dopravných nehôd na živých bytostiach,
- c) zobrazenie krvi a telesných znetvorení, ktoré nie sú svojou povahou bežné,
- d) zobrazenie násilných aktov,
- e) zobrazenie následkov násilných aktov,

- f) zobrazenie negatívnych príbehov detí, ktoré by odôvodnene mohli vyvolať u detí efekt obeť reálneho sveta,
- g) zobrazenie neprirodzených, náhlych a neočakávaných zmien živých bytostí alebo zobrazenie paranormálnych alebo iných mimovnmových javov,
- h) zobrazenie nahoty, ktoré nie je bežné v rodinnom prostredí a na verejnosti a ktoré by mohlo vyprovokovať záujem o sexuálne vzťahy a predčasné prebudenie sexuálnych pudov maloletých detí,
- i) zobrazenie milostných scén bez zobrazenia nahoty, ktoré sú súčasťou dejovej línie,
- j) zobrazenie správania s rizikom ublíženia na zdraví, ak nie je riziko ublíženia na zdraví dostatočne zreteľné, zobrazenie rizikových športových disciplín alebo fantazijných predstáv o nadľudských hrdinských výkonoch človeka mimo reálneho sveta, ktorých neadekvátna interpretácia vzhľadom na vek môže vyvolať u maloletých efekt napodobňovania, alebo
- k) slovnú agresivitu alebo expresívne vyjadrovanie, ktoré vzhľadom na ich kontextuálny výskyt, frekvenciu výskytu, spôsob a formu ich spracovania alebo zobrazenia a vzhľadom na charakter, druh, umelecké a morálne posolstvo diela alebo programu možno považovať za primerané vekovej skupine maloletých od 12 rokov.

4) Audiovizuálne diela, multimedialne diela, programy poskytované prostredníctvom audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie a programy alebo iné zložky televíznej programovej služby sa klasifikujú ako nevhodné pre vekovú skupinu maloletých do 7 rokov, ak obsahujú

- a) agresívne útočiacie živé bytosti a predmety vyvolávajúce strach,
- b) zobrazenie prostredia v tmavých a pochmúrnych farbách alebo scény s príliš hlučnou hudbou alebo náhlymi zvukovými zmenami,
- c) vynútené násilie voči bezmocným, najmä voči deťom alebo zvieratám, alebo
- d) zobrazenie ohrozenia rodičovských vzťahov alebo rodiny.

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre vysielanie a retransmisiiu:

Dvaja sťažovatelia namietali voči reklamnému šotu Slovenskej sporiteľne. Jeden z nich považoval za nevhodné, že hudobným pozadím šotu je melódia vianočnej náboženskej piesne *Tichá noc, svätá noc*. Považoval to za prejav neúcty k náboženskému vyznaniu a vzhľadom na masívne vysielanie v televíziách i za devalváciu hodnôt náboženskej piesne.

Druhý sťažovateľ považoval reklamu za nevhodnú vo všeobecnosti a najmä pre deti, za nemorálnu, vzbudzujúcu odpor a pohoršenie, zlé pocity a matkám, ktoré prežili ťažký pôrod môže privolať aj traumu. Namietal tiež čas vysielania reklamy v čase prístupnom pre deti.

Nakoľko jeden sťažovateľ neuviedol bližšie časové určenie odvysielania reklamného šotu na ním namietaných programových službách, Kancelária zmonitorovala vysielanie namietaného obsahu v deň, kedy bola doručená sťažnosť, t. j. 22. 11. 2021, a zároveň do času doručenia sťažnosti, t. j. 17:37 h. V danom časovom rozpätí sme namietaný reklamný šot zaznamenali vo vysielaní programových služieb TV MARKÍZA, JOJ a WAU. Vo vysielaní programových služieb DAJTO a Jednotka sme daný reklamný šot nezaznamenali.

V rámci monitorovania sme zaznamenali dve verzie reklamného šotu. Po obrazovej stránke mali totožný obsah, rozdiel bol len vo zvukovej zložke. V jednej verzii nebola prítomná verbálna zložka (okrem sprievodného hlasu v závere šotu), v druhej verzii odznel hlas ženy prihovárajúcej sa nenarodenému dieťaťu. V oboch verziách znela na pozadí melódia piesne *Tichá noc, svätá noc*. Z hľadiska dejového obsahu, šot zobrazuje ženu rodiacu v sanitke na ceste do nemocnice a muža idúceho autom k nemocnici. Pred nemocnicou sa muž a žena

stretnú, pričom žena má už v náručí narodené dieťa a usmieva sa. Ide o príbeh zachytávajúci dojemný, intímny okamih narodenia dieťaťa. Z oboch verzií je zjavná pozitívna atmosféra šťastného príchodu dieťaťa na svet.

§ 19 ods. 1 písm. b) ZVR

Pokiaľ ide o námietku neúcty k náboženskému vyznaniu, z hľadiska ZVR možno daný obsah posudzovať podľa ust. § 19 ods. 1 písm. b). To zakazuje programovej službe znevažovať alebo hanobiť o. i. na základe viery a náboženstva. *Tichá noc, svätá noc* je najznámejšia a celosvetovo rozšírená vianočná pieseň, ktorej autormi sú kňaz Joseph Mohr a učiteľ Franz Xaver Gruber. Tichá noc bola v roku 2011 zaradená do zoznamu nemateriálneho kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO. (<https://zurnal.pravda.sk/fenomen/clanok/496108-ticha-noc-prvykrat-zaznela-pred-dvesto-rokmi/>) V oboch verziách šotu odznela melódia piesne *Tichá noc, svätá noc* v pozadí. V šotoch neodznali žiadne zmienky v súvislosti s danou piesňou.

Z hľadiska kontextu príbehu daného šotu tiež môžeme uviesť, že tento neobsahoval žiadne hanlivé a neúctivé prvky, ktoré by bolo možné považovať za znevažovanie i hanobenie na základe viery a náboženstva v zmysle uvedeného ustanovenia. Melódia v danom kontexte naopak vytvárala príjemnú, pokojnú atmosféru. Tiež je podľa nášho názoru nutné zohľadniť, že Vianoce a s nimi spojené koledy sa stali prirodzenou a celosvetovo rozšírenou súčasťou i svetskej kultúry a v širšej spoločnosti nie sú vnímané výsostne v náboženskom kontexte. Nazdávame sa tak, že použitie melódie piesne *Tichá noc, svätá noc* nemožno považovať za neúctivé, či znevažujúce.

§ 20 ods. 3 ZVR

Z hľadiska ochrany maloletých, uvádzame nasledovné: v šote je sčasti vyobrazený priebeh pôrodu, kedy je vidno na žene isté známky námahy či bolesti. Nie je však vidno žiadne intímne časti jej tela ani krv. V závere je vidno na dieťati mierne fľaky na tvári, akoby pozostatky z pôrodu. Z kontextu daného šotu je zjavné, že ide o bezproblémový priebeh prirodzeného pôrodu. Jedinou komplikáciou je, že sa odohráva v sanitke. Žena i dieťa sú v závere v poriadku, žena sa usmieva a ako sme už uviedli, z kontextu je zrejmé, že ide o radostne očakávaný a nakoniec i šťastný príchod dieťaťa na svet. Pôrod je prirodzená fyziologická súčasť života a podľa nášho názoru nie je dôvod ju absolútne tabuizovať. Ide tiež o intímny okamih, pri ktorého spôsobe zobrazenia je nutné zohľadniť celkový kontext okolností a účelu zobrazenia. V danom prípade išlo o vyobrazenie náznakom, neboli vyobrazené naturalistické zábery ani zábery intímnych partií. Podľa nášho názoru nešlo o vyobrazenie pohoršujúcim spôsobom.

V predmetnom šote sme nezaznamenali taký obsah, ktorý by zodpovedal kritériám nevhodnosti pre maloletých v zmysle JSO.

ZÁVER:

Vzhľadom na vyššie uvedené sa nazdávame, že vysielatelia odvysielaním daných verzií reklamného šotu *Slovenskej sporiteľne – Budúcnosť je Vaša* z dní 5. a 22. 11. 2021 neporušili ustanovenia ZVR.

Sťažnosti navrhujeme posúdiť ako **neopodstatnené**.

Prepis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 308/2000 Z. z. (sťažnosti č. 128/SO/2022, pôvodne 1533/SO/2021; 144/SO/2022, pôvodne 1572/SO/2021; 145/SO/2022, pôvodne 1573/SO/2021; 146/SO/2022, pôvodne 1574/SO/2021)

Monitorované vysielanie: reklamný šot Slovenskej sporiteľne

Deň a čas vysielania: ▪ **5. 11. 2021** o cca 21:40:30 h (TV DOMA)

▪ **22. 11. 2021** o cca 18:40:29 h (TV MARKÍZA); 18:13:09 h (JOJ); 17:11:59 h (WAU); 17:00 – 19:10 h (DAJTO); 17:00 – 19:10 h (Jednotka)

Označenie podľa JSO: -

TV DOMA (5. 11. 2021)

- **časový kód cca:**

21:35:00 – začiatok záznamu – už bežiaci program *Ako som sa do teba zaľúbil* ¹²

21:39:55 – prerušenie programu – označenie sponzora (GS Anxiolan)

- zvukovo-obrazový predel; upútavka – *Zámena manželiek* ¹²

- zvukovo-obrazový predel; oznam o vlastnom programe - *Druhá šanca žit* ¹²

- zvukovo-obrazový predel

21:40:30 – 21:46:29 - reklamný blok – **Slovenská sporiteľňa (21:40:30 – 21:41:00)**

- na pozadí celého šotu znie melódia piesne Tichá noc.

- záber zhora (akoby z dronu) na lesnatú krajinu, sneží, po ceste ide sanitka; zábery na zvráštenú a následne uvoľnenú a nadychujúcu sa tvár ženy; záber na idúcu sanitku v tmavom prostredí; záber na rodiacu ženu v sanitke – leží mierne naboku, výrazne dýcha, je snímaná v smere o hlavy tak, že nie je vidieť žiadne intímne partie, za rameno ju drží ruka v zdravotníckej rukavici; pri žene je zdravotníčka s pokojným výrazom tváre, stará sa o ženu; v zábere ruka zdravotníčky jemne utiera tvár ženy; záber spredu na auto idúce v tme po vozovke, sneží; záber do interiéru vozidla na vodiča muža; záber na tlačiacu ženu, drží za ruky zdravotníčku; záber na zdravotníčku; záber na tlačiacu ženu (počuť jej výkrik) zdravotníčka ju drží za rameno a utiera jej tvár; záber z diaľky na nočné mesto, sneží; záber na sanitku idúcu nočným mestom, sneží; záber spredu na muža, ako dobehne a pozerá pred seba, sneží; záber na sanitku pred nemocnicou, pri sanitke stojí muž, zdravotník otvára sanitku; záber do vnútra sanitky, na nosidlách leží žena v náručí s malým dieťaťom zavineným v látke, v pozadí je zdravotníčka s pokojným výrazom a miernym úsmevom; bližší záber na ženu s dieťaťom v náručí, dieťa plače, na tvári má bledé a oranžové fláky, žena sa pozrie smerom do kamery a usmeje sa.

Sprievodný hlas: „*Budúcnosť je vaša. Slovenská sporiteľňa.*“

(na obrazovke: „*Budúcnosť je vaša.*“, následne modrá obrazovka s logom a nápisom Slovenská sporiteľňa a „*buducnostjevasa.sk*“)

ďalšie reklamné šoty: Billa; Okay; Hyza; Fumbi; Okay; Jysk; Kinder; Homecredit; Telekom; Dedoles; BioGaia; Visa; Asko; Magnesia; Datart; NN

- zvukovo-obrazový komunikát - *Klinika Hope* ¹²; zvukovo-obrazový predel

- www.odpisemeti.sk

- zvukovo-obrazový predel

- vlastná propagácia – Voyo – *Britney Spears - Život pod dohľadom* ¹⁵
- zvukovo-obrazový predel; upútavka – *Klinika Hope* ¹²
- zvukovo-obrazový predel; upútavka – *Ladíme!* ¹⁵
- zvukovo-obrazový predel;
- 21:48:44 – pokračovanie programu *Ako som sa do teba zalúbil* ¹²
- 21:49:59 – koniec záznamu

DAJTO (22. 11. 2021)

- časový kód cca:

- 17:00:00 – začiatok programu – už bežiaci program *Priatelka* ¹²
- „pokračovanie nabudúce“
- označenia sponzorov (Brain Box; ECG; UniCredit Bank; Matějovský a.s.)
- zvukovo-obrazový predel
- označenia sponzorov (Tescoma; Erdomed; Brain Box; UniCredit Bank)
- oznam „*Tento program obsahuje hlasové komentovanie pre nevidiacich*“
- 17:02:39 – začiatok programu *Dva a pol chlapa* ¹²
- 17:11:01 – prerušenie programu – zvukovo-obrazový predel
- upútavka – *Cudzinec vo vlaku* ¹⁵; zvukovo-obrazový predel; zvukovo-obrazový komunikát
- 17:11:22 – 17:17:35 - reklamný blok – Mucosolvan; Orange; Dedoles; Swappie.sk; Tchibo; Datart; Tesco; Pepco; Telekom; Fumbi; Obi; Lidl; Zlatý Bažant; CCC; Gourmet; NN; Telekom
- oznam o vlastnom programe – *Cudzinec vo vlaku* ¹⁵; zvukovo-obrazový predel
- upútavka – *Utajený šéf* ¹²; zvukovo-obrazový predel;
- upútavka – *Bez súcitu* ¹⁵; zvukovo-obrazový predel;
- upútavka – *Hnev titanov* ¹²; zvukovo-obrazový predel;
- vlastná propagácia – *Góóól!*; označenie sponzora (Fortuna); zvukovo-obrazový predel;
- 17:19:59 – pokračovanie programu *Dva a pol chlapa* ¹²
- 17:31:17 – ďalší diel programu *Dva a pol chlapa* ¹²
- 17:36:26 - prerušenie programu – zvukovo-obrazový predel
- upútavka – *Hnev titanov* ¹²; zvukovo-obrazový predel;
- oznam o vlastnom programe – *Bez súcitu* ¹⁵; zvukovo-obrazový predel;
- 17:36:49 – 17:42:32 - reklamný blok – Lidl; Orange; Figaro; answer; Asko; Notino; Tesco; O2; Merci; Vichy; Kaufland; Mliekareň Kunín; ČSOB; KitKat; Telekom;
- oznam o vlastnom programe – *Hnev titanov* ¹² zvukovo-obrazový predel;
- Nadácia Markíza; označenie sponzora (UniCredit Bank)
- upútavka – *Cudzinec vo vlaku* ¹⁵; zvukovo-obrazový predel;
- upútavka – *Bez súcitu* ¹⁵; zvukovo-obrazový predel;
- vlastná propagácia – *Góóól!*; zvukovo-obrazový predel;
- 17:44:58 - pokračovanie programu *Dva a pol chlapa* ¹²
- 17:59:18 – „*Pokračovanie nabudúce*“
- označenia sponzorov (Tescoma; Erdomed; Brain Box; UniCredit Bank)
- zvukovo-obrazový predel;
- označenie sponzora (Fortuna)
- 18:00:16 – program *Góóól!*
- 18:20:41 – prerušenie programu
- oznam o vlastnom programe – *Cudzinec vo vlaku* ¹⁵; zvukovo-obrazový predel

18:20:45 – 18:26:44 - reklamný blok – Lancôme; Lidl; Okay; Tatra banka; Kinder; Okay; Orange; Tipos; Datart; 365 banka; Rodinné; Asko; Telekom; Kaufland; Dedoles; Fumbi; Lidl; Hyundai

- zvukovo-obrazový komunikát

- upútavka – *Televízne noviny*; zvukovo-obrazový predel

18:27:13 – pokračovanie programu Góóól!

18:54:04 – koniec programu

- označenie sponzora (Fortuna)

- oznam o vlastnom programe *Hnev titanov* ¹²; zvukovo-obrazový predel

18:54:17 – 19:00:17 - reklamný blok – Muconasal Plus; Lidl; Tesco; Orange; Kondela; L'Oréal Paris; Datart; Lidl; kik; Orange; Pepco; Sencor; Zlatý Bažant; CCC; Theraflu; Mon Chéri; Telekom

- oznam o vlastnom programe – *Bez súcitu* ¹⁵; zvukovo-obrazový predel

19:00:22 – 19:01:41 - program – *Kredenc* ¹²

- zvukovo-obrazový predel; označenia sponzorov (Neovizia; Tantum verde)

- oznam „*Tento program obsahuje hlasové komentovanie pre nevidiacich*“

19:02:10 – program *Dva a pol chlapa* ¹²

19.09:59 – koniec záznamu

TV MARKÍZA (22. 11. 2021)

- časový kód cca:

18:35:00 – začiatok záznamu – už bežiaci program *Oteckovia* ¹²

18:37:11 – prerušenie programu – označenia sponzora (Karpal akut; Eta)

- zvukovo-obrazový predel; upútavka – *Televízne noviny*

- zvukovo-obrazový predel; oznam o vlastnom programe – *Sestričky* ¹⁵

- zvukovo-obrazový predel;

18:38:04 – 18:44:03 - reklamný blok – Pilsner Urquell; Telekom; Dm; Okay; Tesco Mobile; Dm; Okay; **Slovenská sporiteľňa (18:40:29 – 18:40:59)**

- na pozadí celého šotu znie melódia piesne Tichá noc:

Sprevodný hlas: „*Budúcnosť je vaša. Slovenská sporiteľňa.*“

(na obrazovke: „*Budúcnosť je vaša.*“, následne modrá obrazovka s logom a nápisom Slovenská sporiteľňa a „*buducnostjevasa.sk*“)

Ženský hlas: „*Bude to boj, ale my to zvládneme. Je toho toľko, čo ti chcem povedať, ukázať, naučiť ťa. Keď sa prvýkrát nadýchneš, budeš cítiť, že patríme k sebe. Teším sa na teba. Teším sa na budúcnosť.*“; obrazová zložka – obsah totožný s popisom vyššie

- ďalšie reklamné šoty: Kaufland; CCC; Nurofen; O2; Orion; Kondela; Ferrero Rocher; Hyundai; Skylink;

- zvukovo-obrazový predel; vlastná propagácia – *Markíza backstage* ¹²

- zvukovo-obrazový predel; vlastná propagácia - Voyo

- zvukovo-obrazový predel; upútavka - *Farma* ¹²

- zvukovo-obrazový predel; upútavka – *Pán profesor* ¹²

- zvukovo-obrazový predel;

- označenia sponzora (Erdomed; Eta; Tipos)

18:47:22 – program *Oteckovia* ¹²

18:49:59 – koniec záznamu

JOJ (22. 11. 2021)

- časový kód cca:

18:05:00 – začiatok záznamu – už bežiaci program *Bez servítky* ¹²
18:08:54 – prerušenie programu – zvukovo-obrazový predel
- upútavka - *Noviny*
– zvukovo-obrazový predel
18:09:19 – 18:15:08 - reklamný blok – Nay; Lidl; Lego; Okay; Dr. Max; Nescafe; Okay; Coop Jednota; Orange; Mall.sk; AllToys; **Slovenská sporiteľňa (18:13:09 – 18:13:39) – obsah totožný ako pri popise TV MARKÍZA o 18:40:29**); Alza; Prostenal; Bonami; Decathlon
– zvukovo-obrazový predel
– zvukovo-obrazový predel „Oznam vo verejnom záujme“
- kampaň MZ SR „Vakcína je riešenie“
– zvukovo-obrazový predel „Oznam vo verejnom záujme“
– zvukovo-obrazový predel; upútavka – *Bohemian Rhapsody* ¹⁵
– zvukovo-obrazový predel; upútavka – *V siedmom nebi* ¹²
– zvukovo-obrazový predel; označenie sponzora (Tipos)
– zvukovo-obrazový predel; upútavka – *Nemocnica* ¹²
– zvukovo-obrazový predel; upútavka – *Noviny*
– zvukovo-obrazový predel; upútavka – *Krimi*
– zvukovo-obrazový predel
18:18:52 – pokračovanie programu – *Bez servítky* ¹²
18:19:59 – koniec záznamu

WAU (22. 11. 2021)

- časový kód cca:

17:10:00 – začiatok záznamu – už bežiaci program *Stratené duše IV.* ¹²
17:11:46 – prerušenie programu – zvukovo-obrazový predel
- oznam o vlastnom programe – *9-1-1* ¹²; zvukovo-obrazový predel
17:11:59 – 17:17:57 - reklamný blok - **Slovenská sporiteľňa (17:11:59 – 17:12:29) – obsah totožný ako pri popise TV MARKÍZA o 18:40:29**); Okay; Orange; Nespresso; Proenzi; Okay; Nesquik; Nestlé; O2; Tatra Banka; Costa; Alza; O2; Obi; Fa; Telekom; PSS; Prostamol Uno
- zvukovo-obrazový predel; upútavka – *Myšlienky vraha* ¹⁵
- zvukovo-obrazový predel; upútavka – *Súdna sieň* ¹²
- zvukovo-obrazový predel; upútavka – *Nemocnica* ¹²
- zvukovo-obrazový predel
17:19:51 – pokračovanie programu *Stratené duše IV.* ¹²
17:24:59 – koniec záznamu

Jednotka (22. 11. 2021)

- časový kód cca:

17:00:00 – začiatok záznamu – už bežiaci program ¹²
17:39:40 – koniec programu – zvukovo-obrazový predel
- upútavka – *Nedá sa ujsť* ¹⁵
- upútavka – *Silná zostava* ¹²
- zvukovo-obrazový predel
- 17:41:04 - program *Jazdi hlavou* ¹²
- zvukovo-obrazový predel
- upútavka – *Mária Terézia I* ¹⁵

- upútavka – *Pečie celé Slovensko*
- zvukovo-obrazový predel
- 17:45:36 – 17:46:40 - reklamný blok – Lidl; Téma; Amazon
- zvukovo-obrazový predel
- označenia sponzora (Schneider; Sencor)
- 17:47:07 – 18:12:44 - program *Duel*
- označenia sponzora (Sencor; Schneider)
- zvukovo-obrazový predel
- 18:13:11 – 18:14:50 Lidl; Prostamol Uno; Téma; môjjobchod
- zvukovo-obrazový predel
- 18:14:57 – 18:17:10 - *Správy RTVS*
- označenie sponzora (Panta Rhei)
- program - *Kniha dňa*
- označenie sponzora (Panta Rhei)
- zvukovo-obrazový predel
- ponuka programov televíznych služieb RTVS – *Mária Terézia I* ¹⁵; *Fenomén 21*; *Možno príde aj kúzelník* ¹²
- upútavka – *Pečie celé Slovensko*
- zvukovo-obrazový predel
- ponuka programov rozhlasových služieb RTVS – *Popoludnie s Romanom Bombošom*; *Otázka Rádia Regina Západ*; *Dramatické Rádio Devín*; *pyramida.rtv.s.sk*
- zvukovo-obrazový predel
- 18:20:48 – 18:21:57- reklamný blok – Kaufland; kampan MZSR „Vakcína je riešenie“; Deichmann
- zvukovo-obrazový predel
- označenia sponzorov (BrainBox; Urpiner; Planeo; Hyalurmed)
- 18:22:44 – 18:57:29 - program *5 proti 5* ¹²
- označenia sponzorov (Hyalurmed; Planeo; Urpiner; BrainBox)
- zvukovo-obrazový predel
- 18:58:16 – 18:59:50 - reklamný blok – Lidl; Ibalgin; Loto; Mercedes;
- zvukovo-obrazový predel
- 18:59:57 - program *Správy RTVS*
- 19:09:59 - koniec záznamu

Kancelária Rady pre vysielanie a retransmisiu

**Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady pre vysielanie a retransmisiu
dňa 12. 1. 2022**

Správne konanie: 113/SKO/2022
Predmet: § 16 ods. 3 písm. n) zákona č. 308/2000 Z. z.
Účastník konania: MARKÍZA – SLOVAKIA, spol. s r.o.
Správny orgán: Rada pre vysielanie a retransmisiu

Dátum: 30. 12. 2021

Návrh uznesenia:

Rada pre vysielanie a retransmisiu (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 4 ods. 1 až 3 a § 5 ods. 1 písm. g) a h) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 308/2000 Z. z.“) postupom podľa ustanovenia § 71 zákona č. 308/2000 Z. z. rozhodla, že účastník správneho konania č. 113/SKO/2022 (pôvodne správne konanie č. 1434/SKO/2021) MARKÍZA – SLOVAKIA, spol. s r.o.

p o r u š i l

povinnosť ustanovenú v § 16 ods. 3 písm. n) zákona č. 308/2000 Z. z.

tým,

že na televíznej programovej službe TV MARKÍZA odvysielal

- dňa 17. 7. 2021 o cca 20:40 hod. program *Chappie*, pričom integrovaná hlasitosť tohto programu bola -23,8 LU, čiže o 0,8 LU nižšia, ako je cieľová úroveň stanovená v § 3 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 468/2013 Z. z. o technických požiadavkách na zvukovú zložku programovej služby (ďalej len „vyhláška č. 468/2013 Z. z.“),
- dňa 17. 7. 2021 o cca 22:51:46 – 23:00:47 hod., o cca 23:22:16 – 23:31:37 hod., o cca 23:52:05 – 00:00:13 hod. a dňa 18. 7. 2021 o cca 00:23:53 – 00:31:11 hod. a o cca 00:52:37 – 01:01:22 hod. reklamné bloky podľa § 2 písm. a) vyhlášky č. 468/2013 Z. z., pričom integrovaná hlasitosť týchto reklamných blokov bola v jednotlivých prípadoch -23,8 LU, -23,8, -23,8, -23,6 a -23,9 čiže v jednotlivých prípadoch o 0,8 LU, 0,8 LU, 0,8 LU, 0,6 LU a 0,9 LU nižšia, ako je cieľová úroveň stanovená v § 3 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 468/2013 Z. z.,

čím nezabezpečil, aby zvuková zložka ním vysielanej programovej služby TV MARKÍZA bola v súlade s technickými požiadavkami ustanovenými vyhláškou č. 468/2013 Z. z.,

za čo mu ukladá

podľa ustanovenia § 64 ods. 1 písm. d) zákona č. 308/2000 Z. z. sankciu – **pokutu**, určenú podľa § 67 ods. 5 písm. h) zákona č. 308/2000 Z. z. vo výške (od 3 319,- € do 165 969,- €) slovom

€

Podľa § 64 ods. 5 zákona č. 308/2000 Z. z.: „*Uložením sankcie nezaniká povinnosť, za ktorej porušenie sa sankcia uložila.*“

V zmysle § 67 ods. 16 zákona č. 308/2000 Z. z. je pokuta splatná do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia a je potrebné ju uhradiť na účet: SK09 8180 0000 0070 0008 8921, BIC/SWIFT: SPSRSKBAXXX, VS***22,KS6548.

Úloha č. 1:

Kancelária Rady v zmysle § 4 ods. 4 a § 13 ods. 1 zákona č. 308/2000 Z. z. vydá písomné vyhotovenie rozhodnutia a doručí ho účastníkovi konania.

T: 12. 2. 2022

Z: PLO

Úloha č. 2:

Kancelária Rady oznámi sťažovateľovi výsledok prešetrenia sťažnosti.

T: 24. 1. 2022

Z: PgO

* * *

Rada na svojom zasadnutí dňa 6. 10. 2021 prijala uznesenie o začatí správneho konania voči vysielateľovi MARKÍZA – SLOVAKIA, spol. s r.o. vo veci možného porušenia § 16 ods. 3 písm. n) zákona č. 308/2000 Z. z. v súvislosti s tým, že

- odvysielal na programovej službe TV MARKÍZA dňa 17. 7. 2021 o cca 20:40 hod. program *Chappie*, v ktorom mohlo dôjsť k nezabezpečeniu, aby jeho zvuková zložka bola v súlade s technickými požiadavkami ustanovenými vo vyhláške Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 468/2013 Z. z. o technických požiadavkách na zvukovú zložku programovej služby (ďalej len „vyhláška č. 468/2013 Z. z.“),
- odvysielal na programovej službe TV MARKÍZA dňa 17. 7. 2021 o cca 22:51:46 – 23:00:47 hod., o cca 23:22:16 – 23:31:37 hod., o cca 23:52:05 – 00:00:13 hod. a dňa 18. 7. 2021 o cca 00:23:53 – 00:31:11 hod. a o cca 00:52:37 – 01:01:22 hod. reklamné bloky podľa § 2 písm. a) vyhlášky Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 468/2013 Z. z., v ktorých mohlo dôjsť k nezabezpečeniu súladu zvukovej zložky vysielania s technickými požiadavkami ustanovenými vo vyhláške č. 468/2013 Z. z.

Oznámenie o začatí správneho konania bolo účastníkovi konania doručené dňa 22. 10. 2021, na základe čoho sa začalo správne konanie č. 1434/SKO/2021 (teraz správne konanie č. 113/SKO/2022). Účastník konania bol súčasne vyzvaný, aby v lehote najneskôr do 10 dní od doručenia oznámenia v súlade s § 33 ods. 1 a § 34 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „správny poriadok“) zaslal svoje stanovisko, prípadne navrhol dôkazy a vyjadril sa k podkladom pre rozhodnutie v predmetnom správnom konaní. Súčasne bol účastník konania upozornený, že pokiaľ svoje práva v stanovenej lehote nevyužije, Rada môže rozhodnúť vo veci aj bez jeho stanoviska, pokiaľ uzná, že podklady a dôkazy zhromaždené v správnom konaní sú dostačujúce podľa § 46 správneho poriadku. Prílohou oznámenia o začatí správneho konania bol aj Záznam o meraní zvukovej intenzity spolu s prílohami, ktorými boli záznam vysielania programovej služby TV MARKÍZA zo dňa 17. 7. 2021 v čase od cca 22:30 hod. do cca 1:20 hod. (18. 7. 2021) doručený vysielateľom, záznam vysielania programovej služby TV MARKÍZA zo dňa 17. 7. 2021 v čase od cca 22:30 hod. do cca 1:20 hod. (18. 7. 2021) vyhotovený na nahrávacom zariadení Rady a hodnoty namerané pri meraní zvukovej intenzity v podobe grafov.

Dňa 25. 10. 2021 bola Rade listom zaevidovaným pod č. 1434/SKO/2021-2 doručená žiadosť účastníka konania o zaslanie podkladov zhromaždených v správnom konaní, najmä monitorovacej správy/správy o šetrení sťažnosti) a o adekvátne predĺženie lehoty na vyjadrenie sa.

Pracovný materiál Kancelárie Rady – Správa o kontrole dodržiavania povinností (sťažnosť č. 1212/SO/2021) bol účastníkovi konania zaslaný ako príloha listu č. 1434/SKO/2021-3, ktorý mu bol doručený dňa 11. 11. 2021. V liste bol zároveň požiadaný, aby sa vyjadril do 5 dní odo dňa doručenia predmetného listu, a poučený, že pokiaľ svoje práva v stanovenej lehote nevyužije, Rada môže rozhodnúť vo veci aj bez jeho stanoviska, pokiaľ uzná, že podklady a dôkazy zhromaždené v správnom konaní sú dostačujúce podľa § 46 správneho poriadku.

Vyjadrenie účastníka konania bolo Rade doručené dňa 10. 12. 2021 listom zaevidovaným pod č. 1434/SKO/2021-4.

Subjektívna 6-mesačná lehota podľa § 64 ods. 4 zákona č. 308/2000 Z. z. na prijatie rozhodnutia o uložení sankcie začala plynúť dňa 6. 10. 2021 dňom prerokovania správy o kontrole dodržiavania povinností na zasadnutí Rady a uplynie dňa 6. 4. 2022. Ročná objektívna lehota začala plynúť dňa 17. 7. 2021 a uplynie dňa 17. 7. 2022.

* * *

Podľa § 16 ods. 3 písm. n) zákona č. 308/2000 Z. z.: „Vysielateľ je povinný zabezpečiť, aby zvuková zložka ním vysielanej programovej služby bola v súlade s technickými požiadavkami ustanovenými všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorý vydá ministerstvo kultúry.“

Podľa § 3 ods. 1 vyhlášky č. 468/2013 Z. z.: „*Technické požiadavky na zvukovú zložku programovej služby, ktoré je vysielateľ povinný zabezpečiť podľa § 16 ods. 3 písm. n) zákona, sú tieto:*

- a) integrovaná hlasitosť každého programu, reklamného bloku, zvukovo-obrazového prostriedku používaného na oddelenie vysielania reklamy a telenákupu a ostatných zložiek programovej služby, ktoré nie sú zaradené do reklamného bloku, musí byť normalizovaná na cieľovú úroveň - 23,0 LUFS, pričom pri vysielaní samostatných reklamných šotov sa táto povinnosť vzťahuje na každý samostatne vysielaný reklamný šot; povolená odchýlka od cieľovej úrovne - 23,0 LUFS je +/- 0,5 LU a pre vysielanie programov, pri ktorých nie je možné prakticky dosiahnuť normalizáciu na cieľovú úroveň - 23,0 LUFS, je povolená odchýlka +/- 1 LU od cieľovej úrovne - 23,0 LUFS,*
- b) okamžitá úroveň hlasitosti reklamného šotu a inej zložky programovej služby, ktorá trvá kratšie ako 30 s, nesmie presiahnuť -15 LUFS a krátkodobá úroveň hlasitosti reklamného šotu a inej zložky programovej služby, ktorá trvá kratšie ako 30 s, nesmie presiahnuť - 20 LUFS.“*

* * *

Povinnosť ustanovená v § 16 ods. 3 písm. n) zákona č. 308/2000 Z. z. bola do zákona č. 308/2000 Z. z. zavedená s účinnosťou od 1. 1. 2014. Zároveň došlo k zrušeniu § 34 ods. 3 zákona č. 308/2000 Z. z., ktorý ustanovoval podmienky na hlasitosť reklamy a telenákupu, a to tak, že vysielaná reklama a telenákup nesmeli byť vysielané takým spôsobom, že zvuková intenzita ich vysielania bola vyššia ako zvuková intenzita zložiek programovej služby vysielaných v čase predchádzajúcom vysielaniu reklamy alebo telenákupu, ako aj v čase tesne nasledujúcom po ich odvysielaní. To isté sa vzťahovalo aj na zvukovo-obrazové prostriedky oddeľujúce reklamu a telenákup od iných zložiek programovej služby. Táto povinnosť však mala zabrániť iba tomu, aby reklama a telenákup neboli vysielané hlasnejšie ako programy, ktoré im bezprostredne predchádzali alebo po nich nasledovali. Povinnosťou ustanovenou v § 16 ods. 3 písm. n) zákona č. 308/2000 Z. z. sa kladú podmienky na zvukovú intenzitu celej programovej služby a jej cieľom je zabezpečiť, aby všetky programové služby boli vysielané s rovnakou intenzitou zvuku.

V prípade tejto povinnosti sa jedná o technickú povinnosť, ktorá nijakým spôsobom nesúvisí so samotným obsahom vysielania. Nie je teda možné ustáliť konkrétne právo vysielateľa, do ktorého by mohlo byť zakotvením tejto povinnosti, resp. vynucovaním jej plnenia zasiahnuté. V tomto prípade je možné skúmať jedine zachovanie princípu adekvátnosti zasahovania správneho orgánu do slobody spravovaného subjektu v jej najširšom zmysle. Keďže zákonodarca túto povinnosť do právneho poriadku zaradil a taktiež upravil aj sankčnú zodpovednosť subjektu pri jej nesplnení, je zrejmé, že zásah správneho orgánu do slobody spravovaného subjektu pri jej prípadnom vynucovaní posúdil ako adekvátny, prípustný. Rade teda neprínaľeží skúmať adekvátnosť či proporcionálnosť povinnosti ustanovenej v § 16 ods. 3 písm. n) zákona č. 308/2000 Z. z. vo vzťahu k právam a slobodám vysielateľa. Správnemu orgánu teda nie je daný priestor na akúkoľvek správnu úvahu. K splneniu zákonnej povinnosti buď dôjde, alebo nedôjde.

Metodika pre posudzovanie zvukovej zložky vysielaného programu prostredníctvom meracieho zariadenia bola vypracovaná na základe špecifikácií ITU-R BS. 1770/1,2 a EBU R128 a je definovaná vyhláškou č. 468/2013 Z. z. Špecifikácie ITU-R BS. 1770/1,2 a EBU R128 definujú hlasitosť a štandardizujú metódy merania hlasitosti. ITU-R BS.1770-2 je medzinárodný štandard, ktorý popisuje metódu pre meranie hlasitosti. EBU R128 rozširuje BS.1770-2 o rozsah hlasitosti a cieľovú úroveň.

Meranie hlasitosti bolo vykonané prostredníctvom softvéru *LMB – Loudness Management Batch Processor* (ďalej len „zariadenie“), ktorý meria v súlade s odporúčaním EBU R 128. Zariadenie poskytuje dáta o zvukovej zložke programu vyjadrenej jednotkou hlasitosti vzťahujúcej sa k digitálnej plnej stupnici s označením LUFS. LUFS je jednotka hlasitosti vzťahujúca sa k maximálnej amplitúde vzoriek signálu v jeho digitálnej reprezentácii. Jednotka hlasitosti používaná na relatívne meranie sa označuje LU a platí pre ňu, že zmena úrovne signálu o 1dB sa rovná zmene hlasitosti o 1 LU.

Vyhláška č. 468/2013 Z. z. vymedzuje v § 2 nasledovné pojmy: *okamžitá úroveň hlasitosti, krátkodobá úroveň hlasitosti a integrovaná úroveň hlasitosti*. Okamžitá úroveň hlasitosti (v tabuľke

uvedenej nižšie označená ako MaxM) je úroveň hlasitosti zvukového signálu za dobu integrácie 400 ms. Krátkodobá úroveň hlasitosti (v tabuľke uvedenej nižšie označená ako MaxS) je úroveň hlasitosti zvukového signálu za dobu integrácie 3 s, integrovaná hlasitosť (v tabuľke uvedenej nižšie označená ako Int) je priemerná hlasitosť celého programu, reklamného bloku, reklamného šotu alebo iných zložiek televíznej programovej služby, ktoré nie sú zaradené do reklamného bloku.

Podľa § 3 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 468/2013 Z. z. musí byť integrovaná hlasitosť (v tabuľkách označená ako Int) každého programu, reklamného bloku, zvukovo-obrazového prostriedku používaného na oddelenie vysielania reklamy a telenákupu a ostatných zložiek programovej služby, ktoré nie sú zaradené do reklamného bloku, normalizovaná na cieľovú úroveň - 23,0 LUFS. Povolená odchýlka od cieľovej úrovne - 23,0 LUFS je +/- 0,5 LU.

Dňa 17. 7. 2021 bol na programovej službe TV MARKÍZA odvysielaný v čase o cca 20:40 hod. program *Chappie*.

Meraním vybratých časových úsekov boli zistené nasledujúce hodnoty:

Čas odvysielania meraných úsekov (záznam RVR)	Int (= -23,0 toler. +/- 0,5 LU) LUFS
22:52:20 – 23:01:22 RB1	-23,9
23:22:50 – 23:32:11 RB2	-23,9
23:52:40 – 00:00:47 RB3	-23,9
00:24:27 – 00:31:45 RB4	-23,7
00:53:11 – 01:01:57 RB5	-24,0

Tabuľka č. 1: Hlasitosť reklamných blokov – záznam Rady

Čas odvysielania meraných úsekov (záznam RVR)	Int (= -23,0 toler. +/- 0,5 LU) LUFS
22:41:24 – 22:52:20 P1	-23,9
23:01:22 – 23:22:50 P2	-23,6
23:32:11 – 23:52:39 P3	-23,7
00:00:47 – 00:24:47 P4	-23,7
00:31:45 – 00:53:11 P5	-23,8
01:01:57 – 01:13:06 P6	-24,0

Tabuľka č. 2: Hlasitosť programu *Chappie* – záznam Rady

Čas odvysielania meraných úsekov (záznam vysielateľa)	Int (= -23,0 toler. +/- 0,5 LU) LUFS
22:51:46 – 23:00:47 RB1	-23,8
23:22:16 – 23:31:37 RB2	-23,8
23:52:05 – 00:00:13 RB3	-23,8
00:23:53 – 00:31:11 RB4	-23,6
00:52:37 – 01:01:22 RB5	-23,9

Tabuľka č. 3: Hlasitosť reklamných blokov – záznam vysielateľa

Čas odvysielania meraných úsekov (záznam vysielateľa)	Int (= -23,0 toler. +/- 0,5 LU) LUFS
22:40:50 – 22:51:46 P1	-23,9
23:00:48 – 23:22:16 P2	-23,6
23:31:37 – 23:52:05 P3	-23,8
00:00:13 – 00:23:53 P4	-23,7
00:31:11 – 00:52:37 P5	-23,8
01:01:23 – 01:12:32 P6	-24,0

Tabuľka č. 4: Hlasitosť programu *Chappie* – záznam vysielateľa

Z tabuľky vyplýva, že jednotlivé reklamné bloky boli podľa záznamu Rady odvysielané o cca **0,9 LU, 0,9 LU, 0,9 LU, 0,7 LU a 1,0 LU** tichšie a podľa záznamu vysielateľa o cca **0,8 LU, 0,8 LU, 0,8 LU, 0,6 LU a 0,9 LU** tichšie, ako je stanovená cieľová úroveň integrovanej hlasitosti (Int), pričom aj pri zohľadnení prípustnej odchýlky +/- 0,5 LU nebola hlasitosť týchto reklamných blokov v súlade s normami predpísanými vyhláškou č. 468/2013 Z. z. Vzhľadom na mierny rozpor medzi nameranými hodnotami v prípade záznamu Rady a záznamu vysielateľa, sme za rozhodujúce považovali hodnoty namerané na zázname vysielateľa, čo je aj v prospech účastníka konania a v súlade s rozhodovacou praxou Rady.

Technickým meraním bolo zároveň zistené prekročenie rozsahu hodnôt určených vyhláškou č. 468/2013 Z. z. v prípade programu *Chappie*. Priemerná hlasitosť celého programu bola aj v prípade záznamu Rady, aj v prípade záznamu vysielateľa **-23,8 LU**, čo sa aj pri zohľadnení prípustnej odchýlky javí ako nesúlad s normami predpísanými vyhláškou č. 468/2013 Z. z.

Účastník konania vo svojom vyjadrení uviedol, cit.: „*Vysielateľ preveril v rámci svojich systémov nedostatky, ktoré Rada v rámci Oznamenia namietala. Záverom zistení Vysielateľa bola skutočnosť, že námietky Rady týkajúce sa nedostatkov hlasitosti programu Chappie a reklamných blokov sú opodstatnené a k chybe na strane Vysielateľa došlo. Vysielateľ sa za vzniknuté nedostatky hlasitosti Rade ospravedľňuje a vzniknutá situácia ho mrzí. Vysielateľ si dovoľuje Radu požiadať, aby pri rozhodovaní o porušení § 16 ods. 3 písm. n) ZoVR Vysielateľovi uložila sankciu na spodnej hranici stanovenej ZoVR.*“

Účastník konania teda vo svojom vyjadrení priznal porušenie povinnosti ustanovenej v § 16 ods. 3 písm. n) zákona č. 308/2000 Z. z. tak, ako je popísané vyššie.

Na základe vyššie uvedeného sme toho názoru, že účastník konania porušil povinnosť ustanovenú v § 16 ods. 3 písm. n) zákona č. 308/2000 Z. z. tým, že odvysielal na programovej službe TV MARKÍZA dňa 17. 7. 2021 o cca 20:40 hod. program *Chappie* a dňa 17. 7. 2021 o cca 22:51:46 – 23:00:47 hod., o cca 23:22:16 – 23:31:37 hod., o cca 23:52:05 – 00:00:13 hod. a dňa 18. 7. 2021 o cca 00:23:53 – 00:31:11 hod. a o cca 00:52:37 – 01:01:22 hod. reklamné bloky podľa § 2 písm. a) vyhlášky č. 468/2013 Z. z., v ktorých došlo k nezabezpečeniu, aby ich zvuková zložka bola v súlade s technickými požiadavkami ustanovenými vyhláškou č. 468/2013 Z. z.

* * *

U právnických osôb sa zodpovednosť za správne delikty zakladá zásadne bez ohľadu na zavinenie (objektívna zodpovednosť za správny delikt). Táto zásada platí aj v prípade zákona č. 308/2000 Z. z., ako aj v prípade správneho poriadku, ktoré nevyžadujú pri preukázaní, či došlo k správne deliktu, dokazovať zavinenie alebo dokonca úmyselné konanie. Podstatné je iba to, či k porušeniu zákona objektívne došlo alebo nie. Tomu, že sa v tomto prípade nielenže nedokazuje zavinenie, ale ani sa nerozlišuje medzi zavinením úmyselným alebo nedbanlivostným, svedčí aj skutočnosť, že ani jeden z cit. zákonov neobsahuje tzv. liberačné dôvody, ktoré by umožnili zbaviť sa zodpovednosti za správny delikt. Okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu zákona, môžu byť zohľadnené pri ukladaní druhu sankcie, ale nie sú dôvodom na zastavenie správneho konania.

Podľa ustanovenia **§ 64 ods. 2 zákona č. 308/2000 Z. z.**: „*Sankciu podľa odseku 1 písm. d) rada uloží, ak vysielateľ, prevádzkovateľ retransmisie, poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie alebo právnická osoba alebo fyzická osoba podľa § 2 ods. 3 a 4 aj napriek písomnému upozorneniu rady opakovane porušila povinnosť. Rada uloží pokutu bez predchádzajúceho upozornenia, ak bola porušená povinnosť uložená v § 19. Rada môže uložiť pokutu aj bez predchádzajúceho upozornenia, ak bola porušená povinnosť uložená v § 16 ods. 2 písm. a) a c), ods. 3 písm. k), § 20 ods. 1 a 3, § 30, ako aj v prípade vysielania bez oprávnenia [§ 2 ods. 1 písm. b)] alebo prevádzkovania retransmisie bez oprávnenia [§ 2 ods. 1 písm. e)].*“

Z § 64 ods. 2 zákona č. 308/2000 Z. z. vyplýva, že Rada pri opakovanom porušení povinnosti ustanovenej v § 16 ods. 3 písm. n) zákona č. 308/2000 Z. z. uloží pokutu. Ide o kogentné ustanovenie zákona, ktoré nepripúšťa voľnosť uváženia pri rozhodovaní o druhu sankcie za porušenie tejto povinnosti.

Účastník konania bol za porušenie povinnosti podľa § 16 ods. 3 písm. n) zákona č. 308/2000 Z. z. v čase spáchania predmetného správneho deliktu sankcionovaný už v minulosti:

Právoplatné v čase spáchania správneho deliktu

- rozhodnutím č. RL/20/2016 bola účastníkovi konania uložená sankcia – upozornenie na porušenie zákona v súvislosti s tým, že na televíznej programovej službe TV MARKÍZA odvysielal dňa 23. 1. 2016 o cca 20:33 hod. program *Mrcha učiteľka*, pričom integrovaná hlasitosť jednotlivých častí tohto programu bola v čase od 20:33:41 hod. do 20:49:13 hod. -27,9 LUFS, v čase od 20:57:54 hod. do 21:21:40 hod. -28,3 LUFS, v čase od 21:30:18 hod. do 21:49:54 hod. -28,1 LUFS, v čase od 21:58:22 hod. do 22:14:04 hod. -28,8 LUFS a v čase od 22:22:49 hod. do 22:35:36 hod. -28,1 LUFS, čiže v jednotlivých prípadoch o -4,9 LU, -5,3 LU, -5,1 LU, -5,8 LU a -5,1 LU nižšia, ako je cieľová úroveň stanovená v § 3 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 468/2013 Z. z., čím nezabezpečil, aby zvuková zložka ním vysielanej programovej služby TV MARKÍZA bola v súlade s technickými požiadavkami ustanovenými vyhláškou č. 468/2013 Z. z. Uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 30. 9. 2016.
- rozhodnutím č. RP/12/2021 bola účastníkovi konania uložená sankcia – pokuta vo výške 3 319 € v súvislosti s tým, že na televíznej programovej službe DAJTO odvysielal dňa 8. 6. 2020 o cca 17:27 hod. program *Dva a pol chlapa*, pričom integrovaná hlasitosť tohto programu bola -22,4 LU, čiže o 0,1 LU vyššia, ako je cieľová úroveň stanovená v § 3 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 468/2013 Z. z., čím nezabezpečil, aby zvuková zložka ním vysielanej programovej služby DAJTO bola v súlade s technickými požiadavkami ustanovenými vyhláškou č. 468/2013 Z. z. Uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 8. 4. 2021.

Neprávoplatné v čase spáchania správneho deliktu

- rozhodnutím č. RP/41/2021 bola účastníkovi konania uložená sankcia – pokuta vo výške 3 319 € v súvislosti s tým, že na televíznej programovej službe DAJTO odvysielal dňa 31. 5. 2021 o cca 17:28:52 hod. komunikát *Pokračovanie o chvíľu*, pričom integrovaná hlasitosť tohto komunikátu bola -20,4 LU, čiže o 2,6 LU vyššia, ako je cieľová úroveň stanovená v § 3 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 468/2013 Z. z. o technických požiadavkách na zvukovú zložku programovej služby (ďalej len „vyhláška č. 468/2013 Z. z.“), dňa 31. 5. 2021 o cca 17:28:56 hod. sponzorský odkaz *KetoDiet*, pričom integrovaná hlasitosť tohto komunikátu bola -21,8 LU, čiže o 1,2 LU vyššia, ako je cieľová úroveň stanovená v § 3 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 468/2013 Z. z., čím nezabezpečil, aby zvuková zložka ním vysielanej programovej služby DAJTO bola v súlade s technickými požiadavkami ustanovenými vyhláškou č. 468/2013 Z. z.

Nakoľko ide v tomto prípade o opakované porušenie povinnosti ustanovenej v § 16 ods. 3 písm. n) zákona č. 308/2000 Z. z., navrhujeme Rade uložiť za toto porušenie sankciu podľa ustanovenia § 64 ods. 1 písm. d) zákona č. 308/2000 Z. z. – pokutu určenú podľa § 67 ods. 5 písm. h) zákona č. 308/2000 Z. z.

* * *

Záver

Vzhľadom na všetky uvedené argumenty navrhujeme Rade, aby prijala uznesenie v zmysle vyššie uvedeného návrhu.